

บทที่ 4

มโนอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็ง

ในบทนี้จะกล่าวถึงอุปลักษณะเกี่ยวกับโรคมะเร็งที่พบในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์ว่าสะท้อนให้เห็นมโนอุปลักษณะหรือมุมมองที่มีต่อโรคมะเร็งอย่างไร

จากการวิเคราะห์อุปลักษณะในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของทั้งสองฝ่าย พบอุปลักษณะที่แสดงการเปรียบเทียบหรือการทำความเข้าใจมโนทัศน์โรคมะเร็งผ่านมโนทัศน์อื่นหลายมโนทัศน์ ได้แก่ มโนทัศน์เชื้อโรค วัชพืช สัตว์ร้าย ภัยวิบัติ เพื่อน วัตถุแปลกปลอม สงคราม การเดินทาง และการแข่งขัน อุปลักษณะจากมโนทัศน์เหล่านี้มีปรากฏอยู่ทั่วไปอย่างแพร่หลายอย่างเป็นระบบในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยโรคมะเร็งและแพทย์ ความแตกต่างเป็นเพียงเรื่องของความหลากหลายของถ้อยคำอุปลักษณะและความถี่ในการปรากฏเท่านั้น และสะท้อนให้เห็นมโนอุปลักษณะในแบบเดียวกันจำนวน 9 แบบ เป็นมโนอุปลักษณะโรคมะเร็ง 6 แบบ คือ (4.1) “โรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค” (4.2) “โรคมะเร็งเป็นวัชพืช” (4.3) “โรคมะเร็งเป็นสัตว์ร้าย” (4.4) “โรคมะเร็งเป็นภัยวิบัติ” (4.5) “โรคมะเร็งเป็นเพื่อน” และ (4.6) “โรคมะเร็งเป็นวัตถุแปลกปลอม” มโนอุปลักษณะเกี่ยวกับการรักษา 3 แบบคือ (4.7) “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการทำสงคราม” (4.8) “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการเดินทาง” และ (4.9) “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการแข่งขัน” มโนอุปลักษณะแต่ละแบบแสดงการทำความเข้าใจคุณสมบัติของมโนทัศน์โรคมะเร็งในด้านที่แตกต่างกันไป

4.1 มโนอุปลักษณะ “โรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค”

จากการวิเคราะห์อุปลักษณะในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์และผู้ป่วยพบอุปลักษณะกลุ่มหนึ่งเป็นค่านามและคำกริยาจากมโนทัศน์เชื้อโรค อุปลักษณะกลุ่มนี้แสดงการทำความเข้าใจกระบวนการเกิดโรคมะเร็งในร่างกาย โดยนำกระบวนการคิดเชื้อซึ่งเป็นคุณสมบัติของมโนทัศน์เชื้อโรค มาทำความเข้าใจกระบวนการเกิดที่ซับซ้อนของโรคมะเร็งซึ่งเป็นโรคที่มีสาเหตุการเกิดโรคในแต่ละบุคคลที่ไม่แน่ชัด และระยะแรกของโรคมักไม่มีอาการใดๆปรากฏให้เห็น ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเริ่มสังเกตความผิดปกติได้ก็เมื่อเป็นมะเร็งในระยะลุกลามหรืออยู่ในระยะท้ายๆของโรคแล้ว จึงไม่มีใครบอกได้ว่าเซลล์มะเร็งเซลล์แรกในร่างกายของตนเกิดขึ้นเมื่อใด ที่อวัยวะใด และมีสาเหตุมาจากอะไร ความคลุมเครือเหล่านี้ทำให้กระบวนการเกิดโรคมะเร็งขึ้นในร่างกายเป็นกระบวนการของโรคที่ยากต่อการเข้าใจและยอมรับความเป็นจริง และยากที่จะอธิบายออกมาเป็นคำพูดที่ตรงไปตรงมาได้ สำหรับแพทย์เองการอธิบายเกี่ยวกับประเด็นนี้ให้ผู้ป่วยเข้าใจไม่ใช่เรื่องง่ายเช่นกัน

อุปลักษณะเชื้อโรคจึงมีปรากฏให้เห็นอย่างแพร่หลายในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยมะเร็งและแพทย์ โดยพบอุปลักษณะเชื้อโรคทั้งที่เป็นกลุ่มคำนามและกลุ่มคำกริยาจากมโนทัศน์เชื้อโรค กลุ่มคำนามที่พบ ได้แก่ คำว่า เชื้อ เชื้อโรค และ เชื้อมะเร็ง ซึ่งคำว่า เชื้อ นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานฉบับพุทธศักราช 2542 หน้า 372 ระบุว่า เป็นคำนาม หมายถึง “สิ่งที่เป็นต้นเหตุทำให้เกิดสิ่งอื่นๆ ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน เช่น เชื้อไฟ เชื้อเห็ด; ผู้ที่สืบวงศ์วานว่านเครือเผ่าพันธุ์ต่อกันมา เช่น มีเชื้อจีน มีเชื้อแขก; อย่าง เช่น ๓ เชื้อว่า สาม ๓ อย่าง” และคำว่า เชื้อโรค มีการระบุไว้ว่าเป็นคำนาม หมายถึง “สิ่งที่มีชีวิตเมื่อเข้าสู่ร่างกายมนุษย์หรือสัตว์แล้วทำให้เกิดโรคได้” นอกจากนี้อุปลักษณะเกี่ยวกับเชื้อโรคที่เป็นกลุ่มคำนาม เชื้อ เหล่านี้มักปรากฏร่วมกับคำกริยาจากมโนทัศน์เชื้อโรค เช่น ดิคเชื้อ รับเชื้อ แพร่เชื้อ เพาะเชื้อ คื้อยา เชื้อแรง ข่าเชื้อ ดิคเชื้อ และ พักตัว เป็นต้น ซึ่งสนับสนุนว่าคำว่า เชื้อ ที่ปรากฏในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยมะเร็งและแพทย์เหล่านี้เป็นการเปรียบโรคมะเร็งกับเชื้อโรคมิใช่เชื้ออื่น

โดยทั่วไปแล้วทางการแพทย์อธิบายเกี่ยวกับโรคมะเร็งไว้ในลักษณะที่มะเร็งไม่ใช่เชื้อโรคแต่มะเร็งเกิดจากการที่เซลล์ปกติในร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรมแบบผิดปกติ จนระบบรักษาสมดุลและความต้านทานต่างๆในร่างกายไม่สามารถควบคุมได้ (เรวัต พันธุ์วิเชียร และ วรชัย รัตนธรราร, 2538) มะเร็งจึงไม่ได้เป็นเชื้อโรคที่มาจากภายนอกร่างกาย อุปลักษณะเชื้อโรคในระดับภาษาเหล่านี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงการทำความเข้าใจมโนทัศน์โรคมะเร็งผ่านมโนทัศน์เชื้อโรค การทำความเข้าใจโรคมะเร็งซึ่งเป็นโรคที่มีความซับซ้อนคลุมเครือและมองไม่เห็น ผ่านประสบการณ์การดิคเชื้อโรคซึ่งเป็นประสบการณ์ที่คุ้นเคยมากกว่า เช่น การดิคเชื้อไวรัสหวัด ซึ่งเมื่อร่างกายได้รับเชื้อโรคเข้าไปแล้วร่างกายก็เกิดอาการเจ็บป่วยต่างๆตามมา เช่น มีไข้ คัดหวัด หรือประสบการณ์ท้องเสียจากการได้รับเชื้อแบคทีเรียจากการรับประทานอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ และเมื่อไปพบแพทย์ ได้รับการรักษาด้วยยาแบบรับประทานหรือแบบฉีดอาการหวัดหรืออาการดิคเชื้อในระบบทางเดินอาหารก็จะดีขึ้น การปรากฏของอุปลักษณะเชื้อโรคในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์อย่างเป็นระบบเดียวกันสอดคล้องกัน จึงแสดงให้เห็นการทำความเข้าใจโรคมะเร็งในลักษณะเดียวกันดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง (1) – (7) เป็นตัวอย่างการปรากฏของอุปลักษณะที่เป็นคำนาม เชื้อ และ เชื้อโรค ในภาษาของผู้ป่วยโรคมะเร็งและแพทย์ ตัวอย่าง (1) – (2) ได้มาจากการปริจเฉทบทสัมภาษณ์ผู้ป่วยมะเร็ง ส่วนตัวอย่าง (3) – (4) เป็นตัวอย่างจากปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วย ตัวอย่าง (5) – (7) เป็นตัวอย่างจากปริจเฉทบทบรรยายสาธิตและปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์

- (1) เชื้อไปติดตรงต่อมน้ำเหลืองชนิดนี้ เลขต้องให้เพื่อ ฉายแสงให้เชื้อมันแห้งแล้ว แล้วก็ฉีดยาก็คือมันจะไปล้างเชื้อโรคนิดนี้ไปสกัดไม่ให้มันเติบโตขึ้นมา เห็นคุณหมอบอก เพราะคีโมตัวนี้จะมีผลต่อลำไส้ดี (PS14)

- (2) ก็คือผ่าตัดก็คือ ตอนแรก จะผ่าตัดเปลี่ยน เปลี่ยนลูกสะบ้าตรงหัวเข่าอะครับ แล้วก็ แต่ว่า ยาที่ให้ไป แล้ว มันยาที่ให้แล้วมัน มันไม่มีผลครับ แล้วทำให้เชื่อมะเร็งเนี่ยมันลามขึ้นมาตรง ขึ้นมาเหนือ หัวเข่าอีกประมาณ ประมาณไหน ประมาณ ประมาณสิบนิ้วอะครับ (PS 1)
- (3) 2 เดือนผ่านไป ผมตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดตามที่ตกลงกับแพทย์ไว้ โดยแยกการผ่าตัดเป็น 2 แบบ คือ ผ่าตัดเล็ก ให้ตัดเฉพาะก้อนที่ต่อมน้ำเหลืองออกเท่านั้น ไม่ผ่าตัดเอากล้ามเนื้อที่คอด้านซ้าย โดยนำต่อมน้ำเหลืองไปตรวจ คว้ามี่เชื่อมะเร็งหรือเปล่า ถ้ามีเชื่อมะเร็งจึงจะถึงขั้นที่ 2 คือ ผ่าตัดใหญ่เอากล้ามเนื้อที่คอด้านซ้ายออกให้หมด (PW 3)
- (4) ปรากฏว่าบรรดาเชื่อมะเร็งหายไปหมดแล้ว ก้อนเนื้อร้ายต่างๆที่มีอยู่แต่เก่าก่อนก็หายไปโดยสิ้นเชิง ไช้กระดูกก็สะอาดดี ไม่มีเชื่อมะเร็งเหลืออยู่เลย (PW 6)

ตัวอย่าง (1) มาจากปริจเฉทบทสัมภาษณ์ผู้ป่วยโรคมะเร็งลำไส้รายหนึ่ง ซึ่งมีการปรากฏของคำว่า เชื่อ และ เชื่อโรค เมื่อผู้ป่วยพูดถึงการแพร่กระจายของโรคมะเร็งในลำไส้ของตนไปยังต่อมน้ำเหลือง ถ้อยคำของผู้ป่วยรายนี้ที่ว่า “เชื่อไปคิดตรงต่อมน้ำเหลืองนี่คิดหนึ่ง เลยต้องให้เพื่อ ฉายแสงให้เชื่อมันแห้งแล้ว...” และการอธิบายการรักษาด้วยเคมีบำบัดที่ว่า “...แล้วก็ฉีดเคมีก็คือมันจะไปล้างเชื่อโรคในลำไส้ ไปสกัดไม่ให้มันเติบโตขึ้นมา” แสดงการทำความเข้าใจการเป็นมะเร็งที่ลำไส้ และที่ต่อมน้ำเหลืองในลักษณะของการคิดเชื่อของลำไส้และต่อมน้ำเหลือง มีการมองมะเร็งว่าเป็น เชื่อโรค การเป็นมะเร็งในลำไส้หรือที่ต่อมน้ำเหลืองจึงคล้ายคลึงกับการคิดเชื่อโรคทั่วไป และยาเคมีบำบัดก็ทำหน้าที่เหมือนยาปฏิชีวนะหรือยาฆ่าเชื่อโรคนั่นเอง และในตัวอย่าง (2) ผู้ป่วยรายนี้เป็นมะเร็งกระดูกที่ขาขวา อุปลักษณะ เชื่อมะเร็ง ในถ้อยคำที่ว่า “ยาที่ให้แล้วมัน มันไม่มีผลครับ แล้วทำให้เชื่อมะเร็งเนี่ยมันลามขึ้นมา” ผู้ป่วยรายนี้พูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของเชื่อโรคเช่นกัน การลุกลามของโรคมะเร็งจากบริเวณหัวเข่าขึ้นไปยังต้นขาบริเวณเหนือหัวเข่าจึงเทียบเคียงได้กับการลุกลามของเชื่อโรคในร่างกาย

ตัวอย่างที่ (3) และ (4) เป็นอุปลักษณะเชื่อโรคที่พบในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วย คำว่า เชื่อมะเร็ง ในถ้อยคำที่ว่า “นำต่อมน้ำเหลืองไปตรวจ คว้ามี่เชื่อมะเร็งหรือเปล่า ถ้ามีเชื่อมะเร็งจึงจะถึงขั้นที่ 2” (3) และ “ปรากฏว่าบรรดาเชื่อมะเร็งหายไปหมดแล้ว...ไม่มีเชื่อมะเร็งเหลืออยู่เลย” แสดงการมองมะเร็งเป็นเชื่อโรค การมีโรคมะเร็งอยู่ในส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเป็นเหมือนการได้รับเชื่อโรคเข้าไปในร่างกาย และเชื่อโรคจะหายไปหลังจากได้รับการรักษาจากแพทย์

ในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์นั้น พบการปรากฏของคำนาม เชื่อ เชื่อโรค และ เชื่อมะเร็ง เช่นกัน แต่คำว่า เชื่อโรค พบได้น้อยกว่าคำอื่นๆ ดังในตัวอย่าง (5) – (7) ซึ่งพบในปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์ ปริจเฉทบทสนทนาระหว่างแพทย์และผู้ป่วย และปริจเฉทบทบรรยายเกี่ยวกับโรคมะเร็งปากมดลูกของแพทย์ผู้หนึ่ง ตามลำดับ

(5) แพทย์จึงจำเป็นต้องใช้วิธีทำลายเซลล์มะเร็งเหล่านั้นด้วยการฉายรังสี การใช้เคมีหรือคีพเธ็กซ์เรย์ เทอราปี ซึ่งทั้งสองวิธีเป็นการใช้รังสีที่มีพลังสูงที่อาจเรียกว่า “การรักษาด้วยเรเดียม” หรือการบำบัดรักษาด้วยโคบอลต์ การฆ่าเชื้อมะเร็งด้วยวิธีนี้ จะไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันด้านทานของร่างกายให้ลดลง เป็นการบั่นทอนความสามารถของร่างกายที่จะรักษาตัวเอง ไปเสียหมดสิ้น (DW 22)

(6)

1	ผู้ป่วย:	คุณหมอนี่ที่หัวเนี่ยมันนุ่มเข้าไป มันนุ่มๆเข้าไป	
2	แพทย์:	ไหน	
3	ผู้ป่วย:	...(ไต่ยืนไม่ซัด)	
4	แพทย์:	เออ	
5	ผู้ป่วย:	จับแล้วมีหลายจุด	
6	แพทย์:	ก็มัน โคนเคมีไป พวกนี้มันเคย กระจายไปที่กระดูก ก็มันถูกเคมีไปมัน	
7		ก็ยุบ เนี่ยก็เป็นการตอบสนองยา คือ ไอ้จุดเนี่ยมันมี <u>เชื้อ</u> อยู่ ให้เคมี <u>เชื้อมัน</u>	
8		ตายใช่ปะ	
9	ผู้ป่วย:	ค่ะ	
10	แพทย์:	มันก็ กระดูกมันก็นุ่มลงไป	
11	ญาติผู้ป่วย:	ไม่รู้...	
12	แพทย์:	ไม่ มันเป็นผลจากการรักษาเราอะ นะ	(DS 1)

(7) แล้วก็ เออ ยืนยันว่าขณะนี้ไม่เป็นกรรมพันธุ์ นะครับ เพราะฉะนั้นเออ สบายใจได้เลยนะครับ ครอบครัวในครอบครัวมีประวัติ ก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะมีโอกาสมีเชื้อมะเร็งนะครับ เหมือนกับที่ดารารอกข์ว่ามีเชื้อมะเร็ง คงไม่ใช่ แล้วก็ อันนี้ขออ่านยาวนิดนึงนะครับ แต่เป็นคนไข้ของหมอ ของที่นี้ะครับผมส่งต่อให้... (ชื่อแพทย์) เลยนะครับ เมื่อเดือนมีนาคมปีที่แล้ว และไม่ได้ออกไปพบแพทย์ตามนัดอีกเลย จนกระทั่งถึงวันนี้ผ่านมา 1 ปีครึ่ง (DS 14)

ในตัวอย่าง (5) – (7) จะเห็นได้ว่าแพทย์พูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของเชื้อโรคเช่นเดียวกับผู้ป่วย ถ้อยคำที่ว่า “การบำบัดรักษาด้วยโคบอลต์ การฆ่าเชื้อมะเร็งด้วยวิธีนี้ จะไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันด้านทานของร่างกายให้ลดลง” (5) “ไอ้จุดเนี่ยมันมีเชื้ออยู่ ให้เคมีเชื้อมันตายใช่ปะ” (6) แสดงการมองว่ามะเร็งเป็นเชื้อโรค การรักษาด้วยโคบอลต์และเคมีบำบัดจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ฆ่าเชื้อโรคให้ตาย และคำว่าเชื้อมะเร็งในตัวอย่าง (7) ก็แสดงการมองโรคมะเร็งว่าเป็นการมีเชื้อโรคในร่างกายเช่นกัน

นอกจากนี้คำว่า เชื้อ เชื้อโรค และ เชื้อมะเร็ง เหล่านี้ ยังปรากฏในบริบทของโรคมะเร็งร่วมกับคำกริยาอื่นๆจากมโนทัศน์เชื้อโรคอีกหลายคำ เช่น คำว่า คิดเชื้อ แพร่เชื้อ ฆ่าเชื้อ เพาะเชื้อ แพร่เชื้อ รับเชื้อ คือยา (เชื้อ) แรง และ ฟักตัว คำกริยาเหล่านี้มีปรากฏอยู่ทั้งในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยโรคมะเร็งและแพทย์ แต่ในภาษาของแพทย์จะมีความหลากหลายน้อยกว่า โคพบ

เฉพาะคำกริยา *แพร่เชื้อ* *คือยา* *ฆ่าเชื้อ* และ *พิกัด* เท่านั้น และบางคำจะพบเฉพาะในภาษาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น *(เชื้อ)แรง* และ *เพาะเชื้อ* พบในภาษาของผู้ป่วย และ *พิกัด* พบในภาษาของแพทย์ คำกริยาเหล่านี้ช่วยสะท้อนให้เราเห็นถึงระบบความคล้อยคลึงของคุณสมบัติของมโนทัศน์โรคมะเร็งกับมโนทัศน์เชื้อโรคในระดับปริธานของแพทย์และผู้ป่วยได้ดี

ตัวอย่างที่ (8) – (9) เป็นตัวอย่างคำกริยา *ติดเชื้อ* และ *เชื้อแรง* จากมโนทัศน์เชื้อโรคที่พบเฉพาะในภาษาของผู้ป่วย

- (8) เนื่องจากก่อนผ่าตัด เซลล์มะเร็งได้แทรกซึมทะลุลำไส้เข้าไปในต่อมน้ำเหลืองบริเวณเชิงกราน 3 ใน 11 จุดแล้ว จึงทำได้แค่ตัดต่อมน้ำเหลืองที่เหลือที่ยังไม่ได้ติดเชื้อมะเร็งออก แต่ส่วนที่ติดเชื้อไปแล้วทำให้สถานะมะเร็งของฉันต้องปรับขึ้นไปเป็นระยะ 3 ทั้งๆที่ผ่าตัดแล้ว ทำให้โอกาสของเซลล์มะเร็งจะแพร่กระจาย(Metastatis) เป็นไปได้มากขึ้นตามความเห็นของการแพทย์ปัจจุบัน (PW 38)
- (9) เคื่อก็บอกว่ามันมีเชื้อ ขึ้น แรก มันก็อย่างงั้นแหละ คล้ายๆกับพอปวดบ๊ีบ ก็หาหมอเลย ก็เจอเร็วอะ ก็เจอเร็ว ถ้าเจอช้า เคื่อก็บอกว่ามันก็งั้น แยะเหมือนกัน คล้ายๆมันเริ่มเป็นติดเชื้อ (PS 1)

ในตัวอย่าง (8)-(9) คำว่า *ติดเชื้อ* ในถ้อยคำที่ว่า “เซลล์มะเร็งได้แทรกซึมทะลุลำไส้เข้าไปในต่อมน้ำเหลือง...ได้แค่ตัดต่อมน้ำเหลืองที่เหลือที่ยังไม่ได้ติดเชื้อมะเร็งออก แต่ส่วนที่ติดเชื้อไปแล้วทำให้สถานะมะเร็งของฉันต้องปรับขึ้นไปเป็นระยะ 3 ทั้งๆที่ผ่าตัดแล้ว” (8) และ “เคื่อก็บอกว่ามันมีเชื้อ ขึ้นแรก ...คล้ายๆมันเริ่มเป็นติดเชื้อ” (9) แสดงการทำความเข้าใจการเป็นมะเร็งต่อมน้ำเหลืองและลำไส้ผ่านกระบวนการติดเชื้อที่อวัยวะซึ่งเป็นคุณสมบัติหนึ่งในมโนทัศน์เชื้อโรค เซลล์มะเร็งซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของมโนทัศน์โรคมะเร็งเทียบเคียงได้กับเชื้อโรค การเป็นมะเร็งเทียบเคียงได้กับการติดเชื้อ การเป็นมะเร็งที่ต่อมน้ำเหลืองและลำไส้จึงถูกมองว่าเป็นการติดเชื้อของต่อมน้ำเหลืองและการติดเชื้อที่ลำไส้ของผู้ป่วย

- (10) เพราะว่าการตัดตรงเนี่ยไม่รู้ว่าจะอาจจะหมดไปหรือเปล่า เพื่อที่จะไปฉีดให้มันเหมือนตายอะไรอย่างเงี้ย เพราะฉะนั้นหมอบอกว่าเวลาหมอนัดพบเนี่ยห้าม ห้ามที่จะเลื่อนนัดหมอให้มาตามนัดเพราะว่าบางทีฉีดไปแล้ว 1 ครั้งบางทีตัวมันยังไม่ตายคืออะไรอย่างเงี้ย ถ้าเกิดแล้วหยุดแล้วมาอีกหนึ่งเงี้ย เท่ากับมันไม่ประคิประค่อมมันยังไม่ตาย ถ้าเชื่อกันยังแรงอะไรเงี้ย (PS 3)

ในตัวอย่าง (10) ข้างต้น คำว่า *เชื้อแรง* ในถ้อยคำที่ว่า “ถ้าเชื่อกันยังแรงอะไรเงี้ย” แสดงการมองว่ามะเร็งเป็นเชื้อโรคชนิดหนึ่งในร่างกาย การไม่ตอบสนองต่อการรักษาของโรคมะเร็งเทียบเคียงได้กับสถานะที่เรียกว่า *เชื้อแรง* ในมโนทัศน์เชื้อโรค *เชื้อแรง*คือการที่เชื้อโรคนั้นรักษาให้หายได้ยากและแสดงว่ายาฆ่าเชื้อที่ใช้อยู่ยังไม่สามารถฆ่าเชื้อที่เรานั้นได้ ทำให้แพทย์ต้องเปลี่ยน

ไปใช้ยาปฏิชีวนะหรือยาฆ่าเชื้อตัวใหม่ นอกจากนี้การปรากฏของ คำว่า เชื่อ ร่วมกับคำสรรพนาม มัน ลักษณะนาม ตัว และคำกริยาว่า (เชื่อ)ตาย ในส่วนของถ้อยคำที่ว่า “บางทีผิดไปแล้ว 1 ครั้ง บางทีตัวมันยังไม่ตายคืออะไรอย่างเงี้ย ถ้าเกิดแล้วหยุดแล้วมาอีกหนึ่งเงี้ย เท่ากับมันไม่ประติดประต่อ มันยังไม่ตาย” สนับสนุนมุมมองที่ว่าโรคมะเร็งเป็นเชื้อโรคในปรีชาของผู้ป่วย การรักษามะเร็งจึงต้องทำด้วยการฉีดยาฆ่าเชื้อเพื่อให้เชื้อมะเร็งตาย

ตัวอย่างต่อไปเป็นตัวอย่างการปรากฏของคำกริยา เพาะเชื้อ (11) และ พีกตัว (12) ซึ่งแสดง การทำความเข้าใจกระบวนการเกิดมะเร็งที่อวัยวะ โดยเปรียบเทียบการเพาะเลี้ยงเชื้อโรค และการ พีกตัวของเชื้อโรคที่อวัยวะดังกล่าว

- (11) ...เมื่อก่อนผมเป็นคนขี้โกรธขี้ใจน้อย ถึงจะไม่แสดงออกทางคำพูดหรือกริยาท่าทาง อย่างกำกักับฯ
หนึ่ง ไม่เคยดูคำใคร และไม่เคยแจกเจ้าโลกอันล้ำค่าให้ใครฟรีๆด้วย ไม่พอใจใคร/อะไรเฉยเป็น
น้ำนิ่งตลอด แต่ภายใต้ใต้น้ำนิ่งนั้นคือความเดือดพลุ่งพล่านปั่นป่วน...การข่มเก็บทางอารมณ์นี้ละ มั้ง
ที่กลายพันธุ์เป็นความเครียดร่วมเพาะเชื้อมะเร็ง... (PW 5)
- (12) ถ้าผู้ป่วยหยุดบริโภคสิ่งทั้งสามดังกล่าวก็คงหายจากโรคร้ายได้ แต่ผู้ป่วยยังคงเป็นทาสของมาร
ร้ายทั้งสามอย่างต่อเนื่อง และในที่สุดก็เป็นมะเร็งของกระเพาะอาหาร โดยสมบูรณ์ในบางราย
มะเร็งอาจเริ่มพีกตัวจากกระเพาะอาหาร โดยตรงเลยก็ได้ โดยไม่ต้องมีการอักเสบหรือแผลมาก่อน
เลย (DW 19)

ตัวอย่าง (11) แสดงการปรากฏของคำกริยา เพาะเชื้อ ในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วย ถ้อยคำที่ว่า “การข่มเก็บทางอารมณ์นี้ละ มั้งที่กลายพันธุ์เป็นความเครียดร่วมเพาะเชื้อมะเร็ง” สะท้อนให้เห็นการมองว่าโรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค ความเครียดซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคมะเร็งเทียบเคียงได้กับสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการเพาะเลี้ยงเชื้อโรค ตัวอย่าง (12) เป็นตัวอย่างการปรากฏของอุปลักษณ์ พีกตัว พบในปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์ท่านหนึ่งซึ่งแสดงการเปรียบเทียบ การเริ่มเป็นหรือการก่อตัวของโรคมะเร็งที่กระเพาะอาหารกับการพีกตัวของเชื้อโรคที่อวัยวะนั้น

ส่วน (13) – (17) เป็นตัวอย่างการปรากฏของคำกริยาจากมโนทัศน์เชื้อโรคคำว่า ฆ่าเชื้อ และ คื้อยา ที่พบทั้งในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์

- (13) ถ้าเราสมมติว่า เราให้ยา สมมติเราเป็นระยะที่สองข้างซ้ายเนี่ย แล้วให้ยาไปแล้วยา ยามันจะ แล้ว
อีกข้างนึง ข้างขวามันเกิดเป็นอย่างเงี้ย ยาตัวที่ตีโมทีให้ไปจากครั้งแรก มันจะไปฆ่าเซลล์นี้ใหม่
คะ หรือว่ามันเชื้อคนละอย่างมันไม่ฆ่ากันไม่ได้ (PS 47)
- (14) เรื่องเคมีบำบัดนี้เป็นวิธีการแผนปัจจุบันเพื่อฆ่าเชื้อมะเร็ง แต่มันก็ฆ่าเซลล์ดีๆรวมทั้งเม็ดเลือดขาว
ในเวลาเดียวกันทำให้ภูมิคุ้มกันของผู้ป่วยลดต่ำลงเป็นเหตุให้เซลล์มะเร็งลุกลามแพร่กระจาย
ได้ (PW 29)

- (15) แพทย์จึงจำเป็นต้องใช้วิธีทำลายเซลล์มะเร็งเหล่านั้นด้วยการฉายรังสี การใช้เคมีหรือคีพเธ็กซ์เรย์ เทอราปี ซึ่งทั้งสองวิธีเป็นการใช้รังสีที่มีพลังสูงที่อาจเรียกว่า “การรักษาด้วยเรเดียม” หรือการบำบัดรักษาด้วยโคบอลต์ การฆ่าเชื้อมะเร็งด้วยวิธีนี้ จะไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายให้ลดลง เป็นการบั่นทอนความสามารถของร่างกายที่จะรักษาตัวเองไปเสียหมดสิ้น (DW 22)
- (16) แพทย์จึงให้สารเคมีบำบัดเพื่อฆ่าเชื้อมะเร็งที่เหลือจนครบจำนวน” (DW 50)
- (17) โรคมันกระจายไปมากแล้ว น้ำหนักตัวคนไข้ก็มาก จำเป็นต้องให้ยาจำนวนมากและหลายชนิด เพื่อเข้าไปช่วยกันฆ่าเชื้อโรคมะเร็ง (PW 6)

ตัวอย่าง (13)-(14) เป็นตัวอย่างแสดงการปรากฏของคำว่า ฆ่าเชื้อ ในบริบทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วย จากตัวอย่างข้างต้น คำว่า ฆ่าเชื้อ ในถ้อยคำที่ว่า “ยาตัวที่คีโมที่ให้ไปจากครั้งแรก มันจะไปฆ่าเซลล์นี้ไหมคะ หรือว่ามันเชื้อคนอย่างมันไม่ ฆ่ากันไม่ได้” ใน (13) และ “เรื่องเคมีบำบัดนี้เป็นวิธีการแผนปัจจุบันเพื่อฆ่าเชื้อมะเร็ง” ใน (14) แสดงให้เห็นการทำความเข้าใจกระบวนการรักษาโรคมะเร็งในลักษณะของการรักษาโรคติดเชื้อด้วยยาฆ่าเชื้อ

คำว่า เชื้อ ในสองตัวอย่างนี้มีสิ่งที่อ้างอิงคือ เซลล์มะเร็ง ดังจะเห็นได้จากคำว่า เชื้อ ที่ปรากฏแทนหรืออ้างอิงคำว่า เซลล์ เซลล์มะเร็ง ในส่วนของถ้อยคำที่ว่า “มันจะไปฆ่าเซลล์นี้ไหมคะ หรือว่ามันเชื้อคนละอย่าง” ใน (13) และในถ้อยคำที่ว่า “ฆ่าเชื้อมะเร็ง แต่มันก็ฆ่าเซลล์ดี...ในเวลาเดียวกันทำให้ภูมิคุ้มกันของผู้ป่วยลดต่ำลงเป็นเหตุให้เซลล์มะเร็งลุกลามแพร่กระจายได้” ในตัวอย่าง (14) เซลล์มะเร็งในมโนทัศน์โรคมะเร็งจึงเทียบเคียงได้กับเชื้อโรคในมโนทัศน์เชื้อโรค และยาเคมีบำบัดก็เทียบเคียงได้กับยาฆ่าเชื้อหรือยาปฏิชีวนะซึ่งเป็นคุณสมบัติในมโนทัศน์เชื้อโรค

(15) – (17) เป็นตัวอย่างอุปถัมภ์ ฆ่าเชื้อ ที่ปรากฏในบริบทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์ คำว่า “ฆ่าเชื้อ” ในถ้อยคำที่ว่า “การบำบัดรักษาด้วยโคบอลต์ การฆ่าเชื้อมะเร็งด้วยวิธีนี้ จะไปทำลายระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายให้ลดลง” ใน (15) “แพทย์จึงให้สารเคมีบำบัดเพื่อฆ่าเชื้อมะเร็ง” ใน (16) และ “จำเป็นต้องให้ยาจำนวนมากและหลายชนิด เพื่อเข้าไปช่วยกันฆ่าเชื้อโรคมะเร็ง” ใน (17) แสดงการทำความเข้าใจโรคมะเร็งผ่านมโนทัศน์เชื้อโรค มีการเปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค ส่วนยาเคมีบำบัด รังสีรักษา ยาต่างๆ ที่ใช้รักษาโรคมะเร็งเป็นยาปฏิชีวนะหรือยาฆ่าเชื้อโรคเช่นกัน

ในตัวอย่างที่ (18) – (21) ที่จะกล่าวถึงต่อไป เป็นตัวอย่างของการปรากฏของคำกริยา คือยา ในบริบทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วย

- (18) อ๋อ! ไปกินเลย รักษาที่นี้ดีที่สุด ยาเม็ดละแพ่งๆ ไปซื้อ มันดีแต่ตอนแรกๆ ตอนนี้นั้นคือยาแล้ว (PS 29)
- (19) การเริ่มต้นการรักษาใหม่ครั้งนี้ ผมจะกลับไปใช้ยาประเภทเดิมไม่ได้เพราะเซลล์มะเร็งค่อนข้าง คือยาแล้ว หมอจึงต้องใช้ยาอีกประเภทหนึ่ง เป็นยาที่ฉีดเข้าไปในเส้นเลือด หมออธิบายว่า

ประสิทธิภาพของยานี้เหมือนกับเป็นกรรไกร คือเส้นเลือดตรงไหนที่เลี้ยงเซลล์มะเร็ง ยาก็จะไปทำลายเส้นเลือดที่ต่อกับเซลล์มะเร็ง เพื่อตัดเสบียงไม่ให้เลือดไปเลี้ยงเซลล์มะเร็งทำให้มันตายไปในที่สุด วิธีการนี้เรียกว่า Targeted Therapy –การรักษาตรงเป้าหมาย (PW 15)

- (20) ตอนแรกให้ “เคโม” ทำให้เม็ดเลือดหุคชั่วคราว ทำให้เซลล์มะเร็งชะงัก แล้วไม่เคยคิดว่าจะทำอย่างไรให้เม็ดเลือดขาวแข็งแรง พอตอนหลังให้ “เคโม” อีกเซลล์มะเร็งมันก็ต้องให้แรงขึ้นอีกแรงขึ้นเรื่อยๆ (PW 4)
- (21) แต่เมื่อมะเร็งแพร่กระจาย แพทย์จะบอกว่าไม่รับรองผล ถ้าเป็นมากและดื้อยาที่หมอให้ทุกขนานที่ลองใช้หมดแล้ว ก็จะบอกผู้ป่วยและญาติให้กลับบ้านได้ เพราะหมอมันไม่มีอะไรจะทำให้อีกแล้ว (PW 7)
- (22) มะเร็งกระดูกส่วนใหญ่เป็นมะเร็งที่ค่อนข้างดื้อต่อทั้งเคมีบำบัดและรังสีรักษา ดังนั้น การใช้เคมีบำบัดและรังสีรักษาจึงมีข้อจำกัดมาก และจะใช้ได้ผลเพียงบางชนิดของเซลล์มะเร็งเท่านั้น (DW 20)
- (23) การตรวจมะเร็งเต้านมในประเทศไทย พบกลุ่มที่มีฮีโมโกลบินต่ำกว่าปกติด้วยวิธีการย้อมสีพิเศษ 710 คน ไม่พบฮอร์โมน 858 คน และไม่ได้ตรวจ 2,341 คน ซึ่งตัวเลขนี้สำคัญ เนื่องจากกลุ่มที่มีฮีโมโกลบินต่ำกว่าปกติ โรคร้ายแรงและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ดื้อยา และทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตในเวลาอันสั้นถ้ารักษาไม่ถูกต้อง (DW 14)
- (24) นักวิจัยบางคนเชื่อว่าการใช้ฮอร์โมนอย่างต่อเนื่องทำให้เซลล์มะเร็งสามารถปรับตัวได้ จึงมีคำแนะนำว่าควรให้ยาสลับการหยุดยาเป็นระยะเพื่อชะลอการดื้อยาของเซลล์มะเร็ง อย่างไรก็ตามข้อสมมุติฐานนี้ยังไม่มียหลักฐานรับรองและยังอยู่ระหว่างการศึกษเพิ่มเติมในหลายสถาบัน (DW 6)

อุปถัมภ์ ดื้อยา ในตัวอย่างข้างต้น แสดงการเปรียบเทียบการไม่ตอบสนองต่อการรักษาของโรคมะเร็งและเซลล์มะเร็งกับการดื้อยาของเชื้อโรค ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำของผู้ป่วยที่ว่า “ตอนนี้มันดื้อยาแล้ว” ใน (18) “เซลล์มะเร็งค่อนข้างดื้อยาแล้ว” (19) และ “พอตอนหลังให้ “เคโม” อีกเซลล์มะเร็งมันก็ต้องให้แรงขึ้นอีก” ใน (20) และ “ถ้าเป็นมากและดื้อยาที่หมอให้ทุกขนานที่ลองใช้หมดแล้ว ก็จะบอกผู้ป่วยและญาติให้กลับบ้านได้” ใน (21)

ตัวอย่าง (22) – (24) พบในบริบทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์ แพทย์อธิบายการรักษาโรคมะเร็งที่ไม่ได้ผลดีว่าเป็นการดื้อยาของโรคมะเร็ง และ เซลล์มะเร็ง ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งกระดูกส่วนใหญ่เป็นมะเร็งที่ค่อนข้างดื้อต่อทั้งเคมีบำบัดและรังสีรักษา” (22) “โรคร้ายแรงและแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ดื้อยา และทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต” (23) และ “เพื่อชะลอการดื้อยาของเซลล์มะเร็ง” (24)

ตัวอย่างเหล่านี้แสดงการมองโรคมะเร็งและเซลล์มะเร็งเป็นเชื้อโรค การดื้อยาของโรคหรือของเซลล์ทำให้แพทย์ต้องปรับเปลี่ยนยาหรือวิธีการรักษาใหม่ ดังจะเห็นจากประโยคที่ว่า “พอตอนหลังให้ “เคโม” อีกเซลล์มะเร็งมันก็ต้องให้แรงขึ้นอีก แรงขึ้นเรื่อยๆ” ในตัวอย่าง (20) ซึ่ง

กระบวนการนี้คล้ายคลึงกับกรณีที่เชื้อโรคทั่วไปคือยา ทำให้แพทย์ต้องปรับเปลี่ยนการใช้ยามาเชื่อเป็นยาชนิดใหม่ที่แรงกว่าเดิม

ตัวอย่าง (25) แสดงการปรากฏของอุปลักษณ์ คือ ในบทสนทนาระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย มะเร็งในห้องตรวจ

(25)

1	แพทย์:	อ้อ คือผล x-ray computer เนี่ยพบว่า เนื้องอกในท้องเนี่ย มันเป็นมากขึ้น
2		เล็กน้อย แต่ว่าถ้าได้ผลอย่างนี้ หมอคิดว่า หมอว่าจะ หุดยาที่ยังให้อยู่ ถึง
3		ว่ามันคือ มันเริ่มคือ
4	ผู้ป่วย:	คะ
5	แพทย์:	แล้วก็หมอก็กจา หุดยเนี่ยคุณเสวียน มันมีทางเลือกอยู่สองทาง คือหนึ่ง
6		เปลี่ยนยาตัวใหม่ สองว่าไม่ให้ยาละ แล้วรักษาคามอาการเฉยๆ คะ คุณ
7		เสวียนฟังแล้วคิดว่ายังไงคะ

DS 8

คำว่า คือ ในถ้อยคำที่ว่า “มันคือ มันเริ่มคือ” ใน (25) แสดงการเปรียบเทียบก่อนเนื้องอก มะเร็งเป็นเชื้อโรค และการไม่ตอบสนองต่อการรักษาของก้อนเนื้องอกมะเร็งกับการคือยาของเชื้อโรค

ตัวอย่างต่างๆข้างต้นแสดงให้เห็นการมองโรคมะเร็ง เซลล์มะเร็งและก้อนเนื้องอกมะเร็งใน ลักษณะของเชื้อโรค กระบวนการเป็นมะเร็งเป็นกระบวนการติดเชื้อมากที่สุดคล้ายกันในภาษา ของผู้ป่วยและแพทย์ ความสอดคล้องและความเป็นระบบของข้อมูลอุปลักษณ์เชื้อโรคสะท้อนให้เห็น โนอุปลักษณ์ “โรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค” ในส่วนของผู้ป่วยมีโนอุปลักษณ์นี้แสดงถึงการพยายาม ทำความเข้าใจประสบการณ์โรคมะเร็งผ่านประสบการณ์การเจ็บป่วยจากเชื้อโรค เช่น การเป็นหวัด ท้องเสีย ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่พวกเขาคุ้นเคยมากกว่า

ในส่วนของแพทย์ การมองว่ามะเร็งเป็นเชื้อโรคนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นการทำความเข้าใจ เกี่ยวกับมะเร็งอีกรูปแบบหนึ่งในระบบปริธานของแพทย์นอกเหนือไปจากความเข้าใจในแบบ วิทยาศาสตร์ทางการแพทย์ที่ว่ามะเร็งเป็นความผิดปกติของเซลล์ไม่ใช่โรคติดเชื้อ การเข้าใจว่ามะเร็ง เป็นเชื้อโรคจึงอาจเป็นการทำความเข้าใจโรคมะเร็งในอีกรูปแบบหนึ่ง เพื่อให้สามารถสื่อสารสิ่งที่ ชับซ้อนกับผู้ป่วยที่พื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโรคมะเร็งน้อยกว่า การเปรียบเทียบที่ เกิดขึ้นในระดับปริธานของแพทย์จึงอาจแสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจในแบบอุปลักษณ์มิได้เกิด ขึ้นกับมโนทัศน์ใหม่ที่คนเราไม่รู้จักคุ้นเคยเพียงแบบเดียวแต่อาจเกิดกับมโนทัศน์เดิมที่รู้จักอยู่แล้ว แต่เป็นความเข้าใจในแง่มุมใหม่ที่มีประโยชน์ต่อการสื่อสารกับผู้อื่นได้ง่ายและราบรื่นขึ้น

เชื้อโรคจึงเป็นมุมมองหนึ่งที่ผู้ป่วยโรคมะเร็งและแพทย์ชาวไทยมีต่อโรคมะเร็ง ซึ่งการ เปรียบมะเร็งเป็นเชื้อโรคเป็นการเปรียบเทียบมโนทัศน์ที่ต่างกันคือระหว่างมโนทัศน์เชื้อโรคกับ

มโนทัศน์โรคมะเร็ง ความแตกต่างระหว่างสองมโนทัศน์นี้อาจไม่ใช่ความเป็นมโนทัศน์รูปธรรมกับมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรม แต่เป็นลักษณะของการทำความเข้าใจมโนทัศน์ที่ซับซ้อนไม่คุ้นเคยและมีความเป็นนามธรรมในระดับหนึ่งอย่างโรคมะเร็งกับมโนทัศน์ที่คุ้นเคยมากกว่าอย่างมโนทัศน์เชื้อโรค และอุปลักษณะเชื้อโรคก็เป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าในระดับปริธานของผู้ป่วยและแพทย์นั้น มโนทัศน์โรคมะเร็งและมโนทัศน์เชื้อโรคมียุคสมบัติที่คล้ายคลึงกันบางประการ และการเชื่อมโยงกันของคุณสมบัติต่างๆในสองมโนทัศน์ในระดับปริธานอาจแสดงออกมาในลักษณะของแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิ 1 การเทียบโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปลักษณะโรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค

แควดวงมโนทัศน์ต้นเค้า เชื้อโรค	แควดวงมโนทัศน์ โรคมะเร็ง
เชื้อโรค	⇒ โรคมะเร็ง, เซลล์มะเร็ง, ก้อนมะเร็ง
กระบวนการติดเชื้อ	⇒ กระบวนการเกิดโรคมะเร็งในร่างกาย
มีระยะพักตัวก่อนแสดงอาการ	⇒ ใช้เวลาพัฒนานานเป็นปีกว่าจะแสดงอาการ
การแพร่กระจายของเชื้อ	⇒ การกระจายของมะเร็งไปยังอวัยวะต่างๆ
การติดต่อไปยังผู้อื่นได้	⇒ การถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์
รักษาด้วยยาฆ่าเชื้อ/ปฏิชีวนะ	⇒ รักษาด้วยยาเคมีบำบัดและยาอื่นๆ
คือยา	⇒ การไม่สนองตอบต่อเคมีบำบัดและรังสีรักษา

แผนภูมิกำหนดแสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันคือ กระบวนการเกิดของโรคมะเร็งกับกระบวนการติดเชื้อ การมีระยะพักตัวก่อนแสดงอาการ การเติบโตและเพิ่มจำนวนในร่างกาย ความสามารถในการแพร่กระจายไปตามส่วนต่างๆของร่างกาย สามารถรักษาได้ด้วยยา การไม่สนองตอบต่อยา(คือยา) เป็นต้น ซึ่งความคล้ายคลึงกันของคุณสมบัติเหล่านี้อาจอธิบายได้ดังนี้

ในด้านกระบวนการเกิดของโรคนั้น เซลล์มะเร็งและเชื้อโรคเป็นสิ่งที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นนั้น ผู้ป่วยจึงไม่รู้ตัวว่าตนเริ่มเป็นมะเร็งตั้งแต่เมื่อใด เพราะเซลล์มะเร็งเซลล์แรกเกิดขึ้นเมื่อใดนั้นไม่มีใครบอกได้ ซึ่งคุณสมบัตินี้มีความคล้ายคลึงกับกระบวนการติดเชื้อ เพราะเชื้อโรคเป็นสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กมากจนตาเปล่ามองไม่เห็น เราจึงไม่สามารถรู้ตัวว่าเชื้อโรคกำลังเข้าสู่ร่างกายเราเมื่อใดและทางใด นอกจากนี้การที่มะเร็งระยะแรกมักจะไม่มีอาการปกติใดๆแสดงออกมาให้ผู้ป่วยรู้ตัว เพราะเซลล์มะเร็งนั้นใช้เวลาในการพัฒนาของโรคนานนับสิบปีกว่าจะแสดงอาการออกมาให้เห็น ผู้ป่วยจึงมีอาจทราบได้ว่าตนเองเริ่มเป็นมะเร็งเมื่อใด ที่อวัยวะใดเป็นที่แรก เซลล์ใดเป็นเซลล์แรกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม และเกิดจากสาเหตุใด กว่าที่ร่างกายจะแสดงอาการผิดปกติบางอย่างออกมาให้เห็นผู้ป่วยจึงมักจะเป็นมะเร็งในระยะสุดท้าย ซึ่งลักษณะนี้คล้ายคลึงกับกระบวนการ

การที่เมื่อเข้าสู่ร่างกายแล้วเชื้อโรคก็มีการฟักตัวระยะหนึ่งก่อนที่ร่างกายจะแสดงอาการเจ็บป่วยออกมาให้เห็นหรือรู้สึกได้เช่นกัน เช่น เมื่อมีอาการปวดท้องและท้องเสียเกิดขึ้น เรามักไม่รู้ตัวว่าเราได้รับเชื้อแบคทีเรียบางชนิดจากอาหารหรือน้ำเข้าไปเมื่อใด เราไม่รู้ตัวว่าหลัง จากเชื้อแบคทีเรานั้นเข้าไปในร่างกายแล้วมันไปฟักตัวและเพิ่มจำนวนอยู่ที่ใดในร่างกาย เมื่อเวลาผ่านไปหลายชั่วโมงจนร่างกายแสดงอาการปวดท้อง คลื่นไส้ และท้องเสียออกมาให้เห็นเราจึงทราบว่าร่างกายมีความผิดปกติเกิดขึ้นแล้ว เป็นต้น

ในด้านการแพร่กระจาย มะเร็งสามารถเพิ่มจำนวนเซลล์ที่ผิดปกติในร่างกายให้มากขึ้นและเข้มแข็งขึ้นจนภูมิคุ้มกันของร่างกายไม่สามารถสกัดกั้นได้ เมื่อมีปริมาณและความแข็งแรงมากขึ้นก็สามารถแพร่กระจายไปตามส่วนต่างๆของร่างกายได้ เช่น การแพร่กระจายของมะเร็งเต้านมไปที่ต่อมน้ำเหลือง สมอง กระดูก หรือปอด ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ก็พบในเชื้อโรคเช่นกัน โดยเมื่อเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายเชื้อโรคจะเจริญเติบโตและเพิ่มจำนวนมากขึ้นในร่างกายของคนเราซึ่งเป็นแหล่งอาหารชั้นยอดของเชื้อโรค และเชื้อโรคก็สามารถแพร่กระจายไปตามส่วนต่างๆของร่างกายได้ในเวลาต่อมาเช่นกัน

ในด้านของการรักษา การรักษาด้วยยาเคมีบำบัดเป็นวิธีการหนึ่งที่แพทย์ใช้รักษาผู้ป่วยมะเร็ง ซึ่งยาเคมีบำบัดจะเข้าไปทำลายเซลล์ที่เป็นมะเร็งให้ฝ่อไป ไม่สามารถแบ่งเซลล์เพิ่มจำนวนได้อีก ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้ป่วยหายจากโรคหรือชะลอการพัฒนาของโรคได้ในระยะหนึ่ง ในทำนองเดียวกันกับเมื่อร่างกายได้รับเชื้อโรค แพทย์จะรักษาผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อโรคด้วยยาปฏิชีวนะ เพื่อให้ยาปฏิชีวนะเข้าไปฆ่าเชื้อโรคที่อยู่ภายในร่างกายให้ตายและไม่สามารถเพิ่มจำนวนขึ้นมาได้อีกทำให้ผู้ป่วยหายจากอาการติดเชื้อต่างๆได้ แต่บางครั้งเชื้อโรคในตัวผู้ป่วยก็มีการพัฒนาจนยาปฏิชีวนะที่แพทย์ให้ใช้ไม่ได้ผล หรือที่เราเรียกกันว่าเชื้อดื้อยาหรือเชื้อแรง ทำให้แพทย์ต้องปรับวิธีการรักษา โดยการให้ยาปฏิชีวนะที่แรงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งคุณสมบัตินี้พบได้ในมะเร็งเช่นกันเพราะมะเร็งบางชนิดหรือบางระยะก็ไม่ตอบสนองต่อยาเคมีบำบัดที่แพทย์ให้ ทำให้แพทย์ต้องปรับเปลี่ยนยาหรือวิธีการรักษาใหม่ให้เหมาะสม

การมองมะเร็งเป็นเชื้อโรคนี้อาจคล้อยกับการพบว่าแพทย์มักพูดถึงมะเร็งในลักษณะของการปนเปื้อน การติดเชื้อ และมีบาในงานของเวียส (Wiess, 1997) การเปรียบมะเร็งเป็นสิ่งมีชีวิตในงานของโบวเกอร์ (Bowker, 1996) และจากการพิจารณาคุณสมบัติของมโนทัศน์โรคมะเร็งและมโนทัศน์เชื้อโรค จะเห็นได้ว่ามโนอุปถัมภ์ “โรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค” เน้นอธิบายด้านกระบวนการเกิดโรคมะเร็งในร่างกายหรือทำให้คุณสมบัติด้านนี้ของโรคมะเร็งเด่นขึ้นมา นอกจากนี้คุณสมบัติของมโนทัศน์เชื้อโรคสามารถช่วยให้ผู้ป่วยทำความเข้าใจกระบวนการเกิดโรคมะเร็งได้ง่ายขึ้น ในส่วนของแพทย์ไทยการมองว่ามะเร็งเป็นเชื้อโรคแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเรียนรู้หรือทำความเข้าใจแบบอุปถัมภ์ในระดับปริชาณของคนเรา อาจเกิดกับมโนทัศน์ที่รู้จักคุ้นเคยอยู่ก่อนแล้ว การมองว่า

มะเร็งเป็นเชื้อโรคจึงเป็นการทำความเข้าใจโรคมะเร็งในอีกมุมมองหนึ่งของแพทย์ ที่ช่วยให้แพทย์สามารถให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนเกี่ยวกับโรคมะเร็งในแบบที่ผู้ป่วยและประชาชนเข้าใจได้

4.2 มโนอุปลักษณ์ “โรคมะเร็งเป็นวัชพืช”

การทำความเข้าใจโรคมะเร็งผ่านมโนทัศน์ของพืช เป็นอีกมโนอุปลักษณ์หนึ่งที่สะท้อนออกมาจากปริศนาคำภาษาเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์ โดยทั่วไปแล้ว ต้น ก้าน โคน เป็นองค์ประกอบของต้นพืชที่อยู่เหนือพื้นดิน ส่วนรากของพืชมักจะเป็นส่วนที่ซ่อนเข้าไปในดินในทิศทางต่างๆ เพื่อดูดซับน้ำและสารอาหารในดิน ไปเลี้ยงส่วนอื่นๆ ของต้น ในกรณีของโรคมะเร็งนั้น ผู้ป่วยและแพทย์มักพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของต้นพืชประเภทวัชพืช โดยมีการเปรียบก่อนมะเร็งกับต้นพืช ส่วนของกอนที่ยื่นเข้าไปเกาะอวัยวะ หรือยื่นออกจากอวัยวะหนึ่งไปยังอวัยวะข้างเคียงเปรียบได้กับรากของพืชที่ซ่อนเข้าไปในดิน ตัวกอนมีความคล้ายคลึงกับส่วนของลำต้นที่อยู่บนพื้นดิน เนื้อเยื่อของอวัยวะจึงเปรียบได้กับพื้นดิน ส่วนเซลล์มะเร็งนั้นเปรียบได้กับส่วนที่เป็นเมล็ดหรือหน่อของพืชที่สามารถถูกนำพาไปเจริญงอกงามในที่ไกลจากต้นได้

แม้ว่าก่อนมะเร็งและเซลล์มะเร็ง จะเป็นคุณสมบัติหนึ่งของโรคมะเร็งที่มีคุณลักษณะทางกายภาพ แต่เนื่องจากก่อนมะเร็งส่วนใหญ่อยู่ในร่างกายและไม่สามารถมองเห็นได้ ผู้ป่วยบางคนมีก้อนเนื้อร้ายอยู่ในร่างกายหลายปีโดยไม่รู้สึกรู้ตัวมาก่อน และไม่อาจรู้ได้ว่ารูปร่างลักษณะของก้อนนั้นเป็นอย่างไร ในฝ่ายแพทย์เองหากไม่ผ่าตัดก้อนในร่างกายของผู้ป่วยออกมาดูหรือใช้เครื่องมือที่ทันสมัยก็คงบอกไม่ได้เช่นกันว่าก้อนในร่างกายของผู้ป่วยมีลักษณะอย่างไร ความคลุมเครือเหล่านี้ทำให้ผู้ป่วยและแพทย์ไม่สามารถอธิบายแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับก้อนอย่างตรงไปตรงมา ได้ดังจะเห็นได้จากอุปลักษณ์พืชที่พบได้อย่างแพร่หลายในภาษาของผู้ป่วยและแพทย์เมื่อพวกเขาต้องการอธิบาย พูดถึง หรือบรรยายเกี่ยวกับคุณสมบัติด้านนี้ของโรคมะเร็ง

โดยพบอุปลักษณ์พืชทั้งที่เป็นกลุ่มคำนามและคำกริยาจากมโนทัศน์พืช เช่นคำนาม ต้น ดอก ก้าน โคน ราก หน่อ วัช หน่อ เห็ด และ กาฝาก และกลุ่มคำกริยา เช่น งอก ขึ้น งอกงาม ลงราก และ ผิงราก อุปลักษณ์พืชพบได้แพร่หลายในภาษาของผู้ป่วยและแพทย์ ที่พบบ่อยคือคำนาม ราก และ คำกริยา งอก และ ขึ้น ความแตกต่างระหว่างภาษาของผู้ป่วยและแพทย์อยู่ที่อุปลักษณ์บางคำพบเพียงในภาษาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เช่น การพบคำว่า ดอก เห็ด หน่อ แดกหน่อ เฉพาะในภาษาของแพทย์ และพบคำว่า วัช เฉพาะในภาษาของผู้ป่วย

ตัวอย่าง (26) – (28) แสดงการปรากฏของคำนาม ราก ในปริศนาคำเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์

- (26) ผลการตรวจทราบว่าเป็นโรคมะเร็งที่ร้ายแรงเป็นข้างซ้ายและต้องผ่าตัดอีกครั้ง ถึงแม้ครั้งนี้แผลผ่าตัดจะไม่ใหญ่มาก แต่หลังผ่าตัดฉีกขึ้นจากเตียงไม่ได้ และเจ็บปวดมากกว่าครั้งไหนๆ เพราะเจ้าก้อนเยื่อเมือกที่ว่ามีรากเจาะเข้าไปในช่องท้อง (PW 44)
- (27) เมื่อมะเร็งลงรากในอวัยวะใดอวัยวะหนึ่งแล้ว มีหน้าจ้ำมีการแพร่กระจายของเซลล์มะเร็ง (Metastasis) แล้ว ก็เป็นเรื่องยากที่จะกำจัดกวาดล้าง แต่ก็ไม่มีเลืวิธีที่จะทำได้ ขอให้เลิกหวาดกลัวกังวลและซึมเศร้าได้ (PW 8)
- (28) คนไข้คนนั้นต้องได้รับการบำบัดรักษาแบบเฉพาะเจาะจงในเวลาอันรวดเร็ว เพราะตัวรับ HER2 จะเริ่มทำงานทันทีและตลอดเวลาตั้งมีการก่อตัวของเซลล์มะเร็ง มันจะทำให้เซลล์มะเร็งกระจายตัวอย่างรวดเร็ว และฝังรากลึกมากขึ้น ทำให้โอกาสการกลับมาเป็นมะเร็งอีกครั้งหลังจากรักษาหายแล้วเกิดสูงขึ้น (DW 14)

ตัวอย่าง (26) ถ้อยคำที่ว่า “เพราะเจ้าก้อนเยื่อเมือกที่ว่ามีรากเจาะเข้าไปในช่องท้อง” แสดงการเปรียบเทียบก้อนมะเร็งเป็นต้นพืชที่มีรากเจาะซอนไหลลงไปในดิน ส่วนของก้อนที่เจาะเข้าไปในช่องท้องเปรียบได้กับส่วนของรากพืช ในตัวอย่าง (27) – (28) ถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งลงรากในอวัยวะใดอวัยวะหนึ่งแล้ว” ใน (27) และ “เซลล์มะเร็งกระจายตัวอย่างรวดเร็ว และฝังรากลึกมากขึ้น” ใน (28) แสดงการเปรียบเทียบก้อนเนื้ออกมะเร็งและเซลล์มะเร็งเป็นต้นพืชที่มีราก หรือเป็นเมล็ดพืชที่มีรากของพืชงอกออกมา ส่วนของก้อนมะเร็งที่ยื่นขยายออกจากอวัยวะหนึ่งไปยังอวัยวะข้างเคียง เช่น ออกจากมดลูกยื่นเข้าไปในช่องท้อง ออกจากเต้านมไปปอด เปรียบได้กับรากของพืชที่ซอนไหลแทรกตัวไปในดินหลายทิศทาง นอกจากนี้คำว่ากำจัดกวาดล้างใน (27) แสดงให้เห็นว่ามะเร็งเป็นต้นพืชที่ไม่มีผู้ต้องการหรือวัชพืช จึงมีการพูดถึงการรักษาโรคมะเร็งในลักษณะของการเด็ด การตัดส่วนรากหรือถอน โคนต้นพืชจากพื้นดินในภาษาของผู้ป่วยและแพทย์ ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

- (29) “...แต่มะเร็งมันไม่ใช่โรคที่สามารถควบคุมอาการได้โดยการให้ยาไปทานที่บ้าน อย่างโรคความดัน หรือเบาหวานนะครับ เราไม่รู้ว่ามันจะลุกลาม หรือทำร้ายผู้ป่วยขึ้นมาอีกเมื่อไหร่ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องกำจัดมันออกไปให้หมดตัดรากถอนโคนมันไป” หมออธิบายต่อ เหมือนกับว่าหมอได้ยินและเข้าใจคำตัดพ้อในใจของฉัน (PW 18)
- (30) หมอผ่าตัดขอให้ฉันเข้ารับการผ่าตัดเต้านมข้างซ้ายทั้งเต้าทิ้ง (สิงหาคม 2535) เพื่อเป็นการกำจัดเจ้ามะเร็งอย่างถอนรากถอนโคน (PW 24)
- (31) คุณหมอ...ประสงค์จะใช้วิธีขุดรากถอนโคนด้วยการผ่าตัด (PW 11)
- (32) “มะเร็ง” เป็นโรคที่กำจัดถอนรากถอนโคนให้สิ้นซากได้ยาก ถ้ามันกระจายไปสู่ส่วนต่างๆทั่วร่างกาย ทั้งนี้เพราะมะเร็ง คือเซลล์ของร่างกายที่มีรูปร่างและคุณสมบัติคิดแปลกไปจากเซลล์ปกติทั่วไป (DW 22)

(33)

- 1 แพทย์: ที่ให้ผ่าคือว่า มันอยู่ในตำแหน่งที่มันเป็นรอบนอกของปอด ยิ่งมันก็อาจจะ
2 ต้องกลิ้งเข้าไปแล้วก็ ไปเต็ดออกมา หรือว่าเข้าไปผ่าแล้วก็ เก็บๆ อย่างงี้
3 ออกมาอันนี้ไม่ยากหรอก อันนี้ไม่ ความเสี่ยงน้อยเอาอย่างนี้ก็แล้วกัน
4 ญาติผู้ป่วย มัน เป็นมะเร็งหรือเปล่าคะ
5 แพทย์: เป็นไขมันไปที่ตับก็เป็นหมด (DS 5)

ในตัวอย่าง (29) – (33) ถ้อยคำที่ว่า “ตัดรากถอนโคน” “ถอนรากถอนโคน” “ขูดรากถอนโคน” และ “ไปเต็ดออกมา” แสดงการเปรียบเทียบก่อนเนื่องมะเร็งเป็นต้นวัชพืช ที่ต้องเด็ด ตัด ถอน หรือขูดรากถอนโคนทิ้งไปให้สิ้น พื้นดินในที่นี้ก็คืออวัยวะที่เป็นมะเร็งหรือมีก้อนมะเร็งอยู่ ส่วนของก้อนมะเร็งที่ฝังอยู่ในอวัยวะเปรียบได้กับรากของพืชที่ฝังอยู่ในดิน ส่วนที่โผล่พ้นและไม่ได้ฝังอยู่ภายในเนื้อเยื่อของอวัยวะก็เปรียบได้กับส่วนบนของต้นไม้ที่อยู่เหนือพื้นดิน

ตัวอย่าง (34) – (35) แสดงการปรากฏของคำนาม ปุ๋ย ในถ้อยคำที่ว่า “เจ้าเซลล์มะเร็งอาจลูกกลมอย่างรวดเร็วเพราะได้ปุ๋ยดี” ใน (34) และ “อันนี้คือปุ๋ยของมะเร็งนะครับ” ใน (35) ซึ่งพบในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็งตามลำดับ และแสดงการเปรียบเทียบสารก่อมะเร็ง สารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อเซลล์มะเร็งและมลพิษต่างๆ เป็นปุ๋ยที่ช่วยทำให้ต้นไม้เจริญงอกงามและโตเร็ว

- (34) หากสังครรอบตัวเรามันแปลกแยกตัวเองออกจากธรรมชาติจนสุดกู่ เจ้าเซลล์มะเร็งอาจลูกกลมอย่างรวดเร็วเพราะได้ปุ๋ยดี (PW 24)
(35) “ซิมเพิล คาร์โบไฮเดรท” (Simple Carbohydrate) พวกแป้งขัดขาว ข้าวขาว น้ำตาลทรายขาว อันนี้คือปุ๋ยของมะเร็งนะครับ (PW 28)

ในตัวอย่าง (36) – (37) ที่จะนำมาเสนอต่อไป เป็นคำนามจากมโนทัศน์พืชคำว่า ดอก ก้าน และ เห็ด ที่พบในปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

- (36) ส่วนใหญ่ของมะเร็งลำไส้ใหญ่มักจะเริ่มจาก Polyp (โพลิป) เป็นเนื้องอกจากผนังด้านในของลำไส้ใหญ่ ขึ้นเข้าไปในช่องของลำไส้ อธิบายง่ายๆว่า Polyp เป็นเนื้องอกคล้ายเห็ด เริ่มจากเป็น ดอกตูม บางชนิดก็มีก้าน และถ้าเป็นมากๆก็คล้ายเห็ดที่บานแล้ว (PW 6)
(37) ลักษณะของมะเร็งกระเพาะปัสสาวะมีอยู่ 3 ชนิด
1. เป็นแบบดอกเห็ด
2. เป็นแบบก้อนนูนขึ้นมา
3. เป็นแบบมะเร็งอยู่ในเซลล์ (PW 6)

สองตัวอย่างนี้พบในปริจเฉทภาษาเขียนที่เป็นการอธิบายเกี่ยวกับติ่งเนื้อในลำไส้หรือ polyp ของแพทย์ ถ้อยคำที่ว่า “Polyp เป็นเนื้องอกคล้ายๆเห็ด เริ่มจากเป็นคอกคุม บางชนิดก็มีก้าน” (37) และ “เป็นแบบคอกเห็ด” (38) ที่แสดงการเปรียบเทียบติ่งเนื้อเล็กในลำไส้กับคอกเห็ดซึ่งเป็นพืชชนิดหนึ่งที่สามารถขึ้นเองตามธรรมชาติได้ ส่วน โคนของติ่งเนื้อที่ยื่นออกมาจากผนังของลำไส้ก็เปรียบได้กับก้านของคอกเห็ดที่ชูคอกเห็ดให้พ้นพื้นดิน ทางกรแพทย์พบว่าโพลิปที่เกิดขึ้นที่ผนังของระบบทางเดินอาหาร เช่น ติ่งเนื้อในลำไส้ใหญ่ มักจะเป็นจุดเริ่มต้นของการเป็นมะเร็งลำไส้ในผู้ป่วยหลายราย ติ่งเนื้อในลำไส้สามารถตรวจพบได้ด้วยการตรวจระบบทางเดินอาหารโดยการส่องกล้องเข้าไปดูภายในลำไส้ใหญ่ ลำไส้เล็ก หลอดอาหารและกระเพาะอาหาร การส่องกล้องดูระบบทางเดินอาหารจึงเป็นการตรวจอีกประเภทหนึ่งที่ถูกบรรจุไว้ในรายการตรวจสุขภาพเพื่อคัดกรองมะเร็งของหลายๆโรงพยาบาล อุปลักษณะวัชพืชจึงมีส่วนช่วยในการอธิบายรูปร่างของติ่งเนื้อที่แพทย์เห็นจากการส่องกล้องได้คือ

นอกจากนี้ยังมีการพูดถึงการเกิดขึ้นของ โรคมะเร็งหรือก้อนมะเร็งในอวัยวะหรือในร่างกาย ในลักษณะของการงอกขึ้นมาบนพื้นดินของพืชหรือต้นไม้อีกด้วย โดยจะเห็นได้จากตัวอย่างการปรากฏของคำว่า งอก ในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยดังแสดงในตัวอย่าง (38) – (40)

- (38) ...ครั้งแรกให้กิน 2 เม็ด แล้วก็ไปส่องกล้อง ส่องกล้องดู ว่าไ้เนื้องอกในท่อน้ำดียุบหายแล้ว ทีนี้มันไม่หายขาดนะดิ มันกลับงอกขึ้นมาอีกอะ (PS 67)
- (39) ...การรับวัตถุบิเข้าสู่ร่างกาย รวมทั้งการใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ ทำให้เซลล์บางตัวของอวัยวะที่สัมผัสอยู่แล้วเกิดเป็นมะเร็งขึ้น เซลล์ที่เป็นมะเร็งจะหลั่งข้อมูลคั้งเดิมหมด ทำเป็นอย่างเดีวคือ...งอกใ้งอกเอา (PW 9)
- (40) อย่างไรก็ตาม มะเร็งแพร่กระจายมาจากที่อื่นมักตั้งมั่นอยู่เป็นที่เป็นทาง โดยมีปลอกเชื่อมั้วตัวเองคือผู้ไม่งอกสะปะสะปะอย่างมะเร็งปอดจากหลอดลม(Bronchogenic carcinoma) (PW .7)

คำว่า งอก ในถ้อยคำที่ว่า “ไ้เนื้องอกในท่อน้ำดียุบหายแล้ว ทีนี้มันไม่หายขาดนะดิ มันกลับงอกขึ้นมาอีกอะ” ในตัวอย่าง (38) แสดงการทำความเข้าใจการเกิดก้อนเนื้องอกของมะเร็งกับการงอกขึ้นมาจากพื้นดินของพืช การกลับเป็นซ้ำของก้อนเนื้องอกที่บริเวณท่อน้ำดีจึงเปรียบได้กับการงอกขึ้นมาใหม่ของพืช ส่วนในตัวอย่าง (40) ถ้อยคำที่ว่า “เซลล์ที่เป็นมะเร็งจะหลั่งข้อมูลคั้งเดิมหมด ทำเป็นอย่างเดีวคือ...งอกใ้งอกเอา” แสดงการเปรียบเทียบเซลล์มะเร็งเป็นต้นพืชที่งอกขึ้นมาหรือเป็นเมล็ดพืชที่งอก ในตัวอย่าง (41) ถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งแพร่กระจายมาจากที่อื่นมักตั้งมั่นอยู่เป็นที่เป็นทาง...ไม่งอกสะปะสะปะอย่างมะเร็งปอดจากหลอดลม” เป็นการปรากฏของคำว่ามะเร็งร่วมกับคำที่งอก แสดงการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของต้นพืชที่งอกขึ้นที่ปอดและอวัยวะต่างๆ คำว่า งอก จึงพบว่ามีสิ่งทีอ้างถึงสามอย่างคือ โรคมะเร็ง เซลล์มะเร็ง และก้อนเนื้องอกมะเร็ง สะท้อนให้เห็นความคล้ายคลึงกันของคุณสมบัติระหว่างมโนทัศน์โรคมะเร็งและมโนทัศน์

วัชพืช ที่ก้อนเนื้ออกมะเร็งซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในมโนทัศน์โรคมะเร็งเปรียบหรือเทียบเคียงได้กับต้นพืช ส่วนที่ยื่นออกไปของก้อนเปรียบได้กับรากของพืช และเซลล์มะเร็งมีความคล้ายคลึงในระดับปริมาณกับเมล็ดพืชซึ่งเป็นคุณสมบัติของมโนทัศน์วัชพืชนั่นเอง

คำกริยา *งอก* พบในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์ด้วยเช่นกัน ดังแสดงใน ตัวอย่าง

(41) – (46)

- (41) มะเร็งอาจงอกจากอวัยวะใดของร่างกายได้ทั้งสิ้น ยกเว้นอวัยวะ 3 ชิ้นที่ยังไม่พบว่ามะเร็งหรือเนื้ออกเกิดขึ้นคือ แก้วตาผมและขน ฟัน (DW 19)
- (42) มะเร็งจะงอกเข้าไปในเนื้อกระดูก ทำให้เซลล์ของกระดูกนั้นแห้วและละลายหายไป จนทำให้กระดูกเปราะและหักง่าย (DW 19)
- (43) คุณอิทธิเป็นมะเร็งลำไส้ระยะ 4 ตอนนี่มะเร็งที่เป็นได้เข้าไปอยู่ในของส่วนลำไส้แล้วมันงอกพองออกมาเข้าไปอยู่ในอุ้งเชิงกรานใกล้กับทางเดินปัสสาวะที่ไม่สามารถผ่าตัดออกมาได้....” (DW 7)
- (44) หลังเกิดการกลับเป็นซ้ำที่ผนังทรวงอก นั่นคือมีก้อนเนื้อร้ายเล็กๆ งอกบนผิวหนังหลังผ่าตัดเต้านม ไปแล้วแต่ยังไม่ได้ลามไปถึงส่วนอื่นๆของร่างกาย มีคำแนะนำว่าควรฉายแสงหลังจากตัดก้อนนั้นออกแล้ว ก่อนจะให้การรักษาต่อไปด้วยเคมีบำบัด (DW 7)
- (45) เมื่อใดก็ตามที่มีก้อนเนื้อแปลกปลอมงอกออกมาจากอวัยวะใดอวัยวะหนึ่ง คำถามแรกก็คือก้อนเนื้อดังกล่าวเป็นก้อนเนื้ออภิมรรคาหรือเป็นมะเร็งกันแน่ (DS 37)
- (46) ก้อนมะเร็งมีลักษณะอย่างหนึ่งคือสามารถแทรกซึมเข้าไปในเนื้อเยื่อของอวัยวะในร่างกายของเรา มะเร็งกระเพาะอาหารเป็นต้นของเขตของก้อนจะไม่ชัดเจน แต่มันจะงอกซ้ำแรกลงไปในเนื้อของกระเพาะอาหาร นี่คือการแทรกแซงเฉพาะที่ (DW 27)

ในตัวอย่าง (41) – (46) คำว่า *งอก* ปรากฏร่วมกับคำว่า มะเร็ง ในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งอาจงอกจากอวัยวะ” ใน (41) “มะเร็งจะงอกเข้าไปในกระดูก” (42) และ “มะเร็ง...มันงอกพองออกมาเข้าไปอยู่ในอุ้งเชิงกราน” (43) แสดงการพุดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของต้นพืชที่งอกขึ้นในร่างกายของผู้ป่วย ส่วนในตัวอย่าง (44) – (46) ถ้อยคำที่ว่า “มีก้อนเนื้อร้ายเล็กๆ งอกบนผิวหนัง” (44) “เมื่อใดก็ตามที่มีก้อนเนื้อแปลกปลอมงอกออกมาจากอวัยวะ” (45) และ “ก้อนมะเร็ง...มันจะงอกซ้ำแรกลงไปในเนื้อของกระเพาะอาหาร” (46) แสดงการเปรียบเทียบก้อนเนื้ออกมะเร็งเป็นต้นพืชที่งอกขึ้นที่อวัยวะต่างๆในร่างกายซึ่งเปรียบได้กับพื้นดินที่ต้นพืชมะเร็งงอกขึ้น สิ่งที่อยู่ปลักภัย *งอก* ในปริจเฉทภาษาเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์อ้างอิงถึงจึงมีทั้งตัวโรคและก้อนเนื้ออกมะเร็งเช่นกัน

ตัวอย่าง (47) พบในปริจเฉทบทสนทนาระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย ผู้ป่วยรายนี้บอกแพทย์ถึงความกังวลเกี่ยวกับการกลับเป็นซ้ำของก้อนเนื้อร้ายในร่างกาย ด้วยอุปลักษณ์คำว่า *งอก* ในถ้อยคำที่ว่า “กลัวมันงอกขึ้นอีก” และในผลัดต่อไปแพทย์เองก็ไม่ได้ถามว่าอะไรงอก แต่เข้าใจและตอบรับ

ไปในทันทีว่า “ไม่งอก” และสนทนากันต่อไปได้ด้วยอุปลักษณณ์นี้ ซึ่งแสดงถึงการทำความเข้าใจก่อนเนื่องอภิมะเร็งผ่านมโนทัศน์วัชพืชในแบบเดียวกัน

(47)

- 1 ผู้ป่วย: มันเจ็บข้างในแผล แต่ตรงนี้ไม่เกี่ยว
- 2 แพทย์: ไม่เกี่ยวหรอก คุณอยากจะทำอะไรทำได้เลยนะ ไม่เวลา นะ ยังปวด แผล อะไร
- 3 อิกนะ
- 4 ผู้ป่วย: กลัวมันงอกขึ้นอีก
- 5 แพทย์: ไม่งอก
- 6 ผู้ป่วย: ไม่สบายใจ
- 7 แพทย์: ไม่งอกมันไม่ใช่เนื้อร้าย มันไม่ใช่มะเร็งนะ มันไม่ใช่ เนื้องอกธรรมดา ไม่มี
- 8 ปัญหา นะ ok นะ
- 9 ผู้ป่วย: แผล เวลาจับๆมันมีอะไร คิคๆไปตลอดเลย
- 10 แพทย์: คิคๆไปตลอดก็มีแผลเป็นนะ (DS 2)

นอกจากนี้ยังพบการปรากฏของอุปลักษณณ์คำว่า งอกงาม ในภาษาของผู้ป่วยโรคมะเร็งและแพทย์ ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

- (48) ผู้ป่วยมะเร็งส่วนใหญ่จะมีเซลล์มะเร็งที่ตกค้างในร่างกายแพร่กระจายไปงอกงามขึ้นในปอด ตับ ไต กระดูก สมอง และอื่นๆที่เลือดไหลไปถึงได้ (PW 7)
- (49) วันที่ฉันเล่าเรื่องนี้อยู่ อาจจะไม่มีการมีเซลล์มะเร็งลุกลามในตัวฉัน แต่ในวันพรุ่งนี้ เซลล์มะเร็งก็อาจงอกงามขึ้นมาใหม่ และวันหนึ่งฉันก็ต้องอำลาโลกนี้ไป ไม่ว่าจะลมหายใจห้วงสุดท้ายจะค้างคาอยู่กับ หายหรือไม่หาย จากมะเร็ง ฉันก็ต้องมีวาระอำลาเหมือนที่เราทุกคนมีเสมอ (PW 24)
- (50) มะเร็งสามารถงอกงามและลุกลามเข้าไปในอวัยวะอื่นที่อยู่ใกล้เคียง ทำให้เกิดการกดดัน หรือทำลายอวัยวะนั้น หรือ ทำให้อวัยวะนั้นทะลุได้ (DW 19)
- (51) พอกรบ 6 เดือน บริเวณผิวหนังที่ถูกทาด้วยน้ำมันดินจะกลายเป็นมะเร็งงอกงามอย่างดี ฉะนั้น คนงานที่ทำงานเกี่ยวกับน้ำมันดินต้องระวังอย่าให้ผิวหนังถูกน้ำมันดินบ่อยๆ เพราะจะเกิดมะเร็งได้เช่นกัน (DW 19)

ใน (48) – (51) คำว่า งอกงาม ในถ้อยคำที่ว่า “มีเซลล์มะเร็งที่ตกค้างในร่างกายแพร่กระจายไปงอกงามขึ้นในปอด” ใน (48) และ “เซลล์มะเร็งก็อาจงอกงามขึ้นมาใหม่” ใน (49) แสดงการทำความเข้าใจการเพิ่มจำนวนของเซลล์มะเร็งที่ปอดในลักษณะของการงอกงามของพืช ส่วนในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งสามารถงอกงามและลุกลามเข้าไปในอวัยวะอื่นที่อยู่ใกล้เคียง” ใน (50) และ “บริเวณผิวหนังที่ถูกทาด้วยน้ำมันดินจะกลายเป็นมะเร็งงอกงามอย่างดี” ใน (51) สิ่งที่ว่า งอกงาม อ้างถึงมีทั้งก้อนมะเร็งและโรคมะเร็งตามลำดับ ตัวอย่างเหล่านี้แสดงถึงการทำความเข้าใจการเพิ่มจำนวนของเซลล์มะเร็ง การขยายตัวของก้อนมะเร็ง และการเกิดโรคมะเร็งที่บริเวณผิวหนังในลักษณะของ

การเจริญงอกงามของพืชในบริเวณดังกล่าว คุณสมบัติการงอกงาม การเพิ่มจำนวนของต้นวัชพืชแผ่ขยายไปเต็มผืนดินจึงคล้ายคลึงกับการขยายขนาดก้อนเนื้ออกมะเร็งหรือพัฒนาการของโรคมะเร็งที่รวดเร็ว

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างการปรากฏของคำกริยา ขึ้น ซึ่งเป็นคำจากมโนทัศน์วัชพืช ที่ปกติแล้วมักจะปรากฏในบริบทที่เราพูดถึงวัชพืชที่ขึ้นเองตามธรรมชาติโดยที่ไม่ได้มีใครไปตั้งใจปลูก เช่น หญ้าขึ้นรกเต็มไปหมด เป็นต้น และคำว่า ขึ้น ในความหมายนี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี พ.ศ. 2542 หน้า 193 ได้กล่าวไว้ว่าเป็นคำกริยา แปลว่า งอก เช่น ต้นไม้ขึ้น และในบริบทของโรคมะเร็งคำว่า ขึ้น ในความหมายนี้พบได้แพร่หลายทั้งในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์ และแสดงการทำความเข้าใจกระบวนการเกิดก้อนมะเร็งที่อวัยวะหนึ่งผ่านคุณสมบัติการ ขึ้น ของต้นวัชพืช ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

- (52) ฉันเลือกที่จะทำทุกอย่างที่อยากทำ เป็นต้นว่ากินอาหารตามใจปาก ปล่อยให้น้ำหนักเพิ่มขึ้นเป็น 80 กิโลกรัม ไปเที่ยวในที่ที่อยากไป และเลือกที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองโดยการเข้าร้านเสริมสวย และทำสีผมใหม่ให้ใสบ้าง แต่เพียงหนึ่งเดือนต่อมาฉันก็พบว่า เจ้ามะเร็งร้ายได้ย้ายมาขึ้นที่บริเวณฝั่งตรงข้าม (PW 49)
- (53) ก็มาตรวจเรื่อยๆ หลังจากตรวจไปประมาณปีกว่าแล้ว โรคมะเร็งมันขึ้นปอดอะครีบ ขึ้นปอด แล้วหมอก็อีกซเรย์ตรวจดู แล้วก็มันมีจุดอยู่ที่ปอดอะครีบ 3 จุด แต่ว่า หมอไม่แน่ใจ เลยต้องเอ็กซเรย์คอมพิวเตอร์อีกครั้ง พอเอ็กซเรย์เสร็จก็ หมอก็ดูอีกครั้ง ก็ใช่ ว่าเป็นมะเร็ง ก็ทำการผ่าตัดอีกครั้งหนึ่ง (PS 31)

ตัวอย่าง (52) มาจากปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วย คำว่า ขึ้น ในถ้อยคำที่ว่า “เจ้ามะเร็งร้ายได้ย้ายมาขึ้นที่บริเวณฝั่งตรงข้าม” แสดงการเปรียบเทียบก้อนมะเร็งกับวัชพืชที่ขึ้นมาเองบนพื้นดิน โดยไม่ได้มีใครตั้งใจไปปลูก ตัวอย่าง (53) เป็นตัวอย่างจากปริจเฉทบทสัมภาษณ์ผู้ป่วย ที่คำว่า ขึ้น ในถ้อยคำที่ว่า “หลังจากตรวจไปประมาณปีกว่าแล้ว โรคมะเร็งมันขึ้นปอดอะครีบ ขึ้นปอด” แสดงการพูดถึงการเป็นมะเร็งที่ปอดในลักษณะของการมีต้นวัชพืชขึ้นที่บริเวณปอด

การพูดถึงเนื้ออกมะเร็งในลักษณะของต้นวัชพืชที่งอกขึ้นมาที่อวัยวะพบในภาษาของแพทย์เช่นกัน ดังแสดงในตัวอย่าง (54) – (57)

- (54) การนัดมาพบแพทย์หลังการรักษานั้น แพทย์มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะดูแลและให้คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจเพื่อเช็คว่ มะเร็งมันจะขึ้นมาอีกหรือไม่ เหมือนกับการซื้อรถก็ต้องเข้าศูนย์บริการเป็นระยะตามกำหนด (DW 42)
- (55) นี่ขนาดเรากันเมื่อเดือนที่แล้วยังไม่มียีนะ เรากันทุกเดือนเลขนะเนี่ย ฝ้าอยู่เนี่ย มีนา เมษา เมษา พฤษภาคม มิถุนา สองเดือนเท่านั้นเองขึ้นมาใหม่เร็วมากเลย เราฝ้าอยู่ยังไม่มียีนะ สองสัปดาห์

ส่งไป นี่เดือนไร เดือนสอง เดือนสี่ เดือนสี่เมื่อก็ดูแล้วก็ไม่มี อ้าวเดือนสี่เทียบกัน เห็นไหม สองเดือนโผล่ขึ้นมาเป็นก้อนเลย เร็วมาก เห็นรีเปลาที่หอมเคี้ยว (DS 5)

(56)

- 1 แพทย์: มันอาจจะต้องฉายแสง เพิ่มเติมไปนะครับ ที่นี้ผลชิ้นเนื้อไม่บอก เราเลยไม่รู้ว่าจะ
2 ผู้ป่วย: ฉายๆแต่ข้างนอกหรือว่าข้างใน
3 แพทย์: ไม่เพราะว่าอาจจะ
4 ผู้ป่วย: ฉายแสงครับ
5 แพทย์: อาจจะฉายข้างนอก นะ ก็จะป้องกันมันขึ้นมาใหม่ นะ (DS 2)

(57)

- 1 แพทย์: อยู่บางช่อนี่เอง คุณหมอเขาบอกหรือยังก่อนกลับบ้านว่าเป็น โรคมะเร็ง
2 ผู้ป่วย: ไม่ได้บอก
3 แพทย์: ไม่ได้บอกไข่ม้อยตกลงที่เราตัดปอดไปพอดีช่วงนั้นผมก็ไม่อยู่ผมตามเสด็จ ก็
4 ไม่ได้เจอกันก่อนกลับ แต่ว่าผลชิ้นเนื้อมาแล้ว นะ ปอดเราตัดไปส่วนเดียวนะ
5 ครั้งนึง ของข้างซ้ายเนี่ย ผลชิ้นเนื้อมันก็เป็นเนื้อร้ายนะ เป็นเนื้องอกเนื้อร้าย
6 นะ เอ้ออ เราตัดออกแล้ว ปรกติคิดแค่นี้ถือว่าพอ นะ อันนี้การรักษาเสริมก็
7 หวังผลว่า จะป้องกันมันขึ้นมาใหม่ก็เท่านั้นเอง นะครับ นี่ถามว่าไม่ทำได้มัย
8 ได้ นะครับ แต่ว่าส่วนใหญ่แล้ว ถ้าคนที่แข็งแรง นะ ...เสริม
9 ผู้ป่วย: เสริมทำอะไรบ้างคะ
10 แพทย์: ก็คือป้องกัน ไม่ให้มันขึ้นมาใหม่ แต่ถามว่ามันจะป้องกันได้ร้อยเปอร์เซ็นต์
11 มัย นะมันอาจจะขึ้นมาใหม่ คนที่ให้ยาพวกนี้ก็อาจจะขึ้นมาใหม่ได้
12 ผู้ป่วย: ค่ะ เสริมจะทำวิธีไหน (DS 2)

คำว่า ขึ้น ในตัวอย่างข้างต้นสะท้อนให้เห็นการเปรียบเทียบเนื่องอกมะเร็งและโรคมะเร็งเป็นต้นพืชที่ขึ้นมาบนพื้นดินได้เองตามธรรมชาติ คำว่า ขึ้น ในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งมันจะขึ้นมาอีกหรือไม่” ใน (54) แสดงการพูดถึงการกลับเป็นซ้ำของโรคมะเร็งในลักษณะของการขึ้นของต้นวัชพืชที่แม้เราจะถอนหรือกำจัดทิ้งไปแล้วก็ยังกลับงอกขึ้นมาในบริเวณนั้นได้อีกอยู่เรื่อยๆ ส่วนคำว่า ขึ้น ในถ้อยคำที่ว่า “สองเดือนเท่านั้นเองขึ้นมาใหม่เร็วมากเลย” ใน (55) แสดงการเปรียบเทียบการเกิดก้อนเนื้องอกมะเร็งขึ้นในปอดกับการ ขึ้น ของวัชพืชที่ขึ้นมาเองตามธรรมชาติ และคำว่า ขึ้น ในตัวอย่าง (56) เช่น “น่ากลัวว่ามันจะขึ้นมาใหม่นะ” และ “ก็จะป้องกันมันขึ้นมาใหม่” ใน (58) ก็แสดงการพูดถึงเกิดหรือกลับเป็นซ้ำของเนื้องอกมะเร็งในลักษณะการขึ้นใหม่ของวัชพืชเช่นกัน

คำถามจากมโนทัศน์พืชที่สนับสนุนว่าผู้ป่วยและแพทย์มองโรคมะเร็ง ก้อนมะเร็งและเซลล์มะเร็งเป็นวัชพืชมากกว่าที่จะเป็นพืชทั่วไป คือคำว่า *กาฝาก* ดังแสดงในตัวอย่าง (58) ซึ่งพบในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วย และใน (59) – (60) ซึ่งพบในปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์

- (58) มะเร็งมันไม่ใช่เชื้อโรค และมันไม่ได้รับการรักษาด้วยยาปฏิชีวนะ มันไม่ใช่ไวรัสหรือแบคทีเรีย แต่มันคือตัวเรา มันก็เหมือนกับกาฝากที่มาเกาะอยู่ที่ต้นไม้ ถ้าเรายอมให้มันสูบน้ำอย่างต้นไม้ใหญ่ที่กาฝากมันดูดน้ำออกจากต้นหมดเลย โดยที่ไม่ได้ทำอะไรกับมันเลย ให้อาหารไอ้กาฝากนี้มันก็ได้ขึ้นเรื่อยๆ ในที่สุดต้นไม้ก็ถูกกาฝากกินตาย แต่ถ้าต้นไม้ไม่ยอมให้อาหารกาฝากมันก็อยู่ไม่ได้ (PW 10)
- (59) มะเร็งเต้านมเปรียบเหมือนกาฝากที่เจริญเติบโตไปเรื่อย โดยอาศัยอาหารจากตัวเจ้าของ เมื่อโตขึ้นก็เบียดบังพื้นที่ของเจ้าของจนทนไม่ไหว นอกจากนั้นเจ้ากาฝากยังมีความสามารถในการหาอาหารนิคมไปไกลๆ อีกด้วย เมื่อตัวเองโตถึงจุดๆ หนึ่ง โดยจะส่งเซลล์มะเร็งไปตามกระแสโลหิตและกระแสเลือด ไปยังดินแดนที่ตัวเองชอบหรือทำเลดีๆ เช่น ที่ ปอด ตับ กระดูก สมอง เป็นต้น แล้วก็เริ่มเบียดเบียนจนเจ้าของพื้นที่อยู่ไม่ได้ สุดท้ายก็จบลงทั้งตัวเจ้าของและกาฝาก (DW 42)
- (60) ยังไม่มีวิธีการใดๆ ที่สามารถรักษาผู้ป่วยในระยะที่ 4 ให้หายขาดจากโรคได้ เพียงแต่ทำให้มะเร็งเล็กลง หรือโคซาลงเท่านั้น ซึ่งเป็นการประคับประคองให้ชีวิตยืนยาวต่อไปได้ โดยให้ร่างกายมีชีวิตอยู่กับมะเร็งซึ่งเหมือนตัวกาฝาก เมื่อกำจัดกาฝากนั้นให้หมดไปไม่ได้ ก็จะพยายามทำให้กาฝากนั้นเติบโตให้ช้าที่สุดที่จะทำได้ โดยทั่วไปมักจะสอนกันว่าถ้ามะเร็งหรือกาฝากในร่างกายคนเราเติบโตถึงขนาดรวมกันประมาณ 1 กิโลกรัม ร่างกายจะทนอยู่ไม่ได้และจะเสียชีวิตเกือบทุกคน (DW 42)

การปรากฏของคำว่า กาฝาก สัมพันธ์กับมุมมองที่ว่าโรคมะเร็งหรือก้อนมะเร็งเป็นวัชพืชที่ขึ้นมาเองโดยไม่มีผู้ใดต้องการและเป็นต้นพืชที่ต้องกำจัดกวาดล้าง อุปลักษณะ กาฝาก สนับสนุนว่าให้เห็นว่าผู้ป่วยและแพทย์มองโรคมะเร็งและก้อนมะเร็งว่าเป็นพืชที่อยู่ในกลุ่มของวัชพืชที่ไม่ได้เป็นที่ต้องการมากกว่าที่จะเป็นพืชอื่นทั่วไป

ระบบของอุปลักษณะเกี่ยวกับวัชพืชในภาษาที่แสดงข้างต้น แสดงถึงความคล้ายคลึงของคุณสมบัติบางประการของมโนทัศน์โรคมะเร็ง เช่น เซลล์มะเร็ง ก้อนเนื้ออกมะเร็ง กับคุณสมบัติบางประการของมโนทัศน์วัชพืชอย่างเป็นระบบ และสะท้อนให้เห็นมโนอุปลักษณะ “โรคมะเร็งเป็นวัชพืช” ซึ่งถึงแม้ว่ามโนทัศน์พืชและมโนทัศน์โรคมะเร็งจะเป็นสองมโนทัศน์ที่ต่างกัน แต่อุปลักษณะวัชพืชที่พบแสดงให้เห็นว่าในระดับปริธานแล้ว โรคมะเร็งและวัชพืชมีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันในระดับปริธานของแพทย์และผู้ป่วยหลายประการ ซึ่งอาจจะแสดงการเชื่อมโยงคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันระหว่างสองมโนทัศน์ในระดับปริธานได้ดังนี้

แผนภูมิ 2 การเทียบโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปลักษณ์โรคมะเร็งเป็นพืช

แควดวงมโนทัศน์ต้นเค้า วัชพืช	แควดวงมโนทัศน์ โรคมะเร็ง
วัชพืช	⇒ ก้อนเนื้ออกมะเร็ง, โรคมะเร็ง
เมล็ดพันธุ์/ หน่อ	⇒ เซลล์มะเร็ง
การงอก/ ขึ้น ของวัชพืช	⇒ การรวมตัวเป็นก้อนของเซลล์มะเร็ง
การงอกไกลต้นของเมล็ดพืชและหน่อ	⇒ การแพร่กระจายของโรคมะเร็งไปอวัยวะอื่นๆ
พื้นดินที่วัชพืชงอกขึ้นมา	⇒ ร่างกาย และ อวัยวะในร่างกาย
การงอกของรากไปในดิน	⇒ การยื่นเข้าไปในอวัยวะของก้อนมะเร็ง
การงอกงามของพืช	⇒ การขยายขนาดของก้อน การเพิ่มจำนวนของเซลล์มะเร็ง
การเค็ด คัด ขุดหรือถอนต้นวัชพืช	⇒ วิธีการรักษา
ปุ๋ย	⇒ สารก่อมะเร็ง สารอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อมะเร็ง

แผนภูมิ 2 แสดงให้เห็นว่าในระดับปริธานของผู้ป่วยโรคมะเร็งและแพทย์ มโนทัศน์โรคมะเร็งกับมโนทัศน์วัชพืชมีคุณสมบัติหลายประการที่สามารถนำมาเทียบเคียงเชื่อมโยงกันได้ เช่น ส่วนของตัวก้อนมะเร็งเปรียบได้กับส่วนต้นของวัชพืช เมล็ดพันธุ์หรือหน่อของพืชที่สามารถขยายพันธุ์ได้เปรียบได้กับเซลล์มะเร็งที่สามารถเพิ่มจำนวนได้ กระบวนการงอกออกมาจากเมล็ดพันธุ์ของพืชก็คล้ายคลึงกับกระบวนการเกิดก้อนมะเร็งที่เริ่มจากเซลล์มะเร็งเซลล์เดียว การงอกงามของพืชเปรียบได้กับการแบ่งตัวอย่างรวดเร็วของเซลล์มะเร็ง การขยายขนาดของก้อนเนื้ออกมะเร็งและการแพร่กระจายไปตามกระแสเลือดของเซลล์มะเร็งออกไปสู่อวัยวะที่ไกลออกไปคล้ายคลึงกับกระบวนการที่เมล็ดพืชหรือหน่อถูกพัดไปไกลต้นโดยกระแสลมและน้ำ ร่างกายและอวัยวะของผู้ป่วยเชื่อมโยงได้กับพื้นดิน การชอนไชของรากพืชไปในดินคล้ายคลึงกับการที่ส่วนของก้อนมะเร็งยื่นขยายตัวออกไปนอกอวัยวะหรือไปสู่อวัยวะข้างเคียง

ก้อนเนื้ออกมะเร็งจึงเปรียบได้กับต้นวัชพืชที่มีราก โคน ก้าน ดอก ที่ขึ้นมาเองตามธรรมชาติเช่นเดียวกับที่มะเร็งเกิดขึ้นมาเองในร่างกายโดยที่ผู้ป่วยไม่ได้ตั้งใจปลูกหรือต้องการให้เกิด การเจริญเติบโตเร็วของวัชพืชเมื่อได้รับปุ๋ยดีคล้ายคลึงกับกระบวนการที่ก้อนเนื้ออกขยายขนาดได้เร็วหรือมีพัฒนาการเร็วเพราะดูดซึมสารอาหารที่เป็นประโยชน์จากร่างกายผู้ป่วย การรักษาจึงเทียบเคียงได้กับกระบวนการเค็ด ขุด คัด หรือถอนรากถอนโคนต้นวัชพืชทิ้งไป การเชื่อมโยงคุณสมบัติในระดับปริธานระหว่างสองมโนทัศน์นี้แสดงให้เห็นว่า มโนอุปลักษณ์ “โรคมะเร็งเป็นวัชพืช” เน้นอธิบายคุณสมบัติด้านก้อนมะเร็งของมโนทัศน์โรคมะเร็งมากกว่าอย่างอื่น หรือทำให้คุณสมบัติของโรคด้านการมีก้อนเป็นองค์ประกอบเด่นขึ้นมา

4.3 มโนอุปลักษณะ “โรคมะเร็งเป็นสัตว์ร้าย”

อุปลักษณะอีกกลุ่มหนึ่งที่พบคืออุปลักษณะที่แสดงการทำความเข้าใจมโนทัศน์โรคมะเร็งผ่านมโนทัศน์สัตว์ร้าย โดยองค์ประกอบต่างๆในมโนทัศน์โรคมะเร็ง เช่น *ก้อนเนื้ออกมะเร็ง* และ *เซลล์มะเร็ง* เปรียบได้กับสัตว์ร้ายที่เข้ามาอยู่อาศัยในร่างกาย มีหลายสายพันธุ์ เคลื่อนที่ได้ ต้องการอาหารเพื่อการเจริญเติบโตและการขยายพันธุ์ อวัยวะ เลือด สารอาหาร และสารก่อมะเร็งต่างๆในร่างกายของผู้ป่วยเป็นอาหารของสัตว์ร้ายตัวนี้ การแพร่กระจายของโรคมะเร็งจากอวัยวะหนึ่งไปอวัยวะอื่นก็เป็นการเคลื่อนที่ของสิ่งมีชีวิตนี้จากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งเพื่อไปกัดกินอวัยวะในร่างกายเป็นอาหารหรือเพื่อการขยายพันธุ์

อุปลักษณะสัตว์ร้ายในปริจเฉทโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์ พบทั้งกลุ่มคำนาม สรรพนาม และคำกริยาจากมโนทัศน์สัตว์ร้าย กลุ่มคำนามที่พบเช่นคำว่า *อาหาร สายพันธุ์* คำสรรพนามที่มักปรากฏรวมคือคำว่า *มัน* ซึ่งเป็นคำสรรพนามที่มักใช้เรียกสิ่งมีชีวิต สัตว์ และสิ่งของ แต่ไม่พบคำนามที่บ่งบอกว่าโรคมะเร็งถูกเปรียบเป็นสัตว์ร้ายชนิดใดโดยเฉพาะ แต่พบคำเรียกเช่น *เจ้ามะเร็ง* ส่วนกลุ่มคำกริยาที่พบเป็นคำกริยาที่แสดงถึงกริยาอาการต่างๆของสัตว์ เช่น *กิน ทะ กัดกิน กัด ต้องการอาหาร ขาดอาหาร นอน เกาะ แอบ หลบ เติบโต ขยายพันธุ์ และกลายพันธุ์* และคำกริยาเป็นกลุ่มอุปลักษณะที่พบมากกว่าคำนามและสรรพนาม

(61) – (66) เป็นตัวอย่างการปรากฏของคำกริยากลุ่มการกินในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์และผู้ป่วย ได้แก่ คำว่า *กิน ทะ ต้องการอาหาร และ ขาดอาหาร* ซึ่งแสดงการทำความเข้าใจโรคมะเร็ง ก้อนเนื้ออกและเซลล์มะเร็งผ่านมโนทัศน์สัตว์ร้าย การเป็นโรคมะเร็งที่อวัยวะใดจึงเปรียบได้กับการมีสัตว์ร้ายไปอยู่อาศัยและไปกัดกินอวัยวะนั้น ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

- (61) เนื่องจากผลการหกล้มครั้งนั้น ทำให้ที่หน้าอกสุขภาพทรุดลงไปมาก และปรากฏว่ามะเร็งได้ขยายไปกินที่กระดูกส่วนอื่นของที่หน้าอก ทำให้ไม่ค่อยมีแรงเดินเห็นก็ลำบาก (PW 22)
- (62) มะเร็งทะกระดูกกันกบของผมนั่งสองข้าง การนั่งบนม้านั่งไม้หรือหินที่ทางโรงพยาบาลรามารักษาจัดไว้ให้คนไข้นั่งคอยคิวพบหมอจึงค่อนข้างทรมานกับเนื้อกันหุ้มกระดูกของผมเกินสมควร (PW 5)
- (63) การที่หัวใจไม่ยอมให้มะเร็งมาเกาะกินได้ เป็นคุณสมบัติที่น่าทึ่ง ซึ่งอธิบายได้ว่า เป็นเพราะหัวใจมีภูมิคุ้มกันต้านต่อมะเร็งดีมาก แต่เลวมากสำหรับภูมิคุ้มกันต้านทานต่อการขาดเลือดและความเครียด (PW 7)
- (64) ฉันทันพยายามทำใจสู้เสียไว้ก่อน คุณหมอรังสีบอกกับฉันว่าจะต้องทำการฉายแสง 30 ครั้ง เพื่อหยุดยั้งไม่ให้เซลล์มะเร็งกระจายและไปกินเส้นประสาท (PW 3)
- (65) ฉันต้องคอยขอร้องเพื่อประคองตัวเอง เพราะถนนบริเวณโรงพยาบาลยังลื่นและชันและจากการจับตัวเป็นก้อนของหิมะที่ละลายฉันต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ มิให้กระดูกของตัวเองซึ่งกำลังถูกกัดกินโดยเซลล์เนื้อร้ายมีอันต้องแตกหักไปเสียก่อน! (PW 9)

- (66) จากที่เลขหน้าหน้า 75-76 อย่างเนี้ย ก็ลดเหลือ 60 ตอนเป็นนะคะ มันกินเลือดของเราไป หมอเขาบอกว่า (inaudible) ไม่ได้ตัดออกมาแต่ไอ้ก่อนเนี้ยมันกินเข้าไป ก่อนเท่าลูกฟุตบอล คุณคิดละกัน ถ้ามันเจริญเติบโต มันกินเลือดคุณเท่าไร หมอก็อธิบาย (PS 64)

ในตัวอย่าง (61) – (66) เป็นตัวอย่างจากปริจเฉทโรคมะเร็งของผู้ป่วย คำกริยาเกี่ยวกับการกิน ในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งได้ขยายไปกินที่กระดูกส่วนอื่น” (61) “มะเร็งทะกระดูกก้นกบของผมทั้งสองข้าง” (62) และ “มะเร็งมาเกาะกิน” (63) แสดงการเปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งที่มากิน ทะ กัดกินอวัยวะในร่างกายของผู้ป่วย ตัวอย่าง (64) – (65) ถ้อยคำที่ว่า “เซลล์มะเร็งกระจายและไปกินเส้นประสาท” และ “กระดูกของตัวเองซึ่งกำลังถูกกัดกินโดยเซลล์เนื้อร้าย” แสดงการเปรียบเทียบ เซลล์มะเร็ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในโมโนทัศน์โรคมะเร็งเป็นสิ่งมีชีวิตที่มาทำการ กัดกิน เส้นประสาทและกระดูกของผู้ป่วยด้วย ในขณะที่ความเป็นจริงคือความเสียหายของเส้นประสาทและกระดูกนั้นอาจเกิดจากการถูกก้อนมะเร็งเบียดหรือกดทับ

คำว่า กิน ที่ปรากฏร่วมกับคำสรรพนาม มัน และคำกริยา เจริญเติบโต ในตัวอย่าง (66) ซึ่งพบในปริจเฉทบทสัมภาษณ์ของผู้ป่วยที่ว่า “มันกินเลือด” “ไอ้ก่อนเนี้ยมันกินเข้าไป” “มันเจริญเติบโต” และ “มันกินเลือดคุณ” แสดงการทำความเข้าใจก้อนเนื้ออกมะเร็งในลักษณะของสัตว์ชนิดหนึ่งที่อยู่ในร่างกายผู้ป่วย กินเลือดของผู้ป่วยเป็นอาหาร เลือดของผู้ป่วยจึงเปรียบได้กับอาหาร การขยายขนาดของก้อนเนื้ออกมะเร็งเทียบได้กับการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตหลังจากที่ได้กินอาหารอย่างเพียงพอ จะเห็นได้ว่าอุปลักษณะที่เป็นคำกริยาเกี่ยวกับการกินให้ภาพของมะเร็งในลักษณะของสัตว์ที่มีการขยับตัวเคลื่อนไหว และเคลื่อนที่เพื่อหาอาหาร คุณสมบัติการเคลื่อนที่ของสัตว์จึงคล้ายคลึงกับการแพร่กระจายของโรคมะเร็งจากอวัยวะหนึ่งไปสู่อีกอวัยวะหนึ่งที่อยู่ไกลออกไป

อุปลักษณะที่เป็นคำกริยาคลุ่มการกิน พบในปริจเฉทภาษาโรคมะเร็งของแพทย์เช่นกัน (67) – (70) เป็นตัวอย่างการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของสัตว์ที่ทำการเกี่ยวกับการกินต่างๆ ในภาษาของแพทย์ ดังแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

- (67) ในกรณียังไม่มียะเร็งกระจายไปที่อวัยวะภายในหรือภายในช่องท้อง และอาจใช้ยาเคมีบำบัดร่วมรักษาหลังผ่าตัดถ้ามะเร็งกินทะลุผนังกระเพาะอาหารหรือลูกลมไปยังต่อมน้ำเหลืองในช่องท้อง (DW 43)
- (68) นี่เป็นภาพเอ็กซเรย์ของกระดูกสันหลัง คับ เห็นเป็นท่อนสี่เหลี่ยมสี่เหลี่ยมนี้กระดูกสันหลังกระดูกสันหลังเป็นข้อ ข้างล่างนี้เป็นกระดูกตรงก้นกบ ที่นี้ถัดมาข้างหลังอีกจะเป็น ปอด มะเร็งกินทำลายกระดูกสันหลังอยู่ตรงไหน ก็เลข ตรงนี้เรียกว่าโค่นไปทั้งข้อเลย กระดูก มีอาการปวดที่กระดูกมาก (DS 16)
- (69) มะเร็งสามารถแพร่กระจายเข้าสู่กระดูกได้ 4 ทางด้วยกันคือ (1) ทางกระดูกโดยตรง (2) ตามระบบน้ำเหลือง (3) ทางหลอดเลือดดำ (4) ทางกระดูกสันหลัง โดยเซลล์มะเร็งจะเข้าไปทำปฏิกิริยากับ

เซลล์ซ่อมและสลายกระดูก (เซลล์ที่มีหน้าที่ซ่อมแซมและสลายกระดูกส่วนที่สึกหรอ) จนเซลล์กระดูกเกิดความผิดปกติ จนเริ่มกักกินเนื้อกระดูกหรือสร้างเนื้อกระดูกมากเกินไป จนเกิดเซลล์มะเร็งแพร่กระจายไปทั่วเนื้อกระดูก ทำให้เนื้อกระดูกเป็นโพรง กลายเป็นโรคกระดูกพรุนแต่รุนแรงกว่า เมื่อแพทย์ทำการเอ็กซเรย์จะเห็นเป็นวงดำที่กระดูก นั่นคือเซลล์มะเร็งที่กระดูก (PW 42)

- (70) อันนี้ค่อนข้างชัดเจนครับ หัวนมยุบเนครับที่เลยตั้งขึ้นมาชุกกลับเข้าไป เนครับ อันนี้มันเข้าไปเลย เนครับ หรือมีแผลเรื้อรัง เนครับ แผลแบบนี้บางคนคิดว่าเป็นคันคัน เป็นคันคันก็จะบอกว่าไม่เป็นไรทั้งวันเนครับ แต่จริงๆแล้ว ก็คือเป็นเซลล์มะเร็งที่มันขึ้นมาข้างบนเนครับ แล้วมันกินหัวนมเนยหายไปเลยเนครับ อันนี้ก็ถือเป็นชนิดหนึ่งของมะเร็งเต้านมนะครับ (DS 17)

จากตัวอย่าง (67) – (70) การปรากฏของอุปลักษณะ กิน ในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งกินทะลุผนังกระเพาะอาหาร” ใน (67) “มะเร็งกินทำลายกระดูกสันหลังอยู่ตรงไหน” ใน (68) แสดงการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของสัตว์ที่กินอวัยวะเป็นอาหาร คำว่า กิน ในถ้อยคำที่ว่า “เซลล์กระดูกเกิดความผิดปกติ จนเริ่มกักกินเนื้อกระดูก” ใน (69) และ “เซลล์มะเร็งที่มันขึ้นมาข้างบนเนครับ แล้วมันกินหัวนมเนยหายไปเลยเนครับ” ใน (70) แสดงการทำความเข้าใจการขยายพื้นที่ของเซลล์มะเร็งไปยังบริเวณที่เป็นกระดูกและหัวนมในลักษณะของการที่สิ่งมีชีวิตกักกินกระดูกและหัวนมของผู้ป่วย โรคมะเร็ง เซลล์มะเร็ง และก้อนมะเร็งจึงเป็นเหมือนสัตว์ร้ายที่สร้างความเสียหายให้แก่อวัยวะต่างๆด้วยการกักกินกระเพาะอาหาร หรือ กระดูกสันหลังของผู้ป่วย

นอกจากนี้ยังมีการเปรียบเทียบการพัฒนาของโรค เช่น การแพร่กระจายเร็วหรือช้า หรือ การขยายขนาดของก้อนเร็วหรือช้า กับการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิต โรคมะเร็งที่มีการพัฒนาของโรคช้าเปรียบได้กับสัตว์ที่เจริญเติบโตช้าหรือตายไปเพราะขาดอาหาร ส่วนโรคมะเร็งที่พัฒนาเร็วก็เปรียบเป็นสัตว์ที่เจริญเติบโตเร็ว เพราะได้รับอาหารอย่างพอเพียง ตัวอย่าง (71) – (74) แสดงการปรากฏของคำกริยา *เจริญเติบโต* *เติบโต* ในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วยและของแพทย์

- (71) มะเร็งนั้นเจริญเติบโตได้ดีในอาหารประเภทเนื้อ นม ไข่ แต่มะเร็งนั้นเจริญไม่ได้ดีในอาหารประเภทพืช ผัก และผลไม้ (PW 29)
- (72)ส่วนผู้ที่มะเร็งเติบโตช้าจะมีวิธีการจัดการกับความเครียดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า (PW 20)
- (73) โดยทั่วไปแล้วมะเร็งต่อมลูกหมากจะเติบโตได้ช้า และจำกัดอยู่เพียงในต่อมลูกหมากเท่านั้น ซึ่งจะไม่เป็นอันตรายร้ายแรงนัก แต่ยังมีมะเร็งต่อมลูกหมากบางชนิดที่มีลักษณะการแพร่กระจายรุนแรงและลามไปยังส่วนอื่นๆนอกต่อมลูกหมากได้อย่างรวดเร็ว (DW 6)
- (74) “มะเร็ง” คือ เซลล์เนื้อร้ายที่เจริญเติบโตผิดปกติแผ่แทรกซึม เข้าไปในเซลล์ที่อยู่รอบด้าน ไม่อยู่ในระเบียบแบบแผนของร่างกาย กินเข้าไปในหลอดเลือดและน้ำเหลือง กระจายไปทั่วอวัยวะอื่นๆและไปเจริญเติบโตขึ้นที่นั่น ทำให้เนื้อเยื่อของอวัยวะนั้นเสียไป ถ้าเป็นอวัยวะที่ทำหน้าที่สำคัญของร่างกาย เช่น ปอด ตับ สมอง ก็จะทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตในเวลาอันรวดเร็ว (DW 22)

คำว่า *เจริญเติบโต* ในถ้อยคำว่า “มะเร็งเจริญเติบโตได้ดี” “มะเร็งเติบโตช้า” “มะเร็งต่อมลูกหมากเติบโตช้า” และ “เซลล์เนื้อร้ายที่เจริญเติบโตผิดปกติ” ในตัวอย่าง (71) – (74) แสดงการเปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นสัตว์ร้าย ที่มีพฤติกรรมหรือทำกริยาเจริญเติบโตเหมือนกับสิ่งมีชีวิตทั่วไป

ตัวอย่างที่แสดงการปรากฏของอุปลักษณ์คำนามคำว่า *อาหาร เสบียง* ร่วมกับคำกริยา *อดตาย* และ *อ้วน* มีในตัวอย่าง (75) – (77)

- (75) ดังกล่าวแล้วว่าการกำจัดมะเร็ง เวลานี้ยังไม่มียาอะไรจะไปกำจัดมันได้อย่างเด็ดขาด นอกจากตัดเสบียงอาหารให้มันอดตายหรือยับยั้งการเจริญเติบโต และในขณะที่เดียวกันก็ต้องเพิ่มสมรรถภาพให้กับภูมิคุ้มกัน (PW 23)
- (76) อาหารประเภทเสริมส่งให้มะเร็งอ้วนที่แข็งแรงดังกล่าวนี้อาหารที่ร่างกายของเราต้องการเช่นกัน (PW 23)
- (77) ตกลง คุณหมอสุพจน์ก็ทำการรักษาให้ผมโดยวิธี Hormone Therapy คือพยายามกำจัดฮอร์โมนชายซึ่งผมคิดว่าน่าจะเป็นตัวหล่อเลี้ยงหรืออาหารอันโอชะของมะเร็งชนิดนี้ (PW 6)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงการเปรียบเทียบโรคมะเร็ง เซลล์มะเร็งและก้อนเนื้องอกมะเร็งเป็นสัตว์ร้ายที่ต้องการอาหารเพื่อการเจริญเติบโต หากมีอาหารไม่เพียงพอก็จะขาดอาหารและอดตายในที่สุด หากได้รับสารอาหารมากไปสัตว์ร้ายตัวนั้นก็อ้วน

นอกจากนี้เนื่องจากมะเร็งเป็นโรคเรื้อรังที่มีช่วงแสดงอาการและช่วงที่ไม่มีอาการแสดงอะไรให้เห็น จึงมีการเปรียบเทียบช่วงที่มะเร็งไม่แสดงอาการว่าเป็นช่วงที่สิ่งมีชีวิตชนิดนั้นนอนหลับ และการแสดงอาการของมะเร็งเป็นช่วงที่สัตว์ร้ายตื่นขึ้นมา ดังตัวอย่างการ ปรากฏของคำกริยานอนหลับ ในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งวันนี้มันนอนหลับ” ในตัวอย่าง (78) และ “มะเร็งมันนอนอยู่ดีๆ แท้ๆ” ใน (79)

- (78) ผมก็ปลอบใจตัวเองว่า เออ... มะเร็งวันนี้มันนอนหลับ ก็ขอทานไถ่อย่างหน้อย อาทิษฐ์หนึ่งเพียงครั้งเดียว ที่นี้ทรวดเลยครบ ทรวดมากเลย (PW 28)
- (79) หลังจากนั้น 2-3 วัน แขนข้างที่เด้านมเป็นมะเร็งที่ได้ผ่าตัดแล้ว มีอาการบวมขึ้น บวมขึ้นเรื่อยๆ จนใหญ่เท่าโคนขา มะเร็งได้กระจายไปที่คอมน้ำเหลือง หมอพูดว่า “มะเร็งมันนอนอยู่ดีๆ แท้ๆ ก็ไปนวดกระตุ้นให้มันตื่น ลูกกลมไปกันใหญ่” รักษาอยู่นาน ฉีดยาเข็มละ 60,000 บาท ถึง 8 เข็ม จึงค่อยๆ ยุบ แต่ไม่นานก็บวมอีก เป็นๆ หายๆ สุดท้ายย้อมะเร็งได้แพร่กระจายไปที่ปอดและไต เธอเสียชีวิตหลังจากวันที่ตรวจพบมะเร็งเด้านม 2 ปีเต็มๆ (PW 13)

ส่วนตัวอย่าง (80) – (82) แสดงการเปรียบเทียบการแพร่กระจายของโรคมะเร็งจากอวัยวะหนึ่งไปสู่อวัยวะอื่นกับการที่สิ่งมีชีวิตเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง ดังการปรากฏของคำกริยาริ่ง *ไปหาที่อยู่ แยกย้าย* ไปตั้งหลักปักฐาน ในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วยต่อไปนี้

- (80) “มะเร็งมันอยู่ดีๆของมันเองแท้งก็ไปตัดมันออก ที่นั่นมันก็ต้องวิ่งหาที่อยู่ใหม่อีก” (PW 13)
- (81) ผลการตรวจสอบ จะสามารถบอกให้แพทย์ทราบ โดยละเอียดว่า มะเร็งหายแล้วหรือแยกย้ายไปตั้งหลักปักฐานที่ไหนอีก จะได้ทำการบำบัดรักษาต่อไป (PW 6)
- (82) มันเป็นการยากมากที่เราจะไม่เอาใจใส่อยู่กับมะเร็ง ถ้าสมมุติว่าเราเป็นมะเร็ง เราก็จะคอยระวังมัน จะไปถึงตรงไหน มันจะมีอิทธิพลต่อเราอย่างไร สิ่งเหล่านี้มันเป็นอคติที่คอยจะทำร้ายเรา (PW 27)

ในตัวอย่าง (80) ถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งมันอยู่ดีๆของมันเองแท้ง” และ “ต้องวิ่งหาที่อยู่ใหม่” เป็นการพูดถึงการแพร่กระจายของโรคมะเร็งหลังจากการตัดเนื้องอกออก ในลักษณะของการเปรียบเทียบว่าการตัดก้อนเนื้องอกมะเร็งเป็นการรบกวนโรคมะเร็งซึ่งเป็นสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บริเวณนั้น ทำให้โรคมะเร็งต้องย้ายไปอยู่ที่อวัยวะอื่น การย้ายไปหาที่อยู่ใหม่ของสัตว์ร้ายนี้ก็เปรียบได้กับการแพร่กระจายของโรคมะเร็งจากอวัยวะเริ่มต้นไปยังอวัยวะอื่นๆนั่นเอง ดังจะเห็นได้จากถ้อยคำที่ว่า “แยกย้ายไปตั้งหลักปักฐานที่ไหน” (81) และถ้อยคำที่ว่า “มันจะไปถึงตรงไหน” ในตัวอย่าง (82) การเปรียบเทียบลักษณะนี้พบในปริจเฉทภาษาพูดของผู้ป่วยเช่นกัน ดังการปรากฏของคำกริยา ไปวิ่ง และอยู่กับที่ ในตัวอย่าง (83) – (86)

- (83) หมอ หมอ เขาก็เจอก่อน เขาบอกว่ามันยังไม่ไปไหน มันอยู่กะที่ มันยังไม่แพร่ หมอบอกมันไม่ไป ค่อมน้ำเหลือง มันไม่ไปไหนมันก็ดี หมอก็เลยให้ยา (PS 44)
- (84) คำครั้งหลังเขาก็บอกว่าไอตัวนั้นมันวิ่ง ตัวมะเร็ง เขาไม่พูดชื่ออะนะ เขาบอกว่าตัวนั้นมันวิ่ง วิ่งไปลงที่กระเพาะปัสสาวะ กระเพาะปัสสาวะ (PS 12)
- (85) อ้อ ป้า เออรี่ออกมาก่อน ไปช่วยหลานเขาชายของอะโรอย่างเนี่ยอะคะ แล้วป้าก็ไม่บอกใครเลยในบ้าน เก็บเอาไว้ คินะไม่ไปไหนเลย (PS 44)
- (86) เพราะว่าหมอบอกว่า หมอเขาแนะนำว่า มันจะได้คุม คุณไม่ให้แพร่กระจายไปที่อื่น ไซ้ไม้ตะ คือผ่าตัดแล้วมันต้อง ของอย่างนี้ก็รู้อยู่มะเร็งมันต้องไปแน่ เพราะฉะนั้นหมอให้เพิ่มเพื่อคุมไว้ เพื่อไม่ให้แพร่กระจายไปทางอื่น (PS 30)

นอกจากนี้ยังมีการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่มาแอบอาศัยหรือหลบอยู่ในร่างกายของคนเรา ดังการปรากฏของคำว่า แอบอาศัย หลบอยู่ และเกาะ ในถ้อยคำที่ว่า “ฉันมีเจ้าเนื้อร้ายแอบอาศัยอยู่ตรงซอกหลังไคบ้าง” “มะเร็งมันจะหลบอยู่ไหนใด” และ “กระดูกเป็นอวัยวะที่มะเร็งชอบไปเกาะติด” ในตัวอย่าง (87) – (89) จากปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วย

- (87) ทุกวันนี้ แม้จำเป็นต้องไปหาหมอในบางครั้ง แต่ตลอดหกเดือนที่ผ่านมา อากาศก็ดีขึ้นเรื่อยๆ ถ้าจะถามว่าขณะนี้ในร่างกายของฉันมีเจ้าเนื้อร้ายแอบอาศัยอยู่ตรงซอกหลังไคบ้าง ฉันคงตอบไม่ได้ เพราะมะเร็งเต้านมนั้น ตามคำหมอบอกไว้ว่า แม้จะตัดออกแล้ว แต่ก็ยังมีโอกาสกระจายไปตามค่อมน้ำเหลือง ตับ สมอง และกระแสน้ำเหลืองซึ่งมีอยู่ทั่วร่างกาย (PW 39)

- (88) ถึงเดี๋ยวนี้ แม้ยังไม่มีการตรวจติดตามการเปลี่ยนแปลง แต่ฉันก็ประจักษ์แล้วว่า คุณภาพชีวิตของฉันดีขึ้นความคาดหมายของตนเองและของทีมแพทย์ที่ดูแลฉันอยู่แล้ว ฉันรู้ว่าชีวิตจิตได้ทำให้ฉันได้รับผลดีที่น่าพอใจมากที่สุดแล้ว โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่ามะเร็งมันจะหลบอยู่ไหนใหนไปต้องสมอง (PW 7)
- (89) กระจกเป็นอวัยวะที่มะเร็งชอบไปเกาะติด เพราะในโพรงกระจกมีไขมันที่เกาะติดที่เป็นอาหารอย่างดีของมะเร็ง ทำให้เซลล์มะเร็งแบ่งตัวเร็วจนเบียดกระจกหักได้ ทำให้มีอาการเจ็บปวดยิ่งกว่ามะเร็งที่อวัยวะอื่นๆ (PW 29)

ในมุมมองแพทย์ก็มีการเปรียบมะเร็งที่มีพัฒนาการช้า หรือช่วงที่มะเร็งไม่แสดงอาการและไม่มีการแพร่กระจายของโรคกับการที่มีสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในร่างกายของผู้ป่วยนี้ไม่เคลื่อนที่ไปไหนเช่นกัน ดังการปรากฏของคำว่า แอบ ในตัวอย่าง (90) ซึ่งพบในปริจเฉทบทสนทนาระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย ซึ่งถ้อยคำที่ว่า “มันแอบๆมา” แสดงการพูดถึงการแพร่กระจายของโรคมะเร็งในลักษณะของการที่สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งแอบเข้าไปที่อวัยวะใดอวัยวะหนึ่ง โดยที่ผู้ป่วยไม่ทันรู้ตัว

- (90) ญาติผู้ป่วย: แกก็บอก เออ งั้นก็เว้นช่วงไว้หน่อย เพราะว่าไปดู film แล้วไม่เป็นไร
แพทย์: อ้า แต่ผมต้องเรียนว่าพวกนี้มันแอบๆมา บางทีมาอีกที มัน เว้น ไว้นาน บางมันแอบมาแล้วเราไม่รู้เรื่อง ตอนนั้นมันลำบาก ก็เลยถึงแม้ว่าเราจะไม่มีอะไร ก็ทำเอาไว้เป็นประจำ เพราะถ้าเกิดเรื่องขึ้นเราก็จะได้รู้ก่อนมันเป็นน้อยเรากี่รู้กัน [pt: ฮะ] พอมันเป็นเยอะแล้วไม่รู้จะทำยังไง นะ ผมยอมไม่เป็นไร (หัวเราะ) (DS 5)

นอกจากนี้ โรคมะเร็งที่แพร่กระจายเร็วหรือก้อนมะเร็งที่ขยายขนาดอย่างรวดเร็วยังถูกมองว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีนิสัยชั่วร้าย และทำริยากัดอีกด้วย ส่วนมะเร็งที่ไม่ดุก็คือมะเร็งที่มีพัฒนาการช้านั่นเอง ดังการปรากฏของคำว่า คุดัน และ กัด ในตัวอย่าง (91) – (93)

- (91) เมื่อเห็นภาพเอกซเรย์แล้วไม่ได้ตกใจหรือหวาดหวั่นแม้แต่น้อย กลับตีความเข้าใจตนเองว่าสิ่งที่เห็นนั้นไม่ได้รุนแรงสาหัสเกินไป คือมีไม่ก็ก้อน และแต่ละก้อนก็ดูทำอะไรไม่ใครคุดันอะไรนัก มีสีจางซีดเหมือนมะเร็งแข็งๆ ต่างกับที่ฉันเคยเห็นในผู้ป่วยคล้ายกันที่ฉันเคยดูแลมา ที่มีก้อนแพร่เป็นดาวกระจายทั้งตับและปอด และแต่ละก้อนก็เข้มแข็งดุเดือดยิ่งนัก ดังนั้นการรับฟังข้อมูลใหม่จึงเต็มไปด้วยสติสมบูรณ์เหมือนดังแต่ก่อน (PW 7)
- (92) เครื่องนี้ตรวจหาว่ามีเซลล์ตรงไหนใช้น้ำตาลมากผิดปกติ มากมาก เข้าขั้นที่จะเป็นมะเร็ง ก็จะเห็นในภาพคล้ายๆกับว่าดูนิสัยว่าไอ้ก่อนนั้นนะนิสัยมันดุหรือไม่ ไม่ดุทำนองนั้น (DS 16)
- (93) มะเร็งมันเกาะติดเนื้อฉันมานานแล้ว รออยู่แต่ว่าเมื่อไหร่จะถึงเวลากุดันเท่านั้นเอง (PW 8)
- (94) โอ๊ย มะเร็งกัดฉัน! (PW 8)

ตัวอย่าง (91)-(92) พบในปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์ท่านหนึ่งที่ป่วยเป็นมะเร็ง ถ้อยคำที่ว่า “แต่ละก้อนดูไม่ใครคุดัน” และ “ไอ้ก่อนนั้นนะนิสัยมันดุหรือไม่ ไม่ดุทำนองนั้น” แสดงการ

เปรียบเทียบก่อนเนื้องอกมะเร็งที่มีสีซีดและจำนวนก้อนที่รวม กลุ่มก้อนอยู่มีน้อยกับสิ่งมีชีวิตที่มีนิสัยไม่ดุร้าย ส่วนโรคมะเร็งที่มีความดุร้าย นั้นจะเห็นได้จากถ้อยคำที่ว่า “ก้อนแพร่เป็นดาวกระจาย ทั้งตับและปอด และแต่ละก้อนก็ดูเข้มแข็งดุเดือดยิ่งนัก” ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบมะเร็งที่มีการแพร่กระจายของมะเร็งในลักษณะที่ (1) แพร่ไปหลายที่ เช่น ทั้งตับและปอด และ (2) ก้อนมะเร็งที่ไปเกิดที่ตับและปอดมีการขยายขนาดได้เร็ว เป็นลักษณะของความดุร้ายของมะเร็ง คำว่า กัด ใน (93)-(94) เป็นการเปรียบเทียบการขยายตัวของก้อน หรือการแพร่กระจายทำร้ายร่างกายของผู้ป่วยกับการกัดของสัตว์ร้ายชนิดนี้

ตัวอย่าง (95) ที่จะกล่าวถึงต่อไปเป็นตัวอย่างจากการสนทนาระหว่างแพทย์สองท่านขณะกำลังตรวจคนไข้อยู่ในห้องตรวจ

(95)

- 1 แพทย์ 1: แต่ดูแล้วตัว tumor นะมันเป็นหลัก ส่วน spine ไม่เท่าไร
- 2 แพทย์ 2: มัน unstable เหรอ
- 3 แพทย์ 1: มัน unstable มันยุบลงมาน้อย เพียงแต่ว่าถ้าเกิดว่าเค้าจะทำก็คือ fix ข้าม
- 4 ไปทีนี้ถ้าไป เอ้ tumor มัน bleed อย่างของเรา bleed มหาศาลเลย แล้ว case
- 5 นี้ดูท่าทางเหมือนจะ bleed ด้วย ก้อนมันนั่น โอโฮเจออีกรายหรอเนี่ย
- 6 แพทย์ 2: นั่นแหละ ไข่เปล่าไม่รู้
- 7 แพทย์ 1: เหมือนจะเหมือนเพราะมันมี calcsify ด้วย
- 8 แพทย์ 2: ไข่ มันดูอะ
- 9 แพทย์ 1: แล้วอายุน้อย แล้วดู แล้วมาเร็ว
- 10 แพทย์ 2: laddo ก็ยัง rule out ไม่ได้แล้ว
- 11 แพทย์ 1: laddo ไข่อีกตัวนึง (DS 5)

แพทย์สองท่านนี้พูดคุยกันเกี่ยวกับก้อนเนื้องอกมะเร็งที่กระดูกสันหลังของผู้ป่วย ถ้อยคำที่ว่า “มันดู แล้วอายุน้อย กับ แล้วดู แล้วมาเร็ว” แสดงการเปรียบเทียบก้อนมะเร็งก้อนนี้ ซึ่งมีพัฒนาการเร็ว ทำให้กระดูกสันหลังยุบตัว และขณะผ่าตัดก็อาจทำให้ผู้ป่วยเสียเลือดมาก เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีนิสัย ดุร้าย

นอกจากนี้ยังมีการเปรียบเทียบการแพร่กระจายของโรคมะเร็งกับการขยายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต ดังการปรากฏของคำกริยา ขยายพันธุ์ และแพร่พันธุ์ และคำนาม สายพันธุ์ กลายพันธุ์ ในตัวอย่าง (96) – (100) ในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งสายพันธุ์ใหม่” ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบของโรคมะเร็งกับสายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต และคำว่า กลายพันธุ์ และ ผ่าเหล่า ที่แสดงการเปรียบเทียบโรคมะเร็ง เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีการกลายพันธุ์หรือผ่าเหล่าได้

- (96) บางคนยังไม่รู้ถึงที่มาของตนเองว่าเป็นมะเร็งชนิดใด มีการเจริญเติบโต ขยายพันธุ์เร็วหรือช้า รับรู้เพียงว่าเป็นมะเร็งแล้วใครเอาอะไรที่เกี่ยวกับมะเร็งมากี่ชื่อหมด (PW 3)
- (97) แต่เจ้ามะเร็งโรคร้าย ที่ผมปักใจเชื่อตัวเองเสียแล้วว่า มีในตัวผมแน่ มันจะไม่เคยหยุดยั้งการขยายพันธุ์ ครอบงำที่เราอยู่เฉย หรือยังอยู่ในชีวิตแบบเดิม (PW 11)
- (98) คังนั้น อาหารทะเลจึงอันตรายและเสี่ยงต่อการเป็นมะเร็งอย่างยิ่ง ในโลกปัจจุบันนี้จึงถือได้ว่า มะเร็งสายพันธุ์ใหม่อันเกิดจากก๊าซคาร์บอน ไดออกไซด์ที่มีอยู่ในอาหารทะเลทั้งหมดกำลังจะเกิดขึ้นกับมนุษย์ในทศวรรษนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (PW 17)
- (99) เซลล์มะเร็งหรือมะเร็งก็คือเซลล์ที่มีชีวิตแท้ๆ จากร่างกายของเราที่กลายพันธุ์ไปอย่างถาวร สุดความสามารถที่เม็ดเลือดขาวของระบบภูมิคุ้มกันในร่างกายจะขจัดให้หมดลงไปได้ และพ้นจากการควบคุมของร่างกาย เพราะรหัสพันธุกรรม (DNA) ของมันเปลี่ยนแปลงไป แต่มันก็ยังต้องพึ่งพาอาศัยร่างกายเพื่อการมีชีวิต และการเจริญเติบโตด้วยการรับประทานอาหารและออกซิเจนจากร่างกายอยู่ (PW 29)
- (100) ปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้เกิดมะเร็งก็กว้างมาก เช่น การได้รับสารบางอย่างเข้าไปในร่างกาย ทำให้เกิดการกลายพันธุ์ของมะเร็งขึ้น เราเรียกสารนั้นว่า สารก่อการกลายพันธุ์ของมะเร็งขึ้น เราเรียกสารนั้นว่า สารก่อการกลายพันธุ์ ซึ่งก็สามารถเข้าได้ทั้งทางปาก ทางการหายใจ การสัมผัส นอกจากนั้นเชื้อไวรัสบางอย่างก็ยังเป็นสาเหตุของมะเร็งอีกด้วย (DW 2)

นอกจากนี้ยังพบลักษณะนาม ตัว ปรากฏในภาษาของแพทย์ ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบ โรคมะเร็งเป็นสิ่งมีชีวิตหนึ่งอีกเช่นกัน เพราะโดยทั่วไปแล้วคำว่า ตัว เป็นลักษณะนามที่ใช้เรียกสิ่งมีชีวิตด้วย เช่น ไก่หนึ่งตัว ดังตัวอย่างการปรากฏคำว่าตัวในปริจเฉทบทบรรยายสาธาดะของแพทย์ในตัวอย่าง (101) – (102)

- (101) ใสนี้เป็นตัวเนื้อ ตัวมะเร็งที่มันแทรกเข้ามา อันนี้ก็เป็นมะเร็งชนิดหนึ่งตัวมันนำกลียดๆ ตัวใหญ่ๆ นะครับ อันนี้ก็เหมือนกัน อันนี้ก็เห็นเป็นมะเร็งเหมือนกัน เราข้อมติคติน้ำตาล อ้อ เป็นมะเร็งชนิดไหน อันนี้จะรู้ได้นะ อันนี้เป็นมะเร็งชนิดหนึ่งที่ตัวใหญ่มากๆ (DS 13)
- (102) โอเค ทีนี้อันแรก ผ่าตัดเต้านม สักก็คนคะในห้องที่ตอนนี้ตัวเองเป็นนางมณโฆมินมข้างเดียว ไม่ใช่มนจานะคะ เป็นด้วยไม้คะ ขอบกมือคนนี่ง เพราะฉะนั้นแสดงว่าเราเป็นคนรุ่นเก่า นะ คนรุ่นเก่า คือ หนึ่งสมัยก่อนเราจะตัด ใครที่ผ่ามาหลายปีแล้ว หรือในบางรายที่อ้อ ตัวมะเร็งเต้านมเนี่ยมันไม่ได้อยู่จุดเดียว นะคะ มันอยู่หลายๆจุด ถามว่าจะทำแบบเก็บเต้านมไว้ไม้ ก็ไม่ได้ (DS 17)

ในปริจเฉทของผู้ป่วยมีการต่อว่ามะเร็งในฐานะที่เป็นสัตว์ร้าย และมักใช้คำเรียก “เจ้ามะเร็งร้าย” หรือ “เจ้ามะเร็งโรคร้าย” ดังตัวอย่าง (103) – (105)

- (103) ผมเริ่มมีกำลังใจและมีความมั่นใจขึ้นว่าเรารักษาถูกทางแล้ว เพราะตัวเราเองมันบอก หลังจากที่น้ำหนักกำลังใจผมเกินร้อย ไม่เคยคิดกลัวเจ้ามะเร็งร้ายสักนิดเดียว ผมขับรถจากศรีราชา เข้า ร.พ. จุฬาฯ เอง เพื่อมาให้เคมีบำบัดและขับรถกลับเองหลังจากให้เคมีเรียบร้อยแล้วทุกครั้ง (PW 3)
- (104) แต่เพียงหนึ่งเดือนต่อมา ฉันก็พบว่า เจ้ามะเร็งร้าย ได้ย้ายมาขึ้นที่บริเวณฝั่งตรงข้าม (PW 49)
- (105) แต่เจ้ามะเร็งโรคร้าย ที่ผมปักใจเชื่อตัวเองเสียแล้วว่า มีในตัวผมแน่ มันจะไม่เคยหยุดยั้งการขยายแพร่พันธุ์ ครอบงำที่เราอยู่เฉย หรือยังอยู่ในชีวิตวิถีแบบเดิม (PW 11)

อุปลักษณะเกี่ยวกับสัตว์ร้ายซึ่งปรากฏในปริศนาภาษาพูดและเขียนของแพทย์และผู้ป่วย มะเร็งที่นำมาแสดงข้างต้น แสดงให้เห็นการมองโรคมะเร็งและองค์ประกอบต่างๆของโรคมะเร็งว่าเป็นสิ่งมีชีวิตซึ่งในที่นี้คือสัตว์ร้ายอย่างเป็นระบบ และสะท้อนให้เห็นมโนอุปลักษณะ “โรคมะเร็งเป็นสัตว์ร้าย” และความสัมพันธ์ของคุณสมบัติระหว่างสองมโนทัศน์สรุปได้ดังแผนภูมิ 3 ต่อไปนี้

แผนภูมิ 3 การเทียบโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปลักษณะโรคมะเร็งเป็นสิ่งมีชีวิต

แคววมโนทัศน์ต้นเค้า สัตว์ร้าย	แคววมโนทัศน์ โรคมะเร็ง
สัตว์ร้าย	⇒ โรคมะเร็ง, ก้อนมะเร็ง, เซลล์มะเร็ง
อาหารที่สัตว์ร้ายกิน	⇒ อวัยวะในร่างกายผู้ป่วย เลือด สารอาหาร ฮอโมน สารก่อมะเร็งและอื่นๆ
การเจริญเติบโต/ขยายพันธุ์	⇒ การขยายขนาดของก้อนการแพร่กระจายของโรค
สายพันธุ์ของสัตว์ร้าย	⇒ ชนิดของมะเร็ง
การกิน กัดแทะ	⇒ ความเสียหายของอวัยวะจากการกดเบียดของก้อนเนื้อองมะเร็ง
ความสามารถในการเคลื่อนที่	⇒ การแพร่กระจายเซลล์มะเร็งตามกระแสเลือดจากจุดหนึ่งไปสู่ อวัยวะต่างๆในร่างกาย
การหลับ แอบ ซ่อนของสัตว์	⇒ การไม่แสดงอาการของโรคมะเร็ง
ความดุร้ายของสัตว์ร้าย	⇒ การขยายขนาดอย่างรวดเร็วก้อนเนื้อองมะเร็ง การพัฒนาการของโรครอย่างรวดเร็ว

แผนภูมิข้างต้นแสดงการเชื่อมโยงคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันระหว่างสองมโนทัศน์ที่ต่างกัน ในระดับปริศนาของผู้ใช้ภาษา โรคมะเร็งถูกมองหรือทำความเข้าใจในลักษณะของสัตว์ชนิดหนึ่งที่มาอาศัย *เกาะ หลบ* หรือ*แอบ*อยู่ในร่างกายของผู้ป่วย สัตว์ชนิดนี้จะกัดกินอวัยวะต่างๆเป็นอาหาร สิ่งอื่นที่เปรียบได้กับอาหารของสัตว์นี้ คือ เลือด สารก่อมะเร็ง สารอาหารที่มนุษย์รับประทานเข้าไป และอื่นๆ ที่ช่วยทำให้ให้ก้อนเนื้อองมะเร็งขยายตัวได้เร็วขึ้น หรือโรคมะเร็งแพร่กระจายได้เร็วขึ้น การขยายตัวของก้อนเนื้อองมะเร็งเปรียบได้กับการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิต การแพร่กระจายของ

โรคมะเร็งก็เปรียบได้กับการขยายพันธุ์ การแพร่กระจายของเซลล์มะเร็งซึ่งเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งไปตามกระแสเลือดก็เปรียบได้กับการที่สัตว์เคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปอีกจุดหนึ่ง โรคมะเร็งที่แพร่กระจายเร็วและก้อนมะเร็งที่ขยายขนาดและสร้างความเสียหายให้กับอวัยวะได้มากเปรียบได้กับสัตว์ที่มีนิสัยดุคั่น และช่วงที่โรคมะเร็งไม่แสดงอาการเป็นช่วงที่สัตว์ชนิดนั้นนอนหลับ

จะเห็นได้ว่ามโนอุปลักษณ์โรคมะเร็งเป็นสัตว์ร้ายเน้นอธิบายคุณสมบัติของมะเร็งในด้าน การแพร่กระจาย เช่น การขยายขนาดของก้อนเนื้ออกมะเร็งและความเสียหายที่เกิดกับอวัยวะ การแพร่กระจายของโรคมะเร็งเร็วหรือช้า วิธีการแพร่กระจาย แต่ไม่ได้เน้นที่ความเรื้อรังของโรคมะเร็ง เหมือนมโนอุปลักษณ์โรคมะเร็งเป็นเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีมโนอุปลักษณ์ที่ว่ามโนอุปลักษณ์หนึ่งมักเน้นหรือแสดงการทำความเข้าใจเพียงด้านใดด้านหนึ่งของมโนทัศน์ที่ถูกเปรียบเท่านั้น

4.4 มโนอุปลักษณ์ “โรคมะเร็งเป็นภัยวิบัติ”

อุปลักษณ์อีกกลุ่มหนึ่งแสดงการเปรียบโรคมะเร็งเป็นภัยต่างๆ รวมทั้งภัยธรรมชาติ วิกฤต และสถานการณ์อันตราย โดยพบคำนามจากมโนทัศน์ของภัยวิบัติเหล่านี้หลายคำ ได้แก่คำว่า ภัย มรสุม พายุ คลื่น ภัยพิบัติ หมอก รวมทั้งคำศัพท์เกี่ยวกับสถานการณ์อันตราย เช่น วิกฤต วิกฤติการณ์ มหันตภัย สถานการณ์อันตราย สถานการณ์ทรุดต่ำ สัญญาณเตือนภัย เป็นต้น และคำกริยาที่พบมักเป็นคำกริยาจากมโนทัศน์เกี่ยวกับภัยธรรมชาติและวิกฤต เช่น คำว่า เผชิญ ผจญ กอบกู้ สงบ รวมทั้ง ตกเป็นเหยื่อ โดยพบมากที่สุดคือคำว่า สงบ เป็นต้น

(106) – (109) เป็นตัวอย่างแสดงการปรากฏของคำนาม ภัย ใน มหันตภัย ภัยมืด ภัยวิบัติ ภัยร้าย ซึ่งแสดงการเปรียบโรคมะเร็งเป็นภัยต่างๆทั่วไป ที่ผู้ป่วยต้องเผชิญหรือผจญ

(106) แต่ครั้งนั้นมันมีอะไรแปลกๆภายในร่างกายฉันโดยฉันไม่รู้ว่ามันคืออะไร มันร้ายขนาดไหน แต่หลังจากนั้นฉันเรียกมันว่า “มหันตภัยเงียบ” เพราะเกิดขึ้นหลังจากที่ฉันเริ่มสังเกตว่า หลังร่วมหลับนอนกับสามี (ความจริงที่ต้องเปิดเผย) 2-3 ครั้งหลังที่ผ่านมาระหว่างเดือน ธันวาคม 47- มกราคม 48/ ตรงบริเวณช่องคลอดจะมีเลือดออกมาทุกครั้ง แต่ไม่มาก และหยุดหายไปเอง โดยไม่มีอาการเจ็บปวดแต่อย่างใด จนฉันเริ่มกังวลใจวัน ไปอีกระยะหนึ่ง ฉันรอให้เลือดหยุดไหล แล้วจึงไปพบแพทย์ (DW 34)

(107) สรุปลงหรือคิดคืออยู่กับ “ความอโรย” จากการกินอาหารประเภทเนื้อสัตว์ เพราะจะนำไปสู่ ภัยมืดที่มองไม่เห็น ซึ่งอยู่ในเนื้อสัตว์ที่เรากินเข้าไป กล่าวคือขณะที่สัตว์จะถูกฆ่าเพื่อเอาน้ำมาเป็นอาหารนั้น จะหวาดกลัวและหลังสารที่เกิดจากการกลัวซึ่งเป็นสารพิษออกมา คนที่กินสารพิษที่อยู่ในเนื้อสัตว์นี้เข้าไปก็จะเป็นอันตรายต่อร่างกาย...ทำให้เกิดการเจ็บป่วย...เกิดโรคมะเร็ง ฯลฯ (PW 29)

(108) บทที่ 4 โรคมะเร็งปอด ภัยร้ายลมหายใจ (DW 13)

(109) คุณเล่าด้านมอย่างใส่ใจผู้ภัยจากมะเร็ง. (DW 7)

อุปถัมภ์เกี่ยวกับภัยชีวิตในปริจเฉทภาษาเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์และผู้ป่วยส่วนหนึ่ง แสดงการเปรียบโรคมะเร็งกับภัยธรรมชาติต่างๆ ดังตัวอย่างการปรากฏของคำว่า *มรสุม คลื่นยักษ์ หมอกหนาอิมคริม* และ *พายุ* ในตัวอย่าง (110) – (114) ซึ่งแสดงการมองโรคมะเร็งในภาพรวมว่าเป็นเหมือนภัยธรรมชาติที่ผู้ป่วยต้องเผชิญ

- (110) เมื่อคนอื่นสู้ได้ ฉันก็ต้องทำได้! ฉันจะต้องเดินไปให้ถึงป้ายรถเมย์อันเป็นจุดหมายปลายทาง เช่นเดียวกับที่ฉันจะต้องเอาชนะ *มรสุม* ลูกต่างๆ ของการรักษาโรคร้ายในครั้งนี เพื่อไปขึ้นฝั่งที่ปลอดภัย ให้จงได้ (PW 9)
- (111) ผมลืมเล่าให้ฟังไป ตอนที่ผมเป็นหนักๆ นั้นมีหลายเรื่องประคองประเดเข้ามา นี่ถ้าเป็นคนอื่นคงรับไม่ได้ คงจอดไปนานแล้ว...แต่ไอ้ผมนี่มันเป็นคนแปลกครับยังมีเรื่องยิ่งฮึดสู้...พอเราสู้จนถึงที่สุดแล้วเรื่อร้ายก็หายกลายเป็นดีได้...แต่ข้อสำคัญตอนเจอ *พายุ* ชีวิตกระหน่ำนี่...ต้องยืนได้ กระแสลมให้ได้...อย่าล้มนะครับ...พอ *พายุสงบ* แล้ว...ทีนี้เราจะแข็งแรงครับ...จิตใจจะเข้มแข็ง...อารมณ์สงบเชือกเย็น เพราะเราผ่านวิกฤติการณ์ที่หนักที่สุดมาแล้ว เมื่อมีปัญห่อื่นๆ อีก...ก็จะเป็นเรื่องเล็กไปหมด (PW 4)
- (112) ถ้าหากว่าสิ่งที่ฉันเผชิญอยู่มันเป็น *คลื่นยักษ์สึนามิ* ที่พัดพาทุกอย่างให้ราบเป็นหน้ากลองไปต่อหน้าต่อตา มันจะพัดผ่าน ไป แล้วก็นำความศิวิไลซ์กลับคืนมาอีกไม่นาน. (PW 18)
- (113) คุณเอาละ...เมื่อฉันเริ่มฟื้นตัวจากโรคทางใจได้ไม่เท่าไรและกำลังพยายามจะกลับไปเป็นนกน้อยตัวเก่า-ตัวที่เริ่มหัดบินอีกครั้ง แม้ครั้งนี้ต้องบินอยู่กลางท้องฟ้าที่เว้งว่างแต่เพียงเดียวด้วยฉันกลับมีอันต้องเผชิญกับ *หมอกหนาอิมคริม* ที่แสนน่ากลัว - มะเร็ง... ฉันกำลังต่อสู้โรคร้ายที่กำลังคุกคามชีวิตของตนเอง (PW 9)
- (114) เมื่อ *พายุ* มา มะเร็งด้านมกลับรุกรานอย่างรวดเร็ว มันก็สาบสูญไปแล้วที่จะรักษาให้ทันทั่วทั้ง (DW 14)

นอกจากนี้ยังมีการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของวิกฤตหรือภาวะวิกฤต ซึ่งเป็นคำจากมโนทัศน์ภัยชีวิต เช่นกัน ดังในตัวอย่าง (115) – (118) ซึ่งมีการปรากฏของคำว่า *วิกฤต* ใน “*วิกฤต* มะเร็ง” (115) “*วิกฤต* มะเร็งร้าย” (116) “*วิกฤต* ติการณัของชีวิต” (117) “*ภาวะ* *วิกฤต*” (118)

- (115) ฉันเองก็ยังไม่แปลกใจว่า เจ้า *วิกฤต* มะเร็งนี้เป็นเหตุปัจจัยอย่างยอดเยี่ยมให้ฉันทำโน้นทำนี้ ที่แม้ไม่เคยมีใจชื่นชอบมาก่อนก็ยังหันมาทำได้ (PW 24)
- (116) ปัจจุบัน *วิกฤต* มะเร็งร้าย ได้ผ่านพ้นมาได้ประมาณ 3 ปีแล้ว จากผลการตรวจครั้งล่าสุด ศัลยแพทย์ไม่พบการปรากฏของเชื้อมะเร็งแต่อย่างใด แต่ประวัติการป่วยของผมเคยเป็นโรคตับอักเสบมาก่อนแล้ว จึงยังคงมีปัญหาตับแข็งแต่ก็ได้รับการดูแลจากชมรมฟื้นฟูสุขภาพผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นอย่างดี (PW 3)

- (117) ฉันเริ่มทำใจและยอมรับกับวิกฤติการณ์ของชีวิตที่กำลังจะเกิดขึ้นในเร็ววันนี้ได้ ฉันต้องสู้ๆ ฉันพยายามหากลไกทางจิตมาประคับประคองใจให้เกิดผลกำลัง ไม่เกรงกลัวหรือหวั่นไหวกับโรคภัยไข้เจ็บหรือความทุกข์ทรมาน (PW 13)
- (118) ผู้ดูแลสามารถให้การช่วยเหลือ โดยการสนับสนุน ตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นต่างๆ การมีส่วนร่วมรับรู้และวางแผนแก้ไขปัญหาร่วมกัน ให้ผู้ป่วยได้มีความหวังและกำลังใจ โดยอาศัยหลักความจริงของชีวิต ความเชื่อและความศรัทธาในศาสนา เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยเกิดความสงบ และสามารถผ่านพ้นการเผชิญภาวะวิกฤตของชีวิตไปได้ด้วยดี (PW 9)

(119) – (126) เป็นตัวอย่างการปรากฏของคำกริยาต่างๆ จากมโนทัศน์ภัยร้ายหรือภัยพิบัติ เช่น คำว่า *ผจญ เเผชิญ ประสบ มีคมน ผ่านพ้น* และ *พ้น* ตัวอย่าง (119) – (121) เป็นตัวอย่างการปรากฏของอุปสรรคณ์คำว่า *เผชิญ* และ *ผจญ* ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบการเป็นมะเร็งกับการเผชิญหรือผจญกับภัยร้าย ในบริบทภาษาเขียนของผู้ป่วย

- (119) คิดฉันต้องไปฉายรังสีทุกวันเว้นวันหยุดราชการและวันที่เครื่องฉายเสีย ในหมุ่คนไข้ที่นั่งรอขึ้นรถก็เห็นกันอยู่ทุกวัน เกิดเป็นมิตรภาพของผู้ป่วยด้วยกัน มีการถามไถ่อาการ ปรับทุกข์ในโรคที่ผจญอยู่ เพียงแต่จะสนทนากันไปในแนวไหน ก็ขึ้นอยู่กับวุฒิภาวะของแต่ละบุคคล (PW 22)
- (120) ทุกวันนี้ผู้ป่วยเป็นมะเร็งก็จริงอยู่ แต่เชื่อไหมคะว่า ใจนุ้ยไม่ได้ป่วยเป็นมะเร็งตามร่างกายนุ้ยเลย เมื่อครั้งอดีต คำว่า “ตาย” หรือ คำว่า “มะเร็ง” ไม่กล้าพูด ไม่กล้าอ่านเจอ มันช่างน่ากลัว ไม่กล้าที่จะเผชิญ ปรงแต่งไปเองต่างจนวนา เราต้องยอมรับมันสิคะ กล้าที่จะเผชิญกับมัน ปัจจุบันไม่คิดกลัวอีกแล้วค่ะ แล้วคุณๆละคะ คิดอย่างไร. (PW 27)
- (121) ใครๆก็ตระหนักดีว่า วิตามิน เกลือแร่ ควรจะได้จากอาหาร ผักสด และผลไม้สดที่เรากินเข้าไป...แต่ในยามที่เราต้องเผชิญกับภัยของเซลล์มะเร็ง ใครจะเป็นคนซั้งดวงวัดจำนวนหรือปริมาณวิตามิน เกลือแร่ ที่จำเป็นจากอาหารที่ผมรับประทาน และใครจะเป็นคนรับประกันในควมมีอยู่จริงของสารพิษในผักสดผลไม้สด ที่มันก็ไม่ใคร่ศนั๊ก ซึ่งผมก็แสวงหาจากแหล่งต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ ที่จะซื้อมาให้สดที่สุดเท่าที่จะทำได้ (PW 11)

นอกจากนี้การที่มีอาการดีขึ้น สภาพร่างกายดีหรือหายจากโรคมะเร็งก็เปรียบได้กับการผ่านพ้นจากภัยร้ายต่างๆ ไปได้ ดังการปรากฏของคำว่า *พ้น* และ *ผ่านพ้น* ใน “พินมหันตภัย” ใน (122) “ผ่านพ้นช่วงวิกฤต” (123) “ผ่านพ้นโรคมะเร็ง” (124) “พินสถานการณ์อันตราย พินวิกฤต และ พินอันตราย” ใน (125)

- (122) ผมเคยคิดตอบคำถามนี้แก่ตนเอง และคนที่ชอบพอกันแต่เป็นมะเร็งว่า ก็ปล่อยให้ร่างกายทรุดโทรมไปบ้าง อ่อนเพลียไปบ้าง แต่มีโอกาพินมหันตภัยจากมะเร็ง และไม่ตายหรือ กินทุกอย่างตามใจปากเหมือนเดิม ไม่อ่อนเพลียวันนี้ แต่ไม่ช้าไม่นานมะเร็งจะให้ความเจ็บปวด ความอ่อนเพลีย และความตายวันหน้า จะเลือกเอาอย่างไร (PW 11)

- (123) ขณะนี้ชีวิตของดิฉันได้ผ่านพ้นช่วงวิกฤตที่สุดในชีวิตไปแล้ว เท่าที่ทบทวนประสบการณ์ในการเจ็บป่วยครั้งนี้ของตนเอง ทำให้ค้นพบว่ากำลังใจที่เข้มแข็งเท่านั้นที่เป็นกำแพงขวางกั้นโรคร้ายไข้เจ็บได้ (PW 3)
- (124) ทั้งหมดนี้คือภาพสะท้อนเชิงสุขภาพในมุมมองของชีวิตที่ผ่านพ้นโรคมะเร็งของดิฉันในระยะเกือบ 10 ปีมานี้ (PW 22)
- (125) การฟื้นสถานการณ์อันตรายจากมะเร็งของผม จะเกิดจากเหตุดังกล่าวข้างต้นด้วยหรือไม่ ผมก็ไม่แน่ใจ ผมทราบแต่ว่าการฟื้นวิกฤตจากโรคมะเร็งได้อย่างเร็วจนฟื้นอันตรายอย่างผมนี้ มักเรียกกันว่า “spontaneous remission” (สปอนเตนัสรีมิชัน) (PW 11)

นอกจากภัยธรรมชาติและวิกฤตแล้ว ผู้ป่วยยังพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของการประสบการณ์แล้วร้าย ต่างๆ ดังการปรากฏของคำว่า สิ่งเลวร้าย ในถ้อยคำที่ว่า “ประสบสิ่งเลวร้าย” ดังในตัวอย่าง (126)

- (126) คนที่เป็นมะเร็งนั้นถือว่าเขาประสบสิ่งเลวร้ายที่สุดในชีวิต ถ้าเขายอมรับมะเร็งได้ ไม่ยึดมั่นถือมั่น ปล่อยวางได้ จิตใจของเขาจะสงบ ความสงบเป็นสุดยอดของความสุข คนที่โชคดียิ่งจะพบและรู้ว่าความสุขอันแท้จริงในชีวิตเป็นอย่างไร ก็คือคนที่ประสบและยอมรับสิ่งเลวร้ายที่สุดได้นั่นเอง (PW 29)

กรียาคำหนึ่งที่พบคือ สงบ คำว่า สงบ ในบริบทของมะเร็งแสดงการเปรียบช่วงที่โรคมะเร็งไม่แสดงอาการกับช่วงที่ภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติสงบลง ซึ่งคำว่า สงบ นั้นเป็นคำหนึ่งจากมนต์สัจธรรมเกี่ยวกับภัยต่างๆ และคำนี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี พ.ศ. 2542 หน้า 1113 ได้ให้ความหมายของคำว่าสงบที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติไว้ว่า สงบ เป็นคำกริยา หมายถึง หยุดนิ่ง เช่น คลื่นลมสงบ พายุสงบ และหมายถึง กลับเป็นปกติ เช่น เหตุการณ์สงบ

ตัวอย่างคำว่า สงบ ในบริบทของมะเร็งมีแสดงในตัวอย่าง (127) – (131) ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นภัยแบบต่างๆ และช่วงที่มะเร็งไม่แสดงอาการเป็นช่วงสงบของภัยเหล่านั้น โดยจะเห็นได้จากคำว่า สงบ ในถ้อยคำที่ว่า “พายุสุขภาพสงบ” “โรคสงบ” “มะเร็งมันสงบ” และ “โรคร้ายสงบ” ในตัวอย่างจากปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยต่อไปนี้

- (127) ฉันรู้สึกเหมือนยกภูเขาออกจากอก ค่อยไปคงไม่มีอะไรทำให้ต้องทรมานอีกแล้ว...แต่พายุสุขภาพของฉันก็สงบอยู่ได้ไม่นาน เงามันคำตะมึนเริ่มก่อตัวขึ้นอีกครั้ง (PW 54)
- (128) อาจารย์ผู้นี้เป็นศัลยแพทย์มาก่อน แต่ไปพบวิธีการรักษาที่ง่ายกว่าการผ่าตัดและปลอดภัยกว่ามาก ท่านเป็นบุคคลพิเศษที่ปฏิบัติกรรมดีมามากจึงมีกายทิพย์และพลังภายในที่ผ่านออกมาทางฝ่ามือแรงกล้ามาก ไม่ต้องใช้เครื่องมือแพทย์ ไม่ต้องใช้ยา สามารถทำให้โรคสงบ ก่อนมะเร็งลดขนาดลงอย่างน่าอัศจรรย์ด้วยพลังผ่านฝ่ามือเท่านั้น... (PW 7)

- (129) ทุกคนมาร่วมความแสดงยินดี และต่างก็คิดกันว่าฉันหายขาดจากโรคร้ายนี้แล้ว แม่หมอบจะบอกว่ายังคงมีความจำเป็นที่ฉันจะต้องกลับมาที่โรงพยาบาลทุกเดือน เพราะโรคแค่สงบ แต่พวกเรา ก็หวังว่าความสิ้นนั้นเป็นจริงแล้ว สองเดือนผ่านไป อาการเก่าๆของฉันก็กลับมาเหมือนเดิมอีก. พวกเราดีใจกันเกือบ ฉันไม่ได้หายป่วยอย่างที่หมอบอก โรคแค่สงบ เพลอร์เซ็นต์ที่จะกลับมา ลูกกลมหรือหายขาดไม่สามารถบอกได้ (PW 18)
- (130) บางท่านจึงวิจารณ์ตามศัพท์ข้างต้นว่า มะเร็งมันสงบไปเองต่างหาก ก็ช่างท่านเถิด มะเร็งมันจะแพ้ หรือมันจะสงบเอง มันก็มีผลเหมือนกัน คือมันทำอันตรายผมไม่ได้ ขออย่างเดียวว่า อย่าได้หวนกลับมาท้อหวอด ตั้งตนเป็นกษัตริย์คุกคามขึ้นใหม่ เพราะความคิดนี้ ผมจึงจำเป็นต้องมีแผนที่ 4: แผนเผชิญเหตุขึ้นมารองรับ และได้เริ่มปฏิบัติทันที พร้อมๆกับแผนที่ 1-3 (PW 11)
- (131) เขาทำสมาธิตามแบบที่ราแนะนำไป เขาใช้ชีวิตห่างจากงานได้บ้าง แล้วขับรถออกไปดูสวนผลไม้(ขึ้น น.104)ที่ต่างจังหวัด เขาบอกว่าอาการทั้งหลายดีขึ้นมากจนรู้แล้วว่า จะต่อชีวิตได้นานเท่าที่เขาต้องการ โรคร้ายสงบได้ เพราะภูมิชีวิตดีขึ้นทุกบริเวณ เมื่อสัปดาห์ก่อนเขาบอกกล้วยน้ำว้าและมะม่วงเขียวเสวยที่ตีที่สุดมาฝาก เขาเริ่มให้ความรักแบบไม่มีเงื่อนไขแก่คนรอบข้าง (PW 7)
- (132) บางท่านจึงวิจารณ์ตามศัพท์ข้างต้นว่า มะเร็งมันสงบไปเองต่างหาก ก็ช่างเถิดมะเร็งมันจะแพ้ หรือมันจะสงบเอง มันก็มีผลเหมือนกัน คือมันทำอันตรายผมไม่ได้ ขออย่างเดียวว่าอย่าได้หวนกลับมาท้อหวอด ตั้งตนเป็นกษัตริย์คุกคามขึ้นใหม่ (PW 11)

นอกจากนี้อาการต่างๆ ของโรคมะเร็งยังเปรียบได้กับสัญญาณเตือนภัย ที่เตือนให้ผู้ป่วยรู้ถึงภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้น ดังจะเห็นได้ในถ้อยคำที่ว่า “ท้องผูกเป็นสัญญาณเตือนภัยให้ระวังโรคมะเร็ง” ในตัวอย่าง (133) “ไม่มีสัญญาณบ่งบอกว่ามะเร็งจะกลับมา” ใน (134) “สัญญาณเตือนของมะเร็งต่อมลูกหมาก” ใน (135) “สัญญาณเตือน” “สัญญาณเตือนภัย” “สัญญาณอันตรายนี้ถือเป็นข้อเตือนภัย” ใน (136) – (138)

- (133) พอถ่ายอุจจาระออกมาแล้ว วันต่อมาเพียงแต่ดื่มน้ำ 1 – 2 แก้ว ตอนตื่นนอนก็ถ่ายอุจจาระออกมาเอง หลังจากนั้นเป็นต้นมา ข้าพเจ้าจึงระวังไม่ให้ท้องผูก เพราะท้องผูกเป็นสัญญาณเตือนภัยให้ระวังโรคมะเร็ง ท้องผูกนั้นทำให้อุจจาระค้างอยู่ในลำไส้ใหญ่อยู่นาน ในอุจจาระนั้นจะมีสารพิษที่จะก่อมะเร็ง (PW 29)
- (134) ผมคิดว่านอนพักพื้นสักสองเดือนก็คงกลับไปทำงานได้ตามปกติ สองเดือนให้หลังก็ต้องติดตามผลด้วยการถ่ายภาพ คือทำซีทีสแกน ที MRI ตรวจสอบทั้งหมด ก็พบว่าบริเวณลำไส้ใหญ่ที่เหลือจากการตัดไปแล้วสะอาดหมดจด ไม่มีสัญญาณบ่งบอกว่ามะเร็งจะกลับมา (PW 15)
- (135) เป็นอันว่า ผมได้ผัดวันประกันพรุ่งที่จะไปรับการวินิจฉัยจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคทางเดินปัสสาวะ (Urologist) โดยไม่ใส่ใจกับอาการปัสสาวะลำบากที่ชักกำเริบมากขึ้น นับตั้งแต่ถ่ายปัสสาวะติดขัด กระปิบกะปรอย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การถ่ายครั้งแรกในตอนเช้ามีค และเริ่มมี

อาการเจ็บหลังและขาอ่อนแรงให้รู้สึกได้ ซึ่งผมทราบภายหลังว่าเป็นสัญญาณเตือนของโรค มะเร็งต่อมลูกหมาก (PW 11)

- (136) เวลาของฉันทิ้งเหลืออีกแค่สามเดือนก็จะครบสองปีตามพันธะตามคำพยากรณ์โรคแล้ว ร่างกาย คงเริ่มส่งสัญญาณเตือนมาในอีกไม่นานนี้ ตามสังขารแห่งแพทยศาสตร์ แล้วมันก็มาจริงๆ อาการที่ฉันทักว่าจะเกิดขึ้นไม่วันใดก็วันหนึ่ง (PW 7)
- (137) สัญญาณเตือนภัย อาการของมะเร็งปากมดลูก (DW 9)
- (138) สัญญาณอันตรายนี้ถือเป็นข้อเตือนภัย ที่อาจจะเกิดจากสาเหตุของโรคมะเร็งก็ได้ ดังนั้นถ้าหาก พิจารณาแล้วเห็นว่าตนเองมีอาการดังกล่าวหรือมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้น อย่างเลว รีบไปพบแพทย์ เพื่อรับการตรวจอย่างถูกวิธี (DW 4)

คำว่า สัญญาณ และ สัญญาณเตือนภัย ในตัวอย่างข้างต้น แสดงการเปรียบเทียบอาการต่างๆ ว่าเป็นสัญญาณที่เตือนให้รู้ถึงภัยร้าย และตัวอย่างอาการที่เป็นสัญญาณเตือนภัย เช่น อาการของ มะเร็งปากมดลูก ใน (137)

นอกจากนี้ยังพบการปรากฏของคำว่า *ห่างไกล* และ *หนี* เช่นในถ้อยคำที่ว่า “ห่างไกล มะเร็ง” “หนีโรคร้าย” ซึ่งแสดงการพูดถึงมะเร็งในลักษณะของภัยร้ายอื่นๆที่เราต้องหนี หรือ อยู่ *ห่างไกล* ดังการปรากฏของสองคำนี้ในบริบทภัยร้ายทั่วไปที่เราคุ้นเคยกัน เช่น ขอให้ห่างไกลจาก ภัยทั้งหลายทั้งปวง หลบหนีหนีภัย เป็นต้น และตัวอย่างของคำว่า *ห่างไกล* และ *หนี* ในบริบทของ มะเร็งที่พบในปริจเฉทโรคมะเร็งของผู้ป่วย มีแสดงในตัวอย่าง (139) – (141)

- (139) ถ้าปฏิบัติได้ดังนี้ เชื่อว่าสารพิษจะค้างอยู่ในลำไส้ น้อย จะทำให้ห่างไกลจากโรคมะเร็งลำไส้ ใหญ่ด้วยตรวจสุขภาพประจำปี...ทำให้ห่างไกลจากโรคร้าย (PW 29)
- (140) เรามักจะพบภาพหรือข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ที่ชวนสลด เช่น ผูกคอตายหนีโรคมะเร็งร้าย ข่าวดูตายเพราะเป็นเอดส์ ฯลฯ คนเราบางครั้งก็มักจะคิดง่ายๆเหมือนเดินผมบังภูเขา เช่น ความตายเป็นการสิ้นสุดของปัญหา (PW 22)
- (141) วันนั้นฉันล้าลาทุกคน รวมทั้งทุกสิ่งทุกอย่างที่ฉันได้พบเจออยู่ที่บ้านเกิดเสียงาน ถนนกำลังจะพาฉันกลับไปเมืองหลวง เพื่อต่อสู้กับความโหดร้ายของโรคร้ายต่อไป ซึ่งฉันรู้ว่ามันคือหน้าที่ที่ฉันจะต้องเผชิญ หลังจากหนีมันมานานแล้ว (PW 18)

นอกจากนี้ยังพบว่า มีการเปรียบผู้ป่วยเป็นเหยื่อของภัยร้ายเหล่านี้ด้วย ดังแสดงในตัวอย่าง (142 – 144)

- (142) ซึ่งกินข้าวกล้องมานานติดต่อกันกว่าห้าปี ออกกำลังกายทุกครั้งที่มีโอกาส แต่สุดท้ายก็ยังคง ตกเป็นเหยื่อมะเร็ง (PW 39)
- (143) มีผู้หญิงใจถึงหลายคนที่ไม่ไปขอให้หมอดัดเต้านมออกเพราะกลัวเป็นมะเร็ง ฟังคนนำตกใจว่าทำไม ถึงต้องทำกันขนาดนั้น คำตอบมีว่าผู้หญิงบางคนรู้ตัวว่ามีความเสี่ยงสูงต่อการเป็นมะเร็งเต้านม

เช่น มีสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัวที่ตกเป็นเหยื่อของมะเร็งเต้านมมาแล้ว จึงขอให้คุณหมอดัดเต้านมออกทั้ง 2 ข้างเพื่อความสบายใจ DW 22)

- (144) เปิดปีใหม่ด้วยเรื่องมะเร็ง ข้างไม่สโตไส นำอ่านเสียบเลย แต่นั่นแหละครับ ความจริงสุขภาพของคนไทย ปัญหาโรคมะเร็งกำลังเผชิญหน้าคนไทยทั่วประเทศ เช่นเดียวกับปัญหาเศรษฐกิจก็เป็นมะเร็งร้ายที่กัดกินองคาพยพของประเทศไทยอยู่ แม้แต่ท่านผู้อ่านอาจจะเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจตามสโลแกน “เศรษฐกิจแย่ คนแก้ต้องน้ำชาติ” ตัวท่านเองก็ตกเป็นเหยื่อของโรคมะเร็งเสียเอง ที่นี่จะต้องหาใคร (DW 16)

คำกริยาจากมโนทัศน์ภยันตรายที่พบในภาษาของแพทย์คือคำว่า *สงบ ห่วงไกล พัน และ เผชิญ* แต่มีความถี่ในการปรากฏน้อยกว่าในภาษาของผู้ป่วย และในกลุ่มของคำกริยาเหล่านี้คำว่า *สงบ* เป็นอุปสรรคที่พบมากกว่าคำอื่นและแสดงการเปรียบช่วงที่มะเร็งไม่มีอาการกับช่วงที่ภยันตรายหรือภยันตรายต่างๆสงบลง ดังจะเห็นได้จากการปรากฏของคำว่า *สงบ* ในปริศนาเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์ดังนี้

- (145) แต่ถ้าเข้ามาอยู่สมมติว่าครั้งละครั้งวันในครั้งวันนั้นมะเร็งย่อมสงบ และถ้าปฏิบัติตั้งนี้อยู่นานหลายเดือน มะเร็งก็อาจหายไปได้ ดังที่อดีตผู้ว่าราชการ เพื่อนผมคนหนึ่งปฏิบัติอยู่เป็นเวลา 8-9 เดือน (DW 30)
- (146) ยังมีสารสกัดที่ทำเป็นเม็ดวิตามินสำเร็จรูป ซึ่งสกัดมาจากผักตระกูลกะหล่ำ ซึ่งในนั้นมีสาร Indol ที่ได้รับการวิจัยว่าในปริมาณที่เหมาะสม สามารถเป็นสารต้านฮอร์โมนเพศ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นมะเร็งเต้านม เมื่อใช้สารตัวนี้มะเร็งเต้านมจะสงบ (DW 17)
- (147) โรคมะเร็งเม็ดเลือด เป็นมะเร็งที่พบบ่อยมากในเด็กและผลการรักษาก็พบว่า เป็นที่น่าพอใจมาก ระยะเวลาในการรักษาที่ทำกันอยู่นั้น ไม่มีกำหนดที่แน่นอน แต่โดยทั่วไปจะให้การรักษายู่ประมาณ 3-4 ปี หลังจากนั้นถ้าไม่กลับมาเป็นใหม่โอกาสหายก็จะมามากขึ้น ถ้าเด็กมีชีวิตรอดได้ โดยที่โรคนสงบเกิน 10 ปี หลังจากนั้นเริ่มรักษา ถือว่าโรคนี้นหายขาดและ โอกาสที่โรคนี้อาจกลับมาเป็นซ้ำอีกมีโอกาสน้อยมาก (DW 22)
- (148) การให้ยาเคมีบำบัดเราจะให้ยาเป็นชุดๆ นะครับ เซลล์มะเร็งตอนแรกก็มีแค่เนี่ย สมมุติ 100 กว่าเซลล์ พอเราให้ยาไปชุดหนึ่งจำนวนเซลล์จะลดลงไป จะต้องมีการหยุดพักเพื่อให้เซลล์ปกติของร่างกายสร้างขึ้นมาทดแทน เช่น เม็ดเลือดคนะครับ ขึ้นมา ขณะเดียวกันเซลล์มะเร็งอาจโตขึ้นมา ก็ให้ยาชุดที่สอง ลดจำนวนเซลล์มะเร็งลงไป ร่างกายซ่อมแซมขึ้นมา ให้ชุดที่ 3 ชุดที่ 4 เนี่ย ให้หลายๆชุดเข้าจำนวนเซลล์มะเร็งจะลดลง น้อยมากหรือทำให้โรคนสงบ ตามแต่ การรักษา ถ้าท่าน บางคนก็กลัว ให้แล้วแพ้ คลื่นไส้ อาเจียน เหตุผล ของยาเคมีบำบัดที่มี ทำให้แล้วคลื่นไส้ อาเจียน เพราะว่ามันที่เรียนแล้วว่ามีผลกับเซลล์ที่แบ่งตัวเร็ว คือเซลล์เยื่อ ุ นะครับ แล้วก็ทำให้มีอาการคลื่นไส้ได้ (DW 16)

คำว่า *สงบ* ในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งย่อม*สงบ*” “มะเร็งเต้านมจะ*สงบ*” “โร*คสงบ*เกิน 10 ปี” ในและ “ทำให้โร*คสงบ*ตามแต่การรักษา” แสดงการเปรียบเทียบการไม่แสดงอาการของมะเร็งกับการที่ภัยร้ายหรือภัยธรรมชาติต่างๆสงบลง ซึ่งคำว่า *สงบ* เป็นคำหนึ่งจากมโนทัศน์ของภัยวิบัติต่างๆ ซึ่งเมื่อลองตรวจสอบการปรากฏของคำว่า *สงบ* ในบริบทของภัยต่างๆ จากฐานข้อมูลภาษาไทยของภาควิชาภาษาศาสตร์ ก็พบตัวอย่างคำว่า*สงบ*ในบริบทของภัยหลายชนิด เช่น *ลมสงบ* *คลื่นลมสงบ* *พายุสงบ* *เพลิงสงบ* *เหตุการณ์สงบ* *สถานการณ์สงบ* เป็นต้น

จากอุปลักษณะข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบโร*คมะเร็ง*เป็นภัยประเภทต่างๆ เช่น *ภัยธรรมชาติ* *วิกฤต* และ*สถานการณ์อันตราย*อย่างเป็นระบบ ซึ่งแสดงให้เห็นกระบวนการทำความเข้าใจโร*คมะเร็ง*ผ่านมโนทัศน์ของภัยอันตรายและ*วิกฤต*ต่างๆเหล่านี้ โดยโร*คมะเร็ง*เปรียบได้กับภัยวิบัติต่างๆ การเป็นโร*คมะเร็ง*ก็เป็นการเผชิญหรือผจญภัย*วิกฤต*ต่างๆเหล่านี้ การแพร่กระจายของมะเร็งเป็นมหันตภัย อาการเป็นสัญญาณเตือนภัย ช่วงที่มะเร็งไม่แสดงอาการเป็นช่วงที่ภัยวิบัติสงบลงหรือเป็นช่วงปลอด*วิกฤต*และ*อันตราย* การเปรียบมะเร็งเช่นนี้สะท้อนให้เห็นมุมมองหรือมโนอุปลักษณะ “โร*คมะเร็ง*เป็นภัยวิบัติ” ซึ่งเป็นมโนอุปลักษณะที่เน้นอธิบายการเป็นโร*คมะเร็ง*ในภาพรวมและเน้นอธิบายด้านอาการของโร*ค* หรือการรักษาแบบมโนอุปลักษณะเกี่ยวกับโร*คมะเร็ง*แบบอื่นที่กล่าวมาข้างต้น และความคล้ายคลึงกันของภัยวิบัติกับโร*คมะเร็ง*ในระดับปริธานของผู้ใช้ภาษานั้น อาจแสดงออกมาเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิ 4 การเทียบโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปลักษณะโร*คมะเร็ง*เป็นภัยร้าย

แคววมโนทัศน์ต้นเค้า ภัยวิบัติ	แคววมโนทัศน์ โร <i>คมะเร็ง</i>
ภัยธรรมชาติ วิกฤต สถานการณ์อันตราย	⇒ โร <i>คมะเร็ง</i>
ผู้ประสบภัย/ เหยื่อ	⇒ ผู้ป่วย
สัญญาณเตือนภัย	⇒ อาการของโร <i>คมะเร็ง</i>
การผจญ หรือเผชิญภัย	⇒ การเป็นมะเร็ง
การผ่านพ้นภัยและ <i>วิกฤต</i> มาได้	⇒ การมีอาการดีขึ้น หรือ หายจากโร <i>คมะเร็ง</i>
ช่วงภัยสงบ/ ช่วงปลอด <i>วิกฤต</i>	⇒ ช่วงที่มะเร็งไม่แสดงอาการ

มโนอุปลักษณะ “โร*คมะเร็ง*เป็นภัยวิบัติ” เป็นมุมมองนี้สอดคล้องกับวลีในภาษาไทยวลีหนึ่งที่ว่า โร*คภัย*ไข้เจ็บ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในสังคมไทยนั้นการเจ็บไข้ได้ป่วยถูกมองว่าเป็นภัยอย่างหนึ่ง โร*คมะเร็ง*ซึ่งเป็นการเจ็บป่วยอย่างหนึ่งจึงถือได้ว่าเป็นภัยอันตรายอย่างหนึ่งเช่นกัน และการเปรียบเทียบโร*คมะเร็ง*เป็นภัยนี้คล้ายคลึงกับอุปลักษณะ cancer as disaster ที่พบในงานวิจัยของโบวเกอร์ (Bowker, 1996) ด้วยดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2

4.5 มโนอุปถัมภ์ “โรคมะเร็งเป็นเพื่อน”

อุปถัมภ์อีกกลุ่มหนึ่งที่พบในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วย เป็นอุปถัมภ์ที่แสดงถึงการเปรียบโรคมะเร็งเป็นเพื่อนหรือญาติสนิทมิตรสหายของผู้ป่วย ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้จะขอเรียกอุปถัมภ์กลุ่มนี้ว่าอุปถัมภ์ *เพื่อน* อุปถัมภ์เพื่อนนี้พบมากและแพร่หลายในภาษาของผู้ป่วย โดยพบมีปรากฏอยู่ในรูปของคำนามคำว่า *เพื่อน มิตร* และคำนามเหล่านี้ปรากฏร่วมกับคำกริยาจากมโนทัศน์ความเป็นเพื่อนด้วย เช่นคำว่า *อยู่ร่วมกัน รู้จัก เตือน ขอบคุณ ถ้อยทีถ้อยอาศัย อ้าลา เยี่ยม และ กลับมา เป็นต้น* ซึ่งแสดงการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของเพื่อนและบุคคลคุ้นเคยที่มาเยี่ยมหรืออยู่ร่วมกับผู้ป่วยในบ้านหลังหนึ่ง ซึ่งบ้านหลังนั้นก็คือร่างกายของผู้ป่วยนั่นเอง ในภาษาของแพทย์นั้นพบอุปถัมภ์เพื่อนเพียงไม่กี่คำเท่านั้น ได้แก่ คำว่า *อยู่ร่วมกัน* และ *กลับมา*

ตัวอย่างการปรากฏของคำนาม *เพื่อน* ในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วยมีแสดงในตัวอย่างต่อไปนี้

- (149) ดิฉันไม่เคยคิดมาก่อนว่าต้องมาผ่าตัดเต้านมทั้งนี้เนื่องจากมะเร็ง จากคำบอกเล่าของคุณหมอได้บอกว่า ดิฉันมีเพื่อนใหม่มาอยู่ด้วยแล้วตั้งแต่ พฤษภาคม 2544 (PW 3)
- (150) มะเร็งนั้นเป็นเพื่อนผู้หวังดี ไม่ใช่ศัตรู เราให้เขาอยู่ได้ อยู่ไป แต่ให้เขาอยู่ในกรอบกติกาและมารยาท (PW 7)
- (151) หลังจากที่ฉันเป็นมะเร็ง มันก็ได้กลายเป็นคุณครูสอนฉันในอะไรหลายๆอย่าง ให้กับชีวิตของฉัน จนตอนนี้มันกลายเป็นคู่คิดและเพื่อนชีวิตของฉันแล้ว และที่สำคัญที่สุดคือเจ้าเพื่อนมะเร็ง นี้ล่ะคะ ที่ทำให้ฉันต้องย้ายมาอยู่โรงพยาบาลแทนบ้านเสียเป็นส่วนใหญ่ (PW 9)
- (152) ฉันมองมะเร็งเป็นเสมือนเพื่อนตาย เพราะรู้ว่าเราต้องตายตกไปตามกันแน่ๆเมื่อถึงเวลา มะเร็งจึงเพื่อนยากที่ต้องถนอมน้ำใจกันไว้ให้จงดี เมื่ออยู่ก็อยู่ด้วยกันไปนานๆ ต่างฝ่ายต่างเตือนสติกัน และกันอยู่ทุกนาทิวาให้อุ้มอวล้วยประคับประคองกันไว้ให้เราสองอยู่ครองชีวิตนี้ให้มีคุณภาพที่ดีที่สุดและนานที่สุด (PW 58)
- (153) “ชีวิตไม่ถึงว่ามะเร็งเป็นศัตรู แต่เป็นเพื่อนกับเรา เพราะเป็นเซลล์ของเราเองที่เปลี่ยนนิสัยพอจะเตือนให้กลับใจได้และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ไม่จำเป็นต้องกวาดล้างหรือเข่นฆ่าให้ตาย เพราะถ้าทำเช่นนั้น ตัวเองก็มีโอกาสตายพร้อมกับมะเร็งเหมือนกัน ชีวิตอธิบายว่าถ้าไปทำร้ายมะเร็งเพื่อนยากเข้าจะทำให้หมดความเป็นเพื่อน (PW 24)
- (154) ฉันเป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่ที่วิเคราะห์สาเหตุได้แล้วว่าเกิดจากอาหารที่ไม่ถูกต้อง เป็นอาหารที่มีคุณค่าดีเกินไปอย่างเนื้อ นม ไข่ ไม่เพียงแต่ทำให้ร่างกายฉันอยู่ได้เป็นปกติสุขเท่านั้น แต่มีส่วนเกินที่เป็นพิษต่ออวัยวะ นอกจากเป็นสารก่อมะเร็งจะลดสมรรถภาพของระบบภูมิคุ้มกันของฉันแล้ว ยังเป็นอาหารเหลือใช้ที่ก่อมะเร็งถาวรในสถานะที่เป็นเพื่อนใช้เป็นอาหาร โดยไม่เคยขออนุญาตก่อน ทำให้มันเติบโตขยายตัวเร็วมากเกินเหตุ คนที่เป็นมะเร็งเมื่อกินอาหารดีเกินไปและมากเกินไปจะเป็นเช่นนี้เสมอ (PW 7)

จากตัวอย่างข้างต้นคำว่า *เพื่อน* ในถ้อยคำที่ว่า “*ดิฉันมีเพื่อนใหม่มาอยู่ด้วย*” ใน (149) “*เพื่อนผู้หวังดี*” ใน (150) “*เพื่อนชีวิต และ เจ้าเพื่อนมะเร็ง*” ใน (151) “*เพื่อนตาย เพื่อนยาก*” ใน (152) – (153) “*ในฐานะที่เป็นเพื่อน*” (154) แสดงถึงการเปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นเพื่อน การเป็น มะเร็งเป็นการมีเพื่อนหรือได้รู้จักกับเพื่อนใหม่คนหนึ่ง ความเรื้อรังของโรคเป็นเหมือนสัมพันธ์ภาพ ฉันทน์ที่เพื่อนที่ยาวนาน การปรากฏของกริยา *มาอยู่ด้วย* ก็แสดงการเปรียบเทียบมะเร็งซึ่งเป็นโรค เรื้อรังเป็นเพื่อนหรือคนๆหนึ่งที่จะมาใช้ชีวิตหรือดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้ป่วยในช่วงระยะเวลาที่ ยาวนานเพียงพอที่จะรู้จักคุ้นเคยเป็นเพื่อนกันไปในที่สุด แต่มะเร็งก็เป็นเพื่อนที่ผู้ป่วยต้องพยายาม อยู่ร่วมกันแบบสันติ เพราะมะเร็งเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายที่ทำลายชีวิตผู้ป่วยได้

นอกจากคำว่า *เพื่อน* แล้ว ยังมีการเรียกมะเร็งว่า *คุณ* และ *ท่าน* คำสรรพนาม คำนามเหล่านี้ ปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่นๆจากมโนทัศน์ของความเป็นเพื่อน เช่นคำว่า *อยู่ร่วมกัน อยู่ด้วยกัน เข้ามา อยู่ในชีวิต รู้ใจ เชื้อเชิญ เยี่ยม อำลา กลับมา* ซึ่งสะท้อนการมองว่ามะเร็งเป็นบุคคลคุ้นเคย ดังแสดง ในตัวอย่าง (155) – (158) ซึ่งเป็นตัวอย่างการปรากฏของอุปสรรคณ์คำว่า *อยู่ร่วมกัน อยู่คู่กัน อยู่ร่วม ชีวิต* ในปริศนาภาษาเขียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมองว่ามะเร็งเป็นเหมือนบุคคลใกล้ชิดที่มาอยู่ อาศัย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันกับผู้ป่วย

- (155) *คุณมะเร็งท่านก็ยังมีอยู่ดี พูนสุขเสียอีก เติบโตตามวันเวลา โตขึ้นจนผิคลุคลิดตา กระนั้นตัวฉันก็ ยังพอจะเรียกได้ว่าอยู่ดีเช่นกัน ในใจยังมีสุขอยู่ก็ในเมื่อต้องอยู่ด้วยกันต่อไปจนกว่าจะร้างรากันไปข้างหนึ่ง ฉันก็ต้องยอมรับความจริง ค้อมรับแต่ละวันด้วยท่าทีใหม่ ไม่คาดหวังและไม่สิ้นหวัง (PW 24)*
- (156) *ณ วันนี้ไม่มีใครสามารถที่จะบอกกับผมได้ว่าผมจะมีชีวิตอยู่ได้อีกนานเท่าไรกันแน่ มันขึ้นอยู่กับตัวผมคนเดียวเพราะโรคมะเร็งมันอยู่ร่วมชีวิตกับเรามาตั้งแต่เกิดแล้ว บางคนเป็นแล้วก็หายได้ บางคนอยู่ได้ร่วมยี่สิบสามสิบปี บางคนก็อยู่ 3 เดือนก็ไปซะแล้ว (PW 10)*
- (157) *คนเรา ย่อมมี เกิด แก่ เจ็บ และก็ตาย ไปเป็นธรรมดา เปรียบเหมือนแสงเทียน หรือตะเกียงที่ติดอยู่ บางครั้งลมพัด มันก็ดับได้ง่ายๆ นั่นคือ ชีวิตเราดับโดยไม่ผ่านการแก่ คนบางคนอยู่รอนงได้ เทียน ใต้ตะเกียง น้ำมันหมด ถึงจะดับเหมือนต้นไม้ ใบไม้ ใบอ่อนก็ผลิใหม่ ออกดอก ออกผล ใบแก่ก็ร่วงหล่นไป ก็กลายเป็นใบไม้ร่วงฉันใดก็ฉันนั้น เราต้องคิดให้เป็นธรรมชาติที่สุด แล้วเราจะมีความสุข อยู่คู่กับมะเร็ง ได้อย่างสบายๆ (PW 27)*
- (158) *ศาสตร์ของชีวิตไม่ใช่ว่าแค่พูดถึงเรื่องการป้องกันโรคเพียงอย่างเดียว จากการศึกษาทำให้ได้ คำตอบว่า หากดูแลตัวเองตามแนวทางชีวิต กล่าวคือ กินผักสด งดเนื้อสัตว์ กินปลาได้อาติคย์ ละครั้งถึงสองครั้ง ออกกำลังกายให้สม่ำเสมอตามความถนัดของแต่ละบุคคล มองโลกในแง่บวกให้มาก ก็จะช่วยเยียวยาตัวเองจากโรคได้ แม้บางคนจะไม่หาย แต่ก็สามารถมีความสุขกับการใช้ชีวิตมากขึ้น ไม่เว้นแต่การอยู่ร่วมกับมะเร็ง (PW 38)*

ตัวอย่างการปรากฏของอุปลักษณ์ *เพื่อน* และ *อยู่ร่วมกัน* ข้างต้นแสดงการพูดถึงมะเร็งในลักษณะของบุคคลที่เป็นเพื่อน ผู้มาใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน ตัวอย่าง (159) – (160) ที่จะนำมาแสดงต่อไปเป็นการพูดถึงร่างกายของผู้ป่วยในลักษณะของบ้าน ซึ่งมีไว้คอยต้อนรับเพื่อนผู้มาเยือนอย่างมะเร็งบ้านจึงเปรียบได้กับร่างกายของผู้ป่วย ที่มีผู้ป่วยเป็นเจ้าของบ้าน อวัยวะต่างๆในร่างกายเป็นเฟอร์นิเจอร์หรือเครื่องใช้ไม้สอยต่างๆภายในบ้าน และเนื่องจากโรคมะเร็งเป็นโรคที่มีความเรื้อรังยาวนาน เพื่อนคนนี้จะมาใช้ชีวิตร่วมกับผู้ป่วยเป็นเวลาดีก่อนข้างยาวนานในบ้านหลังนี้

- (159) แต่การเป็นเพื่อนตายไม่ได้หมายความว่าเราจำเป็นต้องตายพร้อมกันหรือตามกัน ฉันมีข้อได้เปรียบอยู่ตรงที่ว่าเป็นเจ้าของบ้านและที่ดิน (Landlord) หากฉันตาย มะเร็งก็ต้องตายด้วย ตรงกันข้ามหากมะเร็งตายก่อน ฉันก็ยังอยู่ได้โดยชอบธรรม ไม่ผิดใจใหม่ (WP 38)
- (160) ฉันเองรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณต่อมะเร็ง แม้กระนั้นก็อดตัดพ้อต่อว่าไม่ได้ ในเมื่อเห็นว่ามะเร็งออกจะลืมหืมตาสว่างก้ำกวมข่มขู่ฉันมากไปหน่อย จึงคอยดึงหรือประท้วงอยู่เนืองๆว่า อย่าทำอะไรให้เอะอะตึงตัง โฉงฉ่างนักไม่เหมาะแน่ ฉันในฐานะเจ้าของบ้านย่อมกลัวบ้านพังอยู่เหมือนกัน ถ้านายคอยแต่จะทะเลาะบ้านฉันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ฉันยอมทนไม่ได้ตัวเอง จะต้องวางเงื่อนไขให้ตกลงกันบ้าง กล่าวคืออย่าให้เพื่อนทำลายบ้านและเฟอร์นิเจอร์ของฉันเป็นอันขาด และขอให้อยู่เป็นที่ที่เป็นทางหน่อย และเมื่อจะส่งสัญญาณอะไรให้ฉันรับรู้ก็ต้องใช้ภาษาสุภาพหน่อย ละส่งผ่านสารสื่อประสาท (Neurotransmitter) ของฉันเท่านั้น ห้ามส่งเสียงตะโกนโหวกเหวกให้เป็นที่รำคาญของชาวบ้านเด็ดขาด (WP 39)

ตัวอย่าง (159) และ (160) ข้างต้น มาจากปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วยมะเร็ง การปรากฏของ อุปลักษณ์ค่านามคำว่า *บ้าน* และ *เฟอร์นิเจอร์* แสดงการเปรียบเทียบร่างกายของผู้ป่วยเป็นบ้าน ในขณะที่เฟอร์นิเจอร์เป็นอวัยวะต่างๆในร่างกาย และเจ้าของบ้านก็คือผู้ป่วย มะเร็งเป็นเพื่อนที่มาอยู่อาศัยร่วมกัน และการลูกกลมของมะเร็ง ไปยังอวัยวะต่างๆในร่างกายของผู้ป่วยเปรียบได้กับการที่เพื่อนทำลายข้าวของภายในบ้านเสียหาย

ตัวอย่างที่จะนำเสนอต่อไปสะท้อนให้เห็นว่าเพื่อนคนนี้ได้มาอยู่ที่บ้านตลอดเวลา มีบางช่วงที่เพื่อนมะเร็งผู้นี้ก็ห่างหายไป แล้วกลับมาหาหรือมาเยี่ยมเยียนใหม่อีกครั้งในอนาคต เพราะมะเร็งเป็นโรคเรื้อรังที่ไม่ได้แสดงอาการออกมาให้เห็นหรือรู้สึกได้อยู่ตลอดเวลา บางครั้งอาการของโรคหายไปนาน 5-10 ปี ช่วงที่มะเร็งไม่แสดงอาการเช่นนี้จึงเปรียบได้กับ ช่วงที่เพื่อนอำลาจากไปก่อนที่จะกลับมาเยี่ยมเยียนใหม่ในอนาคต ดังในตัวอย่าง (161) – (165) ซึ่งพบปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วย ซึ่งมีการปรากฏของอุปลักษณ์ คำว่า *อำลา* *จากไป* *กลับมา* *กลับมาเยือน* *เยี่ยมกราย* และ *เยี่ยม* ที่แสดงการเปรียบเทียบช่วงแสดงอาการของโรคมะเร็งเป็นช่วงการมาเยี่ยมเยียนของเพื่อนและช่วงปลอดจากอาการเป็นช่วงที่เพื่อนลาจากไปหรือไม่ได้มาเยี่ยมหรือมาอยู่ด้วย แต่เพื่อนคนนี้ก็อาจกลับมาเยี่ยมใหม่ได้อีกในอนาคต

- (161) ได้ทราบข่าวจากหนูคอมว่า คุณป้าเกิดมีมะเร็งพลอยฟ้าพลอยฝนมาอยู่ด้วยคน พรก็เข่นกันคะ พรมีมะเร็งมาอยู่ด้วยเมื่อเก้าปีที่แล้ว โดยอำลากันไปแล้วรอบหนึ่งแล้วเขาก็กลับมาใหม่เมื่อสามปีที่แล้ว (PW 23)
- (162) ตามจดหมายของลูกบอกว่า มะเร็งมาเยี่ยมกรายลูกเมื่อเก้าปีมาแล้ว และก็จากไปแล้ว แต่เพิ่งกลับมาเยี่ยมใหม่เมื่อสามปีที่แล้ว ก็อยากจะรู้ว่ามะเร็งจากลูกไปเมื่อเก้าปีที่แล้วอย่างไร ด้วยธรรมชาติบำบัดหรือผ่าตัด และเมื่อมะเร็งกลับมาใหม่ครั้งหลังเมื่อสามปีมานี้ ลูกจึงใช้วิธีธรรมชาติบำบัดกับอาจารย์สาทิสา ดังที่เขียนไว้ในหนังสือ “เมื่อฉันรู้ว่าตัวเองเป็นมะเร็ง” ใช่ไหม? ป้ายังสับสนอยู่ (PW 23)
- (163) และแล้ว... มะเร็งที่รักของหนูก็กลับมาเยี่ยมอีกครั้ง (PW 27)
- (164) ฉันเป็นมะเร็งเมื่อสิบปีก่อน หายไปหกปี และกลับมาเยี่ยมอีกครั้งเมื่อสี่ปีที่แล้ว (PW 24)
- (165) เจ้าก้อนใหม่ ก็จะมีผู้ใดอื่นอีกเล่า คุณมะเร็งผู้กลับมาเยี่ยม ที่มาอยู่ด้วยกันตรงที่เดิมแะ หลังจากที่เขา-เจ้าก้อนเล็ก ย้ายถิ่นไปหกปี (PW 24)
- (166) – (169) เป็นตัวอย่างเพิ่มเติมของการปรากฏของอุปถัมภ์คำว่า กลับมา ที่ปรากฏเพียงลำพังซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้มากในปริจเฉทภาษาไทยเขียนและภาษาพูดของผู้ป่วย ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบการกลับเป็นซ้ำของโรคมะเร็งกับการกลับมาเยี่ยมของเพื่อน
- (166) มะเร็งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงเซลล์ของร่างกายที่ผิดปกติ สิ่งที่จะทำให้เซลล์ของร่างกายผิดปกตินั้นมีหลายปัจจัย เช่น สารพิษที่ทำให้เกิดมะเร็งได้ เป็นต้น คราวนี้ที่อยู่ที่บ้านตัวเองว่าจะให้มะเร็งกลับมาอีกหรือไม่ ถ้าดำเนินชีวิตแบบเก่าที่ผิดๆอยู่อีก แน่แน่นอน มะเร็งย่อมจะกลับมา (PW 29)
- (167) ฉันเคยรักษาตัวหายเมื่อ 4 ปีที่แล้ว ต่อมา กลับมาพบว่ามะเร็งได้กลับมาใหม่ และลามไปอีก 4 แห่ง แต่ฉันคิดว่าจะสู้กับมันอีก” พี่หน่อยพูดเพื่อให้อ้าใจเธอ (PW 22)
- (168) ผ่าตัดเสร็จผมคิดว่าเรื่องราวคงจบ โดยปกติแล้วคนที่ เป็นมะเร็งลำไส้ใหญ่ เมื่อได้รับการผ่าตัดแล้วก็จะมีกระบวนการรักษาต่อมา ไม่ว่าจะเป็นการฉายรังสีหรือให้เคมีบำบัด เพื่อป้องกันไม่ให้กลับมาเป็นอีกหลังจากผ่าตัด (PW 15)
- (169) โดยทั่วไปแล้วข้าพเจ้าเป็นคนมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรงดี เล่นกีฬาและออกกำลังกายเป็นประจำ เมื่อถูกคัดค้านมาข้างซ้ายออกไปในตอนแรก ก็รู้สึกตกใจมาก แต่พอได้สติก็รวบรวมสมาธิเพื่อเพิ่มกำลังใจ และเริ่มศึกษาหาความรู้เพื่อที่จะป้องกันการลุกลามของมะเร็งต่อไป เพราะถ้ายังปฏิบัติตัวเหมือนเดิมอยู่โอกาสที่มะเร็งจะกลับมาใหม่ก็มีเปอร์เซ็นต์สูงมาก (PW 3)
- (170) มีคนทักคะ ว่าหน้าใสจัง ฉันเลยแซวกลับไปว่า มารับเคมีบำบัดคูลิ ไม่แพงหรอก ครั้งละ สองหมื่นกว่าๆ แต่ผ่าผมร่วงนะ ได้อย่างเสียอย่าง ช่วงนี้สภาพจิตใจแกร่งขึ้นเยอะ เพราะเหลือแค่รับเคมีบำบัดอีกสองครั้ง และฉายแสงสามสิบครั้ง แผนการรักษาเพื่อป้องกันการกลับมาของมะเร็งก็จะจบในอีกสองเดือน (PW 21)

(171) – (172) เป็นตัวอย่างการปรากฏคำว่า ย้อนกลับ ในปริจฉาภาษาเขียนและภาษาพูดของผู้ป่วยตามลำดับ

(171) ดิฉันมักจะพูดพลอบใจ ให้กำลังใจเธอ ไม่ต้องเป็นห่วงกับการย้อนกลับของโรคอีก ทุกอย่างอยู่ที่การใช้ชีวิต การละจากความเคยชินเดิมๆที่ผิดๆเช่นเดียวกับที่ก๊ิกเองก็จะไวต่อความรู้สึกของดิฉัน เมื่อดิฉันเกิดความรู้สึกที่ไม่สบายใจอะไรขึ้นมา เธอก็มักจะซักไซ้ และให้กำลังใจดิฉันเช่นกัน เราทั้งสองจึงเป็นเพื่อนซี้ เป็นมิตรภาพที่หาไม่ได้ว่ายากในสภาพการณ์อื่นๆ (PW 22)

(172)

- 1 ผู้ป่วย: เออ จะมีอาการแบบว่า มันจะย้อนกลับมาอีก
- 2 แพทย์: ก็ต้องติดตามกันต่ออะ สองปีแรกจะมีโอกาสกลับมาสูด
- 3 ผู้ป่วย: ค่ะ
- 4 แพทย์: สองปีแรกนะอะ หลังจากนั้นก็ ถ้าผ่านจากสองปีแรกไปแล้ว โอกาสกลับมาก็น้อยลง (DS 6)

นอกจากนี้ยังพบคำกริยาอีกหลายคำที่แสดงการเปรียบเทียบอาการต่างๆของโรคมะเร็งกับกริยาอาการที่เพื่อนหรือคนใกล้ชิดปฏิบัติต่อกัน เช่นคำว่า เกรงใจ หวังดี เตือนสติ อะลุ่มอล่วย ประคับประคอง ดูแลใกล้ชิด เป็นหนี้บุญคุณ และ ขอบคุณ ดังแสดงในตัวอย่าง (173) – (176)

(173) ตัวก่อการร้ายชื่อมะเร็งไม่มีมรยาทนะครับ ทั้งๆที่ผมนอนหลับอยู่แต่ๆมันยังไม่รู้จักเกรงใจ ส่งความปวดมาปลุกให้ผมตื่น-ลุกขึ้นจี้...คืนละ 10-20 นน! (PW 5)

(174) ฉันทมองมะเร็งเป็นเสมือนเพื่อนตาย เพราะรู้ว่าเราต้องตายตกไปตามกันแน่ๆเมื่อถึงเวลา มะเร็งจึงเพื่อนยากที่ต้องนอนมำใจกันไว้ให้จงดี เมื่ออยู่ที่อยู่ด้วยกันไปนานๆ ต่างฝ่ายต่างเตือนสติกัน และกันอยู่ทุกนาที่ว่าให้อะลุ่มอล่วยประคับประคองกันไว้ให้เราสองอยู่ครองชีวิตนี้ให้มีคุณภาพดีที่สุดและนานที่สุด (PW 7)

(175) ฉันทเองรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณต่อมะเร็ง แม้กระนั้นก็อดคิดพ้อต่อว่าไม่ได้ ในเมื่อเห็นว่ามะเร็งออกจะลืมหูลืมตาข้ามข่มขู่ฉันทมากไปหน่อย จึงคอยคิดหรือประท้วงอยู่เนืองๆว่า อย่าทำอะไรให้อะอะตึงตึงโจ่งจ่างนักไม่เหมาะแน่ ฉันทในฐานะเจ้าของบ้านย่อมกลัวบ้านพังอยู่เหมือนกัน (PW 58)

(176) เรื่องที่มะเร็งเตือนฉันทมีมากจริงๆ มะเร็งบอกฉันทว่า ชีวิตของฉันทที่ผ่านมานั้นมันแค่เต็มทน ถึงจะอยู่ไปก็ไม่รอดชีวิตได้นานนักหรอกคงตายด้วยโรคต่างๆที่เลือกไม่ได้เสียด้วย ตั้งแต่โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคตับแข็งหรือไม่กี่เครื่องหนักแก้มัดจนซึมเศร้าฝ่อไปเอง มะเร็งมองเห็นอันตรายจึงจำต้องเข้ามาขัดจังหวะไว้โดยอาสาเป็นผู้ควบคุม ดูแลใกล้ชิด (PW 8)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการเป็นมะเร็งหรืออาการของมะเร็ง เปรียบได้กับการที่มีเพื่อนมาเตือนสติให้รู้จักสุขภาพร่างกายของตน อาการปวดซึ่งส่งผลให้ผู้ป่วยนอนไม่หลับเปรียบได้กับการที่เพื่อนซึ่งมาอาศัยอยู่ในบ้านมาปลูกให้เจ้าของบ้านต้นขึ้นกลางดึก แต่ผู้ป่วยก็ไม่สามารถไล่เพื่อนคนนี้ออกจากบ้านไปได้ เพราะมะเร็งเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายที่ต้องอยู่ร่วมกันไปจนถึงวันสุดท้ายของชีวิต จึงอยากให้มะเร็งมีความแข็งแรง อะลุ่มอล่วย หรือไม่สร้างความเจ็บปวดทรมานใดๆ ให้กับเจ้าของบ้านนั่นเอง

(177) – (179) เป็นตัวอย่างการปรากฏของคำว่า ขอบคุณ ซึ่งแสดงการพูดถึงมะเร็งในลักษณะของบุคคลหรือเพื่อนที่ช่วยทำให้เกิดสิ่งดีๆ บางประการขึ้นกับผู้ป่วย เช่น “ทำให้ได้เตรียมตัวเขียนจดหมายลาลูกไว้ก่อนเสียชีวิต” ใน (177) “ทำให้รู้จักชีวิตมากขึ้น” ใน (178) และ “ทำให้รู้จักดูแลสุขภาพมากขึ้น” ใน (179)

- (177) แม้จะต้องจากลูกไปอย่างไร้วันกลับ ช้าหรือเร็วมันต้องถึงแน่ แม่ขอบคุณมะเร็งที่ทำให้แม่ได้เตรียมตัว ได้เขียนอะไรทิ้งไว้ให้กับลูก ก็ยังดีกว่าที่อยู่แม่ต้องจากลูกไปอย่างกะทันหัน โดยไม่ได้ตั้งตัวเลย. (PW 27)
- (178) “ความจริงก็น่าขอบคุณมะเร็งเหมือนกันนะ ที่ทำให้เรารู้จักตัวเอง รู้จักชีวิต และทำให้ครอบครัวเรา ลูกเรา เริ่มรู้จักระวังตัวระวังสุขภาพ และเรายังมีเวลาให้กันมากขึ้น” (PW 1)
- (179) หลังจากชีวิตมาสัมภาษณ์ มีคนเข้ามาทักทายคิดเงินเยอะมาก ทั้งให้กำลังใจและเข้ามาขอคำปรึกษา บางคนก็โทรศัพท์มาถาม ถึงวันนี้ก็ขอบคุณมะเร็ง ที่ทำให้คิดเงินรู้จักกลับมารักและดูแลตัวเองมากขึ้น “ที่สำคัญ ถ้าคิดเงินไม่ป่วย คงไม่มีโอกาสได้รู้จักกับเหล่ากัลยาณมิตรที่เข้ามาในชีวิตคิดเงินพร้อมกับชีวิตอย่างแน่นอน (PW 50)

ตัวอย่าง (180) – (182) ที่จะนำมาเสนอต่อไป แสดงการปรากฏของคำสรรพนามต่างๆ ที่ปกติแล้วจะใช้กับคน ใน “เพราะรู้ว่าเราต้องตายตกไปตามกันแน่ๆ” (180) “เขากลับมาใหม่เมื่อสามปีที่แล้ว” (181) หรือ “เมื่อผมเรียนรู้กับเขามากขึ้น” (182) ก็แสดงถึงการมองว่ามะเร็งเป็นบุคคล เป็นเพื่อน เป็นพวกเดียวกัน

- (180) ฉันมองมะเร็งเป็นเสมือนเพื่อนตาย เพราะรู้ว่าเราต้องตายตกไปตามกันแน่ๆเมื่อถึงเวลา มะเร็งจึงเพื่อนยากที่ต้องถนอมน้ำใจกันไว้ให้จงดี เมื่ออยู่ก็อยู่ด้วยกัน ไปนานๆ ต่างฝ่ายต่างเตือนสติกัน และกันอยู่ทุกนาทีทำให้อะลุ่มอล่วยประคับประคองกันไว้ให้เราสองอยู่ครองชีวิตนี้ให้มีคุณภาพดีที่สุดและนานที่สุด (PW 7)
- (181) ได้ทราบข่าวจากหนูคอมว่าคุณป้าเกิดมีมะเร็งพลอยฟ้าพลอยฝนมาอยู่ด้วยคน พรก็เช่นกันค่ะ พรมีมะเร็งมาอยู่ด้วยเมื่อเก้าปีที่แล้ว โดยอ้าลากันไปแล้วรอบหนึ่งแล้วเขาก็กลับมาใหม่เมื่อสามปีที่แล้ว (PW 23)

- (182) ผมว่าถ้ารับรู้มาก ๆ ผมอาจตกใจมากกว่านี้ เพราะมะเร็งมันมีเครื่องหมายเท่ากับตาย แต่ว่าผมปฏิบัติหรือคิดกับเขาแค่ว่าเป็นโรคหนึ่ง เป็นอาการเจ็บป่วยอย่างหนึ่ง เมื่อป่วยได้ก็ต้องหายได้ แต่เมื่อผมเรียนรู้กับเขามากขึ้น ไม่ถึงกับเป็นการตอกย้ำ แต่ว่าไปเสริมสิ่งที่ผมคิดว่า อ้อ...ที่ผมคิดไว้ก็ถูกนะ มันหายได้จริงๆ (PW 15)

คำกริยาอื่นๆ ที่พบเป็นคำกริยาแสดงการพูดถึงมะเร็งในลักษณะของบุคคลซึ่งทำกริยาอาการต่างๆ เหมือนคน เช่น คำว่า *ชอบ* ดังในตัวอย่าง (183) – (184) ซึ่งเป็นตัวอย่างจากปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วยที่แสดงการเปรียบเทียบการที่โรคมะเร็งมีพัฒนาที่เร็วหรือลุกลามได้เร็ว เมื่อได้รับสารอาหารที่เหมาะสม เช่น คอลเลสเตอรอล ไขมัน และน้ำตาล กับอาการชอบอะไรบางอย่างของคน

- (183) สมอก็เป็นอวัยวะที่รับเชื้อโรคและเซลล์มะเร็งได้ง่าย เพราะมีหลอดเลือดฝอยติดต่อกันมาก มีเนื้ออ่อนนุ่ม มีอาหารคือมันสมอที่มีคอเลสเตอรอลมาก มะเร็งชอบ (PW29)
- (184) ผมศึกษาข้อมูลจากหลายทาง โดยเฉพาะจากต่างประเทศ ทำให้ทราบว่ามะเร็งชอบสภาพ(ชื้น. 133)ร่างกายที่เป็นกรด อาหารที่มีไขมัน มีน้ำตาล มะเร็งชอบมาก ผมจึงเปลี่ยนพฤติกรรมมารับประทานอาหารเสียใหม่ ซึ่งผมไม่ได้ทานชีวจิตหรือมังสวิรัต แต่ทานอาหารควบคุมที่มีคุณภาพต่อร่างกาย ทำให้อาหารมีภูมิคุ้มกันที่จะต่อสู้กับโรคได้เอง คั้นน้ำผลไม้ต่าง ๆ นานา มียาต่าง ๆ นานา ใจเข้า-ออก ที่สม่ำเสมอ ทำให้สภาพร่างกายเป็นด่าง ซึ่งมะเร็งไม่ชอบ (PW 15)

ตัวอย่างอุปมาอุปไมยเพื่อนข้างต้น มีความเป็นระบบและแสดงถึงการทำความเข้าใจโน้ตทัศน์โรคมะเร็ง โดยการนำโรคมะเร็งไปเปรียบเทียบกับเพื่อน การเป็นมะเร็งกับการมีเพื่อน ความเข้าใจนี้สะท้อนออกมาจากระบบของรูปภาพอุปมาอุปไมยที่ปรากฏในปริจเฉทภาษาพูดและภาษาเขียนของผู้ป่วยและสะท้อนให้เห็นมโนอุปมาอุปไมย “โรคมะเร็งเป็นเพื่อน” ซึ่งมโนทัศน์โรคมะเร็งและมโนทัศน์เพื่อนมีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันหลายประการในระดับปริจเฉทที่อาจอธิบายเป็นแผนภูมิแสดงการเชื่อมโยงคุณสมบัติทางโครงสร้างของสองมโนทัศน์นี้ในระบบปริจเฉทได้ดังนี้

แผนภูมิ 5 การเทียบโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปมาอุปไมยโรคมะเร็งเป็นเพื่อน

แควดวงมโนทัศน์ต้นเค้า เพื่อน	แควดวงมโนทัศน์ โรคมะเร็ง
เพื่อน	⇒ โรคมะเร็ง
ความสัมพันธ์ยาวนาน	⇒ ความเรื้อรังของโรคมะเร็ง
เจ้าของบ้าน	⇒ ผู้ป่วย
บ้านหรือที่พักพิงให้กับเพื่อน	⇒ ร่างกายของผู้ป่วย
ช่วงอ้าจากกัน	⇒ ช่วงที่มะเร็งไม่แสดงอาการ
การกลับมาหาหมาเขียนเขียนของเพื่อน	⇒ การมีอาการของโรคมะเร็งอีกครั้งหลังจากการรักษา
การคัดเตือนจากเพื่อน	⇒ การแสดงอาการของโรคให้เห็น

แผนภูมิข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในระดับปริชาณันท์ความคล้ายคลึงกันของคุณสมบัติของ สมอง โนทส์นี้ คือ เพื่อน ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดคุ้นเคยกับเรามีความคล้ายคลึงกับ โรคมะเร็งซึ่งเป็น โรคเรื้อรัง ผู้ป่วยต้องดำรงชีวิตอยู่กับความเจ็บป่วยด้วยโรคนี้นานเหมือนกับเพื่อนและ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนที่มักจะยาวนานและตัดกันไม่ขาด โรคมะเร็งจึงเพื่อนที่ใช้ชีวิตร่วมกับผู้ป่วย นับตั้งแต่วันที่ทราบผลการวินิจฉัยไปจนถึงวันสุดท้ายของชีวิต เพราะมะเร็งเป็น โรคที่ยากจะรักษา ให้หายขาดได้ บางรายอยู่กับ โรคนี้นานหลายสิบปีและบางรายเสียชีวิต ไปด้วยสาเหตุอื่นที่ไม่ใช่ มะเร็งไป เสียก่อน เพราะธรรมชาติของโรคมะเร็งมักจะแสดงอาการเป็นช่วงๆ ในชีวิตของผู้ป่วย เช่น มีก้อนที่ เต้านม เมื่อตัดก้อนออกผู้ป่วยอาจรู้สึกว่าคุณหายจากโรคแล้ว แต่ต่อมาอีกหลายปีอาจพบว่า มี ก้อนที่อวัยวะอื่นหรือมีเลือดออกที่อวัยวะใดอวัยวะหนึ่ง

คุณสมบัตินี้ของมะเร็งจึงทำให้มะเร็งเปรียบได้กับเพื่อนที่อยู่กับผู้ป่วยไปนานจนกว่าชีวิตนี้ จะหาไม่ และมาเยี่ยมเยือนเป็นระยะ เพราะการที่มีอาการเป็นระยะและบางครั้งทิ้งช่วงห่างกันนาน เป็นปีนี้เป็นคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกับการมาเยี่ยมเยือนเป็นครั้งคราวของเพื่อนหรือญาติสนิทมิตร สหาย ที่จะมาเยี่ยมเยือน ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันหรือมาอยู่อาศัยใช้ชีวิตร่วมกันบ้างเป็นครั้งคราว และบ้านที่ใช้ต้อนรับเพื่อนอย่างมะเร็งก็คือร่างกายของผู้ป่วยนั่นเอง ช่วงใดที่เพื่อนไม่ได้มาเยี่ยม เยียนความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนก็ยังคงอยู่ ตัวอย่างเช่น ในกรณีของผู้ป่วยมะเร็งเต้านม อาการแรกที่ ผู้ป่วยประสบอาจเป็นการคล้ำได้ก้อนที่เต้านม เมื่อก่อนถูกตัดไปก็ดูเหมือนว่าผู้ป่วยจะหายจากโรค แล้ว แต่ 3 - 5 ปีต่อมา อาจมีก้อนที่เต้านมอีกข้างหนึ่งเกิดขึ้นมาอีกพร้อมกับการลุกลามไปที่ต่อม น้ำเหลือง เมื่อได้รับการรักษาด้วยการผ่าตัดเอาเต้านมออกไปแล้ว ก็อาจจะไม่มีอาการใดๆ เกิดขึ้นใน ร่างกายอีกเลย แต่ 10 ปีต่อมาอาจมีอาการผิดปกติของร่างกายบางอย่างแสดงออกมาให้เห็น เช่น มี เลือดออกทางทวารหนัก และตรวจพบการแพร่กระจายของมะเร็งไปที่ลำไส้ เป็นต้น

การเป็นโรคเรื้อรังรักษาไม่หายของมะเร็งจึงเป็นเหมือนความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนที่มักจะ ยาวนาน บางครั้งเราอาจมีปัญหาคะเสาะกับเพื่อนบ้าง ดิกันบ้าง บางช่วงพบเจอกันบ่อยบ้างแต่บาง ช่วงอาจไม่ได้พบเจอหน้ากันเป็นเวลานานแต่ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนก็ยังคงอยู่ เหมือนโรคมะเร็งที่ ยากจะรักษาให้หายขาด การเปรียบเทียบโรคมะเร็งกับเพื่อนมีความเป็นระบบในข้อมูลภาษาที่รวบรวม มา และสะท้อนให้เห็นโมโนอุปลักษณ์ "โรคมะเร็งเป็นเพื่อน" ซึ่งโมโนอุปลักษณ์นี้เน้นอธิบาย คุณสมบัติของโรคมะเร็งในด้านของความเรื้อรังของโรค หรือทำให้คุณสมบัตินี้ด้านความเรื้อรังของ มโนทัศน์โรคมะเร็งเด่นขึ้นมา ในขณะที่โมโนอุปลักษณ์ "โรคมะเร็ง เป็นเชื้อโรค" ทำให้คุณสมบัตินี้ ด้านด้านกระบวนการเกิดของโรคเด่นขึ้น นอกจากนี้ดูเหมือนว่าการมองว่ามะเร็งเป็นเพื่อนแสดงถึง การมองโรคมะเร็งในแง่ดีไม่พบในงานวิจัยในภาษาอังกฤษ และเป็นความคิดในเชิงบวกที่มีผลต่อ การปรับตัวปรับใจของผู้ป่วยที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ทรมานจากโรคนี้นี้

เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่ปรากฏโมอุปลักษณะ “โรคมะเร็งเป็นเพื่อน” ในปริจเฉทของแพทย์ พบเพียงคำกริยา กลับมา อยู่ด้วยกัน อยู่ร่วมกัน แต่ไม่พบคำนาม เพื่อน และคำกริยาอื่นๆ ที่ปรากฏ ในภาษาของผู้ป่วย เช่น เกรงใจ เตือน รู้ใจ อ้าลา ขอบคุณ และ เยี่ยม ดังในตัวอย่างต่อไปนี้

(185) คุณวิไล ใช้ธรรมชาติบำบัดส่วนๆหลังผ่าตัดก้อนมะเร็งเต้านมโดยไม่ยอมใช้เคมีบำบัดเลย ขณะนี้ เวลาผ่านไป 7 ปีแล้ว ไม่มีการปรากฏของมะเร็งเต้านมกลับมาเยือนเธออีก (DW 17)

(186) การปฏิบัติตัวสำหรับผู้เป็นโรคมะเร็ง...ใช้ชีวิต...ตามปรกติ...ออกกำลังกาย...พักผ่อนให้เพียงพอ รับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ มีกำลังใจที่จะอยู่ร่วมกับโรคมะเร็งอย่างมีความสุข ไม่เครียด หรือทุกข์ร้อนใจ (DW 1)

(187) เป็นตัวอย่างการปรากฏของอุปลักษณะ อยู่กับมัน ในปริจเฉทบทสนทนาระหว่าง แพทย์และผู้ป่วย โดยปรากฏร่วมกับคำนาม สันติสุข สันติภาพ สมานฉันท์ และคำกริยา เมตตา ซึ่ง คำเหล่านี้นามและกริยากลุ่มนี้พบในภาษาของแพทย์ท่านนี้ท่านเดียวไม่พบในภาษาของแพทย์ท่าน อื่นๆที่เข้าร่วมงานวิจัย

(187)

1	ผู้ป่วย:	มันมีสิทธิกลับมาอีกมั้ยคะอาจารย์
2	แพทย์:	ถ้าเราต้อง <u>อยู่กับมัน</u> เราต้อง <u>อยู่กับมัน</u>
3	ผู้ป่วย:	ถูกค่ะ แต่ว่าหมายความว่าตกลงแค่นี้แล้ว จะต้องหยุดยา แล้วมันจะมาเติบโต
4		ขึ้นมาอีกมีมั้ย
5	แพทย์:	มี
6	ผู้ป่วย:	มีไข่มั้ยคะ
7	แพทย์:	มันให้ไปถึง ถึงเต็มที มันเนี่ย มันก็เหมือนกัน บางครั้งเนี่ยถึงบอกที่ ถ้าเราคิด
8		ว่าร่างกายเราสมบูรณ์ เราก็ต้องมีความมั่นใจในการ <u>อยู่กับมัน</u> ไง
9	ผู้ป่วย:	อ้อ
10	แพทย์:	เช่นเราก็ต้องไปปฏิบัติตัว ปฏิบัติ
11	ผู้ป่วย:	<u>อยู่ตลอดไป</u> ว่าจั้นเหอะ ไม่ ไม่มีทางที่เราจะเอามันออกไปได้เลย
12	แพทย์:	ไม่ ต้องพยายาม พยายาม <u>อยู่กับมัน</u>
13	ผู้ป่วย:	อ้อ
14	แพทย์:	คือถ้าเราปฏิเสธมัน มันก็จะอยู่กับเรา เพราะมันอยู่กับเราอยู่แล้ว เช่น แบบว่า
15		ถ้าใช้ความคิดแบบ จุดนี้หมดต้อง get rid มันออกไป get rid มันออก มันยัง
16		ไปอย่างจั้นมันยังเข้ามา ถ้า ถ้าแบบ เหมือนกับ <u>ร่วมมือกัน</u> นะ
17	ผู้ป่วย:	คะ <u>สมานฉันท์</u>
18	แพทย์:	<u>สมานฉันท์</u>
19	ผู้ป่วย:	ไม่รบกวนจั้นนะอะไรยังจ้

- 20 แพทย์: เออ สมานฉันท์ ต้องใช้อย่างนั้น เพราะมันคือความจริง คือถ้า ถ้า base on
 21 ความไม่จริงก็ต้องแบบ positive positive คือต้องเอามันออก เอามันออก แต่
 22 positive อย่างงี้มันเป็นแบบ positive แบบเหมือนทำลายล้างอะ
- 23 ผู้ป่วย: เหรอ
- 24 แพทย์: ไข่ป๊ะ จะ get rid มันเนี่ยจะต้อง
- 25 ผู้ป่วย: ชีวิต
- 26 แพทย์: ก็มันจะเป็นแนวคิดที่บอกว่า เราจะไมกินอะไรที่จะไปเลี้ยงมัน อันนี้แบบ
 27 พื้นฐานทาง conflict เนี่ย บางทีเนี่ย ถ้าใช้ผิดเนี่ย มันจะเข้าไปสู่จุดที่
 28 เรียกว่า จุดของความสับสนและก็ ความที่บอกว่า ไปถึงจุดหนึ่งเนี่ยก็จะรู้ว่า
 29 เอ๊ะ มันไม่ถูก เพราะคน ถ้าบอกว่าทำไมถึง เออ การที่เรามีเมตตาต่อกัน การที่
 30 เราต้องแบบ เหมือนกับว่าแบบอยู่โดย สันติสุข สันติภาพ มีความสุขอะไร
 31 ต่างๆ เนี่ยเออ พอดีเลย นะ อันนี้ก็คือ บ่งว่า มี มีการบ่งว่ามันเป็นความที่ถูก
 32 แล้ว เพราะสังคมโดยรวมเนี่ย ในโลกเนี่ย ถ้ามันเกิดการทำลายล้างเนี่ย
 33 มันก็นำไปสู่สิ่งที่ เรียกว่า ไม้ดี นี้ พันทก พันทกร้อยสามเจ็ด ก็ใช้ได้ แค่ว่าให้
 34 ฟังว่าก่อนมันยุบลงกว่าเมื่อ
- 35 ผู้ป่วย: เดือนที่แล้ว
- 36 แพทย์: เดือน เดือนก่อน
- 37 ผู้ป่วย: เดือน 6
- 38 แพทย์: เดือน 6 อือ แล้วก็คุยกันว่าจะรักษาไปนานขนาดไหน นะ ส่วนใหญ่ตัวเลขที่
 39 คือเวลาประมาณ หกเดือน แต่นี่บางทีที่ให้ยาวนานกว่านั้นเนี่ย นานกว่าหก
 40 เดือนเนี่ยก็คือ เราก็ประเมินเป็นระยะไข่ป๊ะ สองถึงสามเดือนก็จะประเมิน
 41 แล้วประเมินแล้วมันยุบลงอีกเนี่ย ก็จะมีว่า จะให้ต่อมัย เมื่อถึงตรงนั้นแล้ว ก็มี
 42 บางรายที่เราก็ต้องให้ต่อเพราะว่า มัน มันยุบลงไปกว่าเมื่อสี่เดือนยังงี้ สี่เดือน
 43 กับหกเดือนมันยุบลงไปกว่า
- 44 ผู้ป่วย: กว่าเดิม
- 45 แพทย์: ไข่ ไข่ แต่นี้ก็คุยบอกว่าจะหยุดได้มัยเนี่ย มันก็หยุดได้ แล้วก็ เราก็คู่กับมัน
 46 อยู่กับมันก็หมายถึงว่าที่อยู่แบบเราก็ดูแลตัวเอง ทำอะไรต่างๆ เราก็มีความ
 47 มั่นใจในสุขภาพใจ ว่าตอนนี้เราสบายดี (DS 1)

จากตัวอย่าง การปรากฏของคำว่า อยู่กับมัน ในบรรทัดที่ 2,8,11,12, 45 แสดงการ
 เปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นบุคคลที่ผู้ป่วยต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมด้วย คำว่า สมานฉันท์ ในบรรทัดที่ 17
 และ 20 และคำว่าเมตตา ก็แสดงการเปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นบุคคลที่ผู้ป่วยควรอยู่ด้วยอย่างเป็น
 มิตร อย่างสมานฉันท์และต้องมีเมตตาให้กับมะเร็ง แต่อย่างไรก็ตามการแนะนำของแพทย์ใน
 ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นการพยายามบอกให้ผู้ป่วยทำใจที่จะต้องอยู่ร่วมกับมะเร็งเพราะเป็นสิ่งที่ไม่
 อาจหลีกเลี่ยงได้ มะเร็งในบริบทของตัวอย่างนี้เป็นเหมือนบุคคลที่ผู้ป่วยจำเป็นต้องอยู่ด้วยอย่าง

หลีกเลี่ยงไม่ได้แต่ไม่ใช่เพราะมะเร็งเป็นเพื่อนที่ดีของผู้ป่วย สังกัดได้จากถ้อยคำในตัวอย่าง (544) ที่ว่า “get rid มันออกไป get rid มันออก มันยิ่ง ไปอย่างงั้นมันยิ่งเข้ามา” ในบรรทัดที่ 15 – 16 นั้นดูเหมือนแพทย์กำลังพยายามบอกว่า การคิดขับไล่มะเร็งออกไปนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ถ้อยคำที่ว่า “ถ้าเราคิดว่าร่างกายเราสมบูรณ์ เราก็ต้องมีความมั่นใจในการอยู่กับมันไง” ในบรรทัดที่ 7 – 8 และ “เราก็อยู่กับมัน อยู่กับมันก็หมายถึงว่าก็อยู่แบบเราก็ดูแลตัวเอง ทำอะไรต่างๆ เราก็มีความมั่นใจในสุขภาพไง ว่าตอนนี้เราสบายดี” ในบรรทัดที่ (45 – 46) สะท้อนให้เห็นว่าการอยู่ร่วมกันกับมะเร็งนี้ผู้ป่วยต้องดูแลตนเองให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอ เพราะเพื่อนหรือบุคคลที่ผู้ป่วยจะต้องอยู่ร่วมด้วยนี้อาจทำร้ายผู้ป่วยได้

ในตัวอย่าง (188) ที่จะกล่าวถึงต่อไป มีการปรากฏของคำว่า *สองอยู่กับมัน* และ *ความรัก* ในการสนทนาระหว่างแพทย์ท่านเดิมกับผู้ป่วยโรคมะเร็งรายใหม่ในห้องตรวจ แพทย์ผู้นี้แนะนำให้ผู้ป่วยมอบความรักให้กับมะเร็งเหมือนกับการมอบความรักให้กับเพื่อน และแนะนำให้ผู้ป่วยพูดคุยกับโรคมะเร็ง ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบมะเร็งเป็นบุคคลที่มาอาศัยอยู่ร่วมกันในร่างกายของผู้ป่วย และการพูดคุยตกลงกันเป็นสิ่งที่ผู้ที่อยู่ร่วมกันพึงจะกระทำเพื่อให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีอย่างลงตัวมากขึ้น

(188)

- 1 ผู้ป่วย: มันไม่ได้ดีขึ้น
- 2 แพทย์: อือ ใช่ แต่ถ้ามันไม่เจ็บไม่ปวดก็ช่างมัน
- 3 ผู้ป่วย: เหรอ
- 4 แพทย์: อือ เพราะมันทำไม่ได้ ยิ่งไปกระตุ้นเดี๋ยวมันก็ยิ่งกลามออก เออเราต้องอยู่กับมัน อะ
- 5 ผู้ป่วย: เหรอ
- 6 แพทย์: สองอยู่กับมัน
- 7 ผู้ป่วย: คุยกับมัน มันรู้ภาษา
- 8 แพทย์: เอ้ามันอยู่ในเราอะ
- 9 ผู้ป่วย: เหรอ (หัวเราะ)
- 10 แพทย์: ก็ลองบอกมันดิ
- 11 ผู้ป่วย: เออ บอกให้หายเร็วๆ ไซ้มี๊
- 12 แพทย์: เออ ไซ้
- 13 ผู้ป่วย: คุยกับมัน 555 (หัวเราะ) หมอมีอารมณ์ขัน
- 14 แพทย์: ไม่ได้อารมณ์ขัน เขาทำอย่างงั้นกัน
- 15 ผู้ป่วย: เหรอ
- 16 แพทย์: คือมันเป็นของเราแต่เราคุมมันไม่ได้ เราก็ต้องบอกมันดิฯ ไซ้ปะ ถ้าเราไล่มัน มัน

- 17 อาจจะถูกลาม
 18 ผู้ป่วย: อ้อ มันยิ่งสู้
 19 แพทย์: ใช่เพราะว่าเรา บอก เฮ้ย ไปไกลๆ ยังเจ็บยกตัวอย่างนะ มันบอกยังไปไกลๆ จิตใจ
 20 มันจะ จะเอามันทำไม ยังอยู่เอะ บีบนวด บีบๆ ลามเต็ม เพราะมันต้องการแบบ
 21 อะไรละ ความรักเหมือนกัน
 22 ผู้ป่วย: อ้อ

(DS 1)

ถ้อยคำที่ว่า เราต้องอยู่กับมัน ลองคุยกับมัน ลองบอกมัน ในบรรทัดที่ 4, 6 และ 10 ตามลำดับ แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบมะเร็งเป็นบุคคล คำว่า ความรัก ในบรรทัดที่ 21 ก็เป็นคำที่มีความหมายในเชิงมิตรภาพด้านบวกที่ผู้ป่วยควรมีให้แก่มะเร็งด้วย อย่างไรก็ตามมะเร็งในบริบทนี้ก็ยังคงดูเหมือนเป็นบุคคลอันตรายที่แพทย์พยายามบอกให้ผู้ป่วยทำใจในการอยู่ร่วมด้วย สังเกตได้จากถ้อยคำที่ว่า “ถ้าเราไล่มัน มันอาจจะถูกลาม” การเปรียบเทียบมะเร็งเป็นบุคคลของแพทย์ท่านนี้จึงดูเหมือนว่ามะเร็งจะไม่ใช่เพื่อนที่ดีของผู้ป่วย

จากตัวอย่างอุปลักษณะเพื่อนในภาษาของแพทย์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าอุปลักษณะเพื่อนที่พบได้มากในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์คืออุปลักษณะในกลุ่มคำว่า กลับมา หวนคืนกลับมา และกลับมาเยือน ซึ่งเปรียบเทียบการกลับเป็นซ้ำของโรคกลับการกลับมาหา มาเยี่ยมเยียนของใครคนหนึ่ง ส่วนคำอื่นๆจาก มโนทัศน์เพื่อนพบได้น้อยและหลายคำไม่พบในข้อมูลเลย และคำแสดงความเป็นมิตรหลายคำที่พบก็พบในภาษาของแพทย์เพียงท่านเดียวเท่านั้นดังที่ได้แสดงข้างต้น ข้อมูลอุปลักษณะเพื่อนจากภาษาของแพทย์ที่มีอยู่เพียงลำพังฝ่ายเดียวไม่รวมกับฝ่ายของผู้ป่วย จึงไม่เป็นระบบเพียงพอที่จะวิเคราะห์ว่าสะท้อนมโนอุปลักษณะโรคมะเร็งเป็นเพื่อนได้ และเพียงการใช้อุปลักษณะคำว่า กลับมา ยังไม่ช่วยทำให้เห็นการมองมะเร็งในแบบเพื่อนของแพทย์ แต่อุปลักษณะเพื่อนเหล่านี้ก็สอดคล้องกับกับมโนทัศน์โรคมะเร็งเป็นเพื่อนที่มีอยู่ในระบบปริชานของผู้ป่วย แพทย์จึงสามารถสื่อสารและเข้าใจอุปลักษณะเพื่อนของผู้ป่วยได้ด้วย และการที่อุปลักษณะเพื่อนไม่ปรากฏในภาษาของแพทย์มากก็นั้นก็อาจเกิดจากการที่แพทย์มีบทบาทเป็นผู้ที่ให้การรักษา มิได้เป็นผู้ป่วยเองจึงไม่ได้เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในอยู่ร่วมกับมะเร็งด้วยตนเองทุกเมื่อเชื่อวันเหมือนอย่างผู้ป่วย

4.6 มโนอุปลักษณะ “โรคมะเร็งเป็นวัตถุแปลกปลอม”

นอกจากเชื้อโรค เพื่อน และ พี่ช แล้วยังพบว่ามีการพูดถึงมะเร็งในลักษณะที่เป็นวัตถุ ซึ่งวัตถุนี้เป็นวัตถุแปลกปลอมที่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย เป็นวัตถุที่มาจากภายนอกที่เข้ามาอยู่ในร่างกายแล้วทำให้ร่างกายเกิดการเจ็บป่วยขึ้น จึงเป็นสิ่งที่สามารถนำออกไปจากร่างกายได้ อุปลักษณะวัตถุที่ปรากฏอยู่ในปริจเฉทภาษาพูดและภาษาเขียนของผู้ป่วยและของแพทย์ พบว่ามีทั้งที่เป็นคำนามและคำกริยาจากมโนทัศน์วัตถุหลายคำ คำนามและคำกริยาที่ปกติจะปรากฏในบริบทที่

เราพูดถึงวัตถุใดวัตถุหนึ่งทั่วไปโดยไม่ได้มีการระบุว่าเป็นอะไร ตัวอย่างคำนามและคำกริยาจาก มโนทัศน์วัตถุที่ปรากฏในบริบทของโรคมะเร็งในภาษาของผู้ป่วยมะเร็งและแพทย์ เช่นคำว่า *สิ่ง แปลกปลอม แปลกปลอม และสารแปลกปลอม* และคำกริยาเช่นคำว่า *หา ค้นหา พบ เจอ มี ไม่มี เหลือ หมด หายไป ทิ้ง ยึด... ไล่ เอาออก เลือกลง หลุด และ รับมา เป็นต้น*

การมองว่าโรคมะเร็งเป็นวัตถุแปลกปลอมสะท้อนให้เห็นว่าโรคมะเร็งเป็นวัตถุที่ต้องกำจัด ออกไปให้พ้นจากร่างกาย (189) – (194) เป็นตัวอย่างการปรากฏของคำว่า *แปลกปลอม สิ่งแปลกปลอม* ในปริจเฉทภาษาเขียนเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยและแพทย์

- (189) สารบีตาแคโรทีนนี้สามารถเลือกทำลายเซลล์เนื้องอกหรือมะเร็งได้ โดยไม่ทำอันตรายเซลล์ปกติ แต่อย่างไร อีกทั้งสารบีตาแคโรทีนนี้ยังช่วยกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันโรคอีกด้วย โดยไปกระตุ้น เซลล์ขับไล่สิ่งแปลกปลอมให้ออกจากร่างกาย ช่วยให้ร่างกายกลับคืนสู่สภาพปกติ(PW 13)
- (190) หมอเอาท่อสวนเข้าไปทางรูทวาร โดยค่อยสอดใส่เข้าไปทีละนิดๆ จนปลายท่อเข้าไปถึงจุดที่เป็นทางเดิน มีก้อนเนื้อที่แปลกปลอมมาจากไหนก็ไม่รู้ก้อนเนื้อเรื้อ เป็นก้อนเนื้อสีน้ำตาลหนึ่ง ก้อน เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4-5 เซนติเมตร (PW 6)
- (191) ยิ่งถ้าให้อาหารในการสร้างเม็ดเลือดขาว (White blood cells) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง T-cell, B-cell, Lymphocyte Macrophast และ *γ*-interferon ให้แข็งแรง สมเป็นนักฆ่าสิ่งแปลกปลอมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะสามารถขจัดเซลล์เนื้อร้ายให้สูญสลายไปได้ในที่สุดได้โดยไม่ยากนัก (PW 16)
- (192) DNA ที่มันกำลังพิมพ์ตนเอง เพื่อจะนำไปใส่ให้เซลล์ใหม่ก็เหมือนกัน หากมีอะไรไปรบกวน ขณะที่กำลังพิมพ์ ก็จะเกิดการผิดพลาดของ DNA ในเซลล์ใหม่ เกิดเป็นเซลล์แปลกปลอม หรือ เซลล์กลายพันธุ์ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นเซลล์มะเร็ง (PW 11)
- (193) ไม่ว่าผลลัพธ์ของโรคร้ายนี้จะเป็นอย่างไรก็ตาม เราไม่ควรทำให้มะเร็งด้านมกลายเป็นจุดเปลี่ยนที่น่ากลัวสำหรับชีวิต ถึงแม้มันจะเป็นเรื่องที่ร้ายแรงและทำให้หมกค้ำใจได้ง่ายๆ ก็ตาม ร่างกายและอวัยวะทุกส่วนอยู่ในความดูแลของเรา สิ่งแปลกปลอมทั้งหลายที่อยู่ในตัวเรา เราก็มีหน้าที่ที่จะต้องดูแลเช่นกัน (DW 26)
- (194) ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นวิธีการทางธรรมชาติทั้งสิ้น ผลการรักษาเป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากมีผู้ป่วยมะเร็งระยะท้ายสองรายยังคงอยู่มาได้จนทุกวันนี้ โดยที่เอกซเรย์คอมพิวเตอร์ตรวจไม่พบ ก้อนเนื้อแปลกปลอมไม่ว่าในอวัยวะใด มีหลายรายกำลังอยู่ในระหว่างติดตามผลการรักษาซึ่งมี แต่จะดีวันดีคืน (DW 27)

คำกริยาที่มาจากมโนทัศน์ของวัตถุสิ่งของ ที่ปรากฏในรูปของอุปลักษณะในบริบทของ มะเร็งมีหลายคำและกลุ่มแรกที่จะนำมาแสดงเป็นตัวอย่างก็คือคำว่า *หา ค้นหา พบ เจอ* ที่แสดงการ พูดถึงมะเร็งในลักษณะของวัตถุอย่างหนึ่งในร่างกายที่ต้องค้นหา สามารถค้นหาและพบเจอได้ ตัวอย่าง (199) – (204) แสดงให้เห็นมุมมองที่ว่ามะเร็งเป็นวัตถุที่สามารถค้นหาให้พบได้

- (195) ก่อนหน้าที่ฉันจะตัดชิ้นเนื้อ ไปตรวจเป็นครั้งที่ 2 ฉันก็ได้ไปตรวจอัลตราซาวด์และแมมโมกราฟี (mammography) เพื่อหามะเร็ง แต่หมอก็ก็นิยามสิ่งที่บ่งบอกว่าเป็นมะเร็งแต่อย่างใด (PW 13)
- (196) การตรวจเคมีเลือด (บิลด์ เคมีสตรี) เป็นการตรวจเลือดเพื่อวัดระดับสารเคมีต่างๆที่สัมพันธ์กับการทำงานของตับ ตับอ่อน ไต ค่อมไร้ท่อ ระบบน้ำดี และระบบย่อยอาหาร สำหรับมะเร็งต่อมลูกหมากจะมีเอนไซม์ชื่อ แอซิดฟอสฟาเตส สูงขึ้น พี.เอส.เอ (พรอสเตท สเปซิฟิก แอนติเจน) ใช้สำหรับตรวจหามะเร็งต่อมลูกหมาก (PW 9)
- (197) นำเอาเครื่องมือทางการแพทย์แผนปัจจุบันมาใช้เพื่อหาและวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งที่ตรงบริเวณใดที่ปอด ที่ตับ ที่ลำไส้ ที่มดเลือด ที่สมอง ที่ไต ที่ต่อมลูกหมาก เป็นต้น (PW 16)
- (198) เพื่อความไม่ประมาท ผู้หญิงทุกคนควรได้รับการตรวจหามะเร็งเต้านมทุกปี และควรใช้เครื่องมือคลำหาก่อนเนื้อบริเวณเต้านมทุกๆเดือน ถ้าพบก้อนเนื้อควรรีบไปพบแพทย์เสียแต่เนิ่นๆ (PW 13)
- (199) รักตนเองควรที่จะสนใจไปพบแพทย์เพื่อตรวจและค้นหาหามะเร็ง ระยะเริ่มแรกก่อนเป็นมะเร็ง เช่น ตรวจหามะเร็งเต้านมด้วยตนเอง หรือ ไปพบแพทย์เพื่อตรวจหามะเร็ง ทุกระบบทุก 1-2 ปี เช่น การตรวจหามะเร็งปากมดลูก การตรวจหามะเร็งด้วยการตรวจแมมโมกราฟีหรืออัลตราซาวด์ (DW 2)
- (200) มะเร็งที่ควรตรวจหาได้แก่ มะเร็งผิวหนัง มะเร็งช่องปาก มะเร็งลำไส้ มะเร็งลำไส้ใหญ่ (DW 44)

ถ้อยคำที่ว่า “หามะเร็ง” “หามะเร็งต่อมลูกหมาก” และ “หามะเร็งเต้านม” ในตัวอย่างข้างต้น แสดงถึงการที่ผู้ป่วยมองมะเร็งในลักษณะของสิ่งๆหนึ่งหรือวัตถุที่สามารถค้นหาได้และต้องค้นหาให้พบ และการค้นหาหามะเร็งของแพทย์ทำได้ด้วยการตรวจวิธีต่างๆ เช่น ตรวจอัลตราซาวด์ แมมโมกราฟี และการตรวจเคมีเลือด เป็นต้น

ในทำนองเดียวกันแพทย์พูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะที่เป็นวัตถุกายภาพในร่างกายที่สามารถค้นหา ตรวจหา หรือเสาะหาให้พบได้ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว องค์ประกอบของมะเร็งหรือสิ่งที่บ่งบอกว่าเป็นมะเร็งที่แพทย์ตรวจเป็นสิ่งที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น เช่น เซลล์มะเร็ง ระดับความสูงต่ำของสารเคมีบางตัวในร่างกายที่สัมพันธ์กับการเป็นมะเร็งบางชนิด แต่ผลการตรวจก็ถูกพูดถึงในลักษณะของการ พบ เจอ วัตถุบางอย่างในร่างกายของผู้ป่วย ดังการปรากฏของคำว่า พบ เจอ ในตัวอย่าง (201) – (207) จากปริจเฉทภาษาพูดและภาษาเขียนของผู้ป่วยและแพทย์

- (201) หากจะสงสัยว่า เมื่อตอนที่เซลล์มะเร็งเริ่มเกิดขึ้นแต่แรกที่ยังมีจำนวนน้อย B-cell ซึ่งจดจำเก่งกับทั้งทำหน้าที่ยาม อาศัยกระแสเลือดตรวจลาดตระเวนไปทุกจุดในร่างกาย ทำไมตรวจไม่พบหรือพบแล้วทำไมไม่รีบทำลาย หรือทำลายเองไม่ไหว ทำไมไม่เรียกเซลล์เม็ดเลือดขาวอื่นมารวมด้วยช่วยกันทำลาย ขจัดให้หมดไปจากร่างกาย จะได้ไม่เกิดโรคมะเร็งใหญ่โตในภายหลัง (PW 11)

- (202) ร้องเพลงเบาๆในจังหวะช้าๆเช่นจังหวะบิกิน หรือจังหวะวอลซ์ สักวันละ 1 เพลง ก็จะทำให้คลายเครียด จิตใจแจ่มใส สดชื่น มีสุขภาพจิตดี หมั่นออกกำลังกายอย่างเหมาะสม เป็นประจำทุกวันด้วย ก็จะทำให้ร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพกายดี เมื่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี ก็จะทำให้มีภูมิคุ้มกันสูง ยิ่งตรวจพบมะเร็งในระยะแรกด้วย โอกาสหายขาดจากมะเร็งจะมีสูง (PW 29)
- (203) ลูทีเมีย (มะเร็งเม็ดเลือดขาว) พบบ่อยในคนอายุน้อย อาการน้อย ซึ่งมักอ่อนเพลียหมดแรงง่าย, มักตรวจพบโดยบังเอิญเมื่อเจาะเลือดตรวจ พบว่ามีเม็ดเลือดขาวผิดปกติ และจำนวนมากขึ้นมาก (PW 9)
- (204) มะเร็งชนิดนี้ถ้าพบแต่เนิ่นๆหรือในระยะแรกๆแล้วรีบรักษามักจะหายขาดได้ (DW 18)
- (205) การตรวจคัดกรอง การตรวจเพื่อค้นหามะเร็งในคนที่ยังไม่มีอาการ/อาการแสดง ทั้งนี้ เพื่อให้พบมะเร็งได้ตั้งแต่ในระยะเริ่มเป็น เพราะมะเร็งในระยะเริ่มเป็นจะมีโอกาสรักษาได้ผลสูงกว่าการรักษาเมื่อมีอาการแล้ว (DW 20)
- (206) สมาคมโรคมะเร็งของสหรัฐอเมริกา ได้แนะนำวิธีการค้นหามะเร็งตั้งแต่ระยะเริ่มต้นดังนี้ (DW 20)
- (207) การเจาะเลือดเพื่อหาตัวบ่งชี้มะเร็งเป็นเทคโนโลยีใหม่ที่เรียกว่า “ไบโอมาร์กเกอร์ (Biomarkers)” เริ่มมีให้บริการในบ้านเรา โดยมีเป้าหมายเพื่อการตรวจให้เจอมะเร็งตั้งแต่ระยะเริ่มต้น โดยเป็นการตรวจหา “โปรตีน” ในเลือด ที่เชื่อมโยงกับการเกิดมะเร็งต่างๆ (DW 3)

ส่วนในปริศนาบทสัมภาษณ์ผู้ป่วยและบทสนทนาระหว่างแพทย์กับผู้ป่วยนอกจากคำว่าพบ แล้วมักจะพบคำว่า เจอ มากกว่า ดังแสดงในตัวอย่าง (208) – (211)

- (208) แต่โดยมากเป็นกรรมพันธุ์ เห็นคนที่บ้าน พี่น้องเขาเป็นทุกคน แล้วก็เสียชีวิตไปแล้ว ไม่ได้รักษาให้ไปตรวจสุขภาพ เขาไม่ไป กลัวเจอโรค? ไปตรวจก็ หมอก็รักษาไม่ได้ (PS 7)
- (209) ที่แรกที่ป็นนะ ก็ แบบ ใจ เล่นกะลูกอะนะ เล่นกะลูก แล้วลูกถึบหน้าอกบอย ทีนี้ก็ไปหาหมอตรวจ หมอเช็คเจอมะเร็ง มะเร็งที่เต้านม มันปวด ปวดอยู่แล้วอะ ตอนที่ลูกถึบอะนะ ปวด ปวด อยู่แล้วก็เลยไปหาหมอนที่นครปฐม ก็ หมอเขาก็เช็คเจอมะเร็งเต้านมข้างขวา ทีนี้เขาก็นัดผ่าตัด ผ่าตัดก็ผ่าได้ประมาณ 6 ปีได้ พ.ศ. 43 เดือนกรกฎานะ แต่วันที่จำไม่ได้นะ เดือนกรกฎา ก็พอ ก็รักษาตัวมาเรื่อย ให้คีโม ให้อะไร มาตลอด (PS 42)
- (210)
- 1 ผู้ป่วย1: ตอนนั้นมา พอ เจ็บใจ รู้สึกเจ็บขึ้นมา ไปหาหมอตรวจ ถึงได้เจอ เจอที่
 - 2 แรกเราคงไม่เป็นไรนะ ใจอะ มาเจอระยะสองแล้ว หมอบอกระยะ
 - 3 สองแล้ว
 - 4 ผู้ป่วย 2: ก็ยังดี เจอระยะสอง เนี่ยเจอระยะสี่
 - 5 ผู้ป่วย1 : เหร้อ (PS 42)
- (211)
- 1 แพทย์: ก็ถือว่า พอสมควรนะอะ

- 2 ผู้ป่วย: เจออาจารย์... เป็นเป็นระยะที่สาม ก็มันไม่ใช่ธรรมดา
- 3 แพทย์: แต่ ผ่านมา 5 ปีแล้วก็น่าจะ ok แล้วนะหมอว่า
- 4 ผู้ป่วย: ตอนที่ผมค้นพบตอนแรกปี 45 คว้าอาจารย์
- 5 แพทย์: ไข้เราพบเดือนพฤษภา 45 ไข้ปีหน้าก็อีก 6 เดือนก็พอดีอะ ครบ 5 ปี
- 6 ผู้ป่วย: เดือนพฤษภาปีหน้า พฤษภาปีหน้ามาหาอีก อันนี้ต้องไปนัดไว้ก่อน (DS 3)

ถ้อยคำที่ว่า “กลัวเจอโรค” (208) “หมอเช็กเจอมะเร็ง” (209) และ “เจอที่แรก เจอระยะสอง เจอระยะสี่” (210) และ “ผมค้นพบตอนแรกปี 45 คว้าอาจารย์” แสดงการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของวัตถุที่สามารถพบเจอได้จากการตรวจร่างกาย ในรายที่ไม่มีก้อนการค้นหามะเร็งก็ทำได้ โดยการตรวจเลือดเพื่อคุ้ระดับสารเคมีต่างๆในร่างกาย ในรายที่มีก้อนผู้ป่วยก็ยังมักพูดในลักษณะของการพบ การเจอมะเร็ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นการมองว่าโรคมะเร็งเป็นวัตถุที่มีในอยู่ในร่างกายของผู้ป่วย เป็นวัตถุที่แพทย์สามารถค้นหาวัตถุโรค มะเร็งนี้ด้วยวิธีการตรวจต่างๆ เช่น อัลตราซาวนด์ แมมโมแกรม การตรวจเลือด เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการพูดถึงมะเร็งในลักษณะของวัตถุที่มี หรือ ไม่มี ในร่างกายอีกด้วย ดังในตัวอย่าง (212) – (213) ซึ่งพบในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วยและแพทย์ และ (214) - (216) จากสัมภาษณ์ผู้ป่วยและจากการสนทนาระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย

- (212) ในที่สุด เช้าวันที่ 1 พฤษภาคม 2544 ก็มาถึง ถนนหนทางโล่งกว่าปกติเล็กน้อย เนื่องจากเป็นวันแรงงานแห่งชาติ รัฐวิสาหกิจ บริษัทห้างร้าน เอกชนส่วนใหญ่ รวมทั้งธนาคาร ต่างพากันได้หยุดงาน แต่เจ้ามะเร็งโรคร้าย ที่ผมบ่ใจเชื่อตัวเองเสียแล้วว่า มีในตัวผมแน่ (PW 11)
- (213) เช้าวันศุกร์ที่ 14 ตุลาคม 2537 เวลา ก่อน 2 โมงเช้า หมอไชยงค์ได้เข้ามาเยี่ยมถามอาการ บอกให้ผมทราบพร้อมกับแสดงความยินดีในผลการพิสูจน์ขึ้นเนื้อว่าไม่มีมะเร็ง และบอกว่าวันจันทร์ที่จะถึง คือหมายถึงวันที่ 17 ตุลาคม 2537 จะให้เอาสายยางออกจากท่อปัสสาวะอีกครั้งหนึ่ง และครั้งนี้ถ้ายังปัสสาวะไม่ออกจะต้องคว้านต่อมลูกหมาก (PW 23)
- (214) แต่นี่ ที่อื่น อ.บอกว่า ตอนนี้ยังไม่มี แต่ในอนาคตไม่แน่ ก็เลยให้ไปปรึกษาเรื่อง เอ้อ ถ้าสมมุติว่ามีอีก ให้ไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ ที่ที่ เกี่ยวกับเอ้อ เรื่องเคมี เรื่องให้ยาอย่างอื่น รักษาต่ออย่างอื่นอะคะ ลองไปปรึกษาดู (PS 32)
- (215) T0 หมายถึง ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีมะเร็งในต่อมลูกหมาก (DW 6)
- (216)
 - 1 แพทย์: ที่ปอดคุณนะ มันก็เป็นเนื้องอกอะนะอะ เนื้องอกเนื้อร้ายของปอด นะ คราวนี้
 - 2 คือ ก็ดูสมรรถนะปอดก็ดู ok นะ หัวใจก็ นี่ถ้าจะมาผ่าตัดปอด คุณป้าจะว่า ยังไงอะ
 - 3 ผู้ป่วย: ได้ ...
 - 4 แพทย์: คือ ถามว่าขนาดนี้ผ่าตัดได้มั้ยนะ คือมันก็ห่างจากหัวใจปอดนะ คือถ้าให้ตีมัน

5 ต้องทำ computer ดูว่ามีผิดปกติตรงไหน อีกมัย นะ เอ้อ ถ้าจะต้องตัดมันก็จะ
6 ตัดกลับเดิยวเท่านั้นเอง นะ ซึ่งเท่าที่หมอดู มันก็อยู่ในวิสัยที่จะต้อง ไขมัย
7 เพียงแต่ว่าข้างในเราบอกไม่ได้ มันมีมานานพอสมควรนะ มีมานานพอ
8 สมควรการให้ยาเคมีก็เป็นการรักษาวิธีหนึ่ง นะอะ ซึ่งอาจจะคุมได้หรือไม่ก็ได้ก็
9 ได้อะ การผ่าตัดก็เป็นอีกวิธีหนึ่ง การผ่าตัดถ้าเราตัดเห็นจมนก็คือ มันก็ตัด
10 ออกไป นะ เพียงแต่ว่ามันจะมีที่อื่นอีกมัย นอกจากมันมีแล้วไขมัย ก็เป็นการ
11 รักษาอีกวิธีหนึ่ง เอ้ออ ใน เมื่อyarู้สึกให้แล้วมันได้ผล ถ้ามันไม่ได้ผลปานนี้
12 มันโถมมานานแล้ว มันไม่ได้ผลมากแต่มันได้ผลชั่วคราว (DS 2)

ถ้อยคำที่ว่า “มีอยู่ในร่างกาย มีเหลืออยู่บ้าง ไม่มีแสดงว่าหาย” “มีในตัวผม” “ไม่มีมะเร็ง” “มีมะเร็งร้ายในร่างกาย” “ตอนนี้ยังไม่มี” แสดงการพูดถึงมะเร็งในลักษณะของวัตถุ โดยหากมีวัตถุนี้ในร่างกายแสดงว่าเป็นโรคมะเร็ง ถ้าไม่มีแสดงว่าไม่เป็นหรือหายจากโรคมะเร็งแล้ว

นอกจากนี้ยังพบการปรากฏของคำบุพบท ใน ที่แสดงให้เห็นการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะที่เป็นวัตถุอยู่ภายในอวัยวะใด หรือภายในร่างกาย โดยที่อวัยวะและร่างกายเปรียบได้กับภาชนะที่บรรจุวัตถุนี้อยู่ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างเช่น ใน ในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งในตัวผม” “มะเร็งในทรวงอก มะเร็งในลำไส้” “มะเร็งในร่างกาย ในต่อมลูกหมาก” ซึ่งเป็นตัวอย่างจากปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วย “มะเร็งในหลอดอาหาร” และ “มะเร็งในกระเพาะอาหาร” ในปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์

- (217) มะเร็งในตัวผมนั้นมีเพียงจุดเดียวอยู่ที่กระเพาะปัสสาวะ ยังไม่กระจายไปยังอวัยวะส่วนอื่นๆ จึงง่ายต่อการรักษา คือตัดกระเพาะปัสสาวะทิ้งไปเลย แล้วทำกระเพาะปัสสาวะใหม่ขึ้นใช้แทน (PW 23)
- (218) ในเนื้อสัตว์ยังมีไขมันมาก ซึ่งมีโอกาสจะไปจับเกาะข้างในเส้นเลือดในรูปของคอเลสเตอรอล เป็นเหตุทำให้เกิดโรคความดันโลหิตสูง ไขมันยังเป็นเหตุให้คนเป็นโรคมะเร็งในทรวงอก และเป็นมะเร็งในลำไส้ได้ (PW 29)
- (219) ผมเกริ่นไว้ในบทแรกๆแล้วว่า มะเร็งในร่างกายของผู้ใด ก็เกิดจากเซลล์กลายพันธุ์ ที่รวมตัวกันจนเป็นก้อนเนื้อมะเร็งในร่างกายของบุคคลผู้นั้น ยกตัวอย่างเช่น มะเร็งในต่อมลูกหมากของผม มันไม่ใช่ใครที่ไหนอื่น มันเกิดขึ้นจากการรวมตัวของเซลล์กลายพันธุ์ในร่างกายของผมเอง (PW 11)
- (220) ผู้ป่วยโรคมะเร็งในหลอดอาหารหรือมะเร็งในกระเพาะอาหารในระยะแรก ให้ใช้ปลาตะเพียนจินค่าล้างให้สะอาด เอากระเทียมขูดใส่ท้องปลาให้เต็มแล้วห่อด้วยกระดาษนำไปปิ้งให้สุก และเอาเนื้อปลาออกมาผสมกับผงยาช่วยย่อยเป็นลูกกลอนรับประทานด้วยน้ำข้าวเหนียวต้มสุก วันละ 2-3 ครั้ง ครั้งละ 2-3 กรัม (DW 23)

(221) – (222) เป็นตัวอย่างคำว่า ใน จากปริจเฉทบทสัมผัสภณณผู้ป่วย ที่แสดงการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะที่เป็นวัตถุอยู่ในอวัยวะใดอวัยวะหนึ่งในร่างกาย ของผู้ป่วยเช่นกัน

- (221) เนี่ย เนี่ยไปครั้งแรก มาครั้งแรก พอผ่าตัดแล้ว เขาให้ไปชาว ชาวหน้าห้อง ชาวแล้วก็ไปสแกนกระดูก สแกนกระดูก เขาบอกว่ามันยังไม่แพร่กระจาย เพราะมันอยู่ในคอมน์น้ำเหลือง (PS 5)
- (222) เขาก็ฉีดค่าเลย ค่าเสร็จเขาบอกว่าเป็นมะเร็ง มะเร็งในกระเพาะ (PS 16)

นอกจากนี้ยังมีการพูดถึงมะเร็งในลักษณะของวัตถุที่ถูกนำเข้าไปหรือออกไปจากร่างกายได้ เป็นสิ่งที่รับมาจากผู้อื่น และฝังไว้ในร่างกายได้ ดังการปรากฏของคำกริยา *เอาออก* *ยัด* *ฝัง* ในปริจเฉทภาษาเขียนและภาษาพูดของผู้ป่วยดังในตัวอย่าง (223) – (227)

- (223) ขณะนี้ ความตายยัดมะเร็งใส่เข้าไปในตัวผม พร้อมกับให้ความทุกข์-วิตกกังวล-กระสับกระส่าย-สับสน-เจ็บปวดทรมานและกลัว... (PW 5)
- (224) หลังจากที่ข้าพเจ้าผ่าตัดเอามะเร็งลำไส้ใหญ่ออกแล้ว ต้องขอบคุณมะเร็งที่ทำให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสศึกษา พิจารณา มีเวลามากขึ้นในการรักษาตัว โดยเฉพาะสัปดาห์ 5 (PW 29)
- (225) “มะเร็งนี้รับมาจากบรรพบุรุษ อาตมาก็ค่อยๆขับออกไป สวดมนต์ ฝึกหายใจ หลวงปู่โต๊ะแนะนำนะว่าให้ฝึกสวดบทอธิปิโสให้จบภายในจิตใจเดียว เป็นการฝึกกลมหายใจ และติดตามคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า ทุกสิ่งเกิดขึ้นเพราะมีเหตุ จะดับเพราะเรารู้เหตุและทุกสิ่งเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา (PW 1)
- (226) ภายหลังจากผ่าตัดเอามะเร็งออกแล้ว อาจมีการผ่าตัดเพิ่มเติมเพื่อตัดแต่งอวัยวะที่ถูกผ่าตัดออกไปให้มีรูปร่างใกล้เคียงกับของเดิม (DW 1)
- (227) การรักษามะเร็งกระเพาะปัสสาวะแตกต่างจากการรักษาอวัยวะอื่นๆเพราะสามารถเลือกเอาแต่มะเร็งออกได้และเก็บกระเพาะปัสสาวะได้ ยกเว้นแต่มะเร็งที่เป็นนั้นเป็นชนิดลุกลาม (DW 43)

ในตัวอย่าง (223) – (227) ถ้อยคำที่ว่า “ยัดมะเร็งใส่เข้าไปในตัวผม” แสดงการเปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นวัตถุที่สามารถจับต้องได้ จับยึดหรือจับใส่เข้าไปในร่างกายของคนเราได้ และถ้อยคำ “เอามะเร็งลำไส้ใหญ่ออกแล้ว” และ “เอามะเร็งออกแล้ว” หรือ “เลือกเอาแต่มะเร็งออกได้” ก็เป็นการพูดถึง “โรคมะเร็ง” ในลักษณะของวัตถุที่เอาออกจากร่างกายได้ทั้งที่ในความเป็นจริงสิ่งที่เอาออกจากการผ่าตัดอาจเป็นก้อนเนื้อออกซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของโรคมะเร็งเท่านั้นไม่ใช่ตัวโรคมะเร็ง ในตัวอย่าง (225) มะเร็งถูกพูดถึงในลักษณะของวัตถุที่ผู้ป่วยรับมาจากผู้อื่น เป็นมรดกที่รับมาจากบรรพบุรุษ และสามารถขับวัตถุนี้ออกไปจากร่างกายได้

ตัวอย่าง (228) – (229) เป็นการปรากฏของคำว่า *ฝัง* และ *ล่องลอย* ซึ่งแสดงการพูดถึงโรคมะเร็งในลักษณะของวัตถุ ที่ถูกฝังอยู่ในร่างกาย และอาจล่องลอยไปตามกระแสเลือดหรือกระแสเลือดได้เหมือนวัตถุทั่วไป

- (228) (หัวเราะ) ให้ครั้งแรก แล้วไม่มาเลย ให้เข็มแรกแล้วไม่มาเลย (inaudible) แผลเต็ม ทีนี้จะมาให้คุณหมอเอาออกเพราะยุบแล้ว มันก็จะฝังอยู่ในของเรา มันเหมือนกับแห้งๆ ก็เลยต้องมาคุณหมอ คุณหมอก็ให้ใจเย็นๆ ... คุณหมอบอกลามไปแล้ว (PS 8)
- (229) ในกรณีนี้ ผมทราบว่าวิตามินซีจะช่วยให้ออนไซม์ดังกล่าวของเซลล์มะเร็งมีฤทธิ์น้อยลง (หนังสือนี้ หน้า 200) ด้วยเหตุผมจึงจำเป็นต้องกินพืชผักผลไม้สดจำนวนมากที่ให้วิตามินซีสูงๆ รวมทั้งกินวิตามินซีเม็ดแบบ “เมกกะโดซ” (megadose) ป้องกันไว้ก่อน ดังนั้นจึงเชื่อว่าโอกาสที่เซลล์มะเร็งจะลุกลามไปตามกระแสเลือด สำหรับกรณีของผม จึงน่าจะเกิดขึ้นได้ยาก (PW 11)

นอกจากมะเร็งจะถูกมองว่าเป็นวัตถุที่มีอยู่ในร่างกาย และเอาออกไปจากร่างกายได้แล้ว มะเร็งยังเป็นวัตถุที่อาจหายไป หดไป หรือเหลืออยู่ได้ ดังตัวอย่างการปรากฏของคำว่า หายไป หด (230) หายไป (231) มลายหายเหี้ยน (232) เหลืออยู่ (233) และ หดไป (234) ในตัวอย่างต่อไปนี้

- (230) เป็นข่าวดีที่สุดในชีวิตของผมที่มะเร็งร้ายหายไปหมดจากตัวผม และอาจารย์หมอยังบอกกับผมอีกว่าคุณไม่ต้อง ให้เคมีบำบัดอีกแล้ว ส่วนยาที่เบิกเหลืออีก 2 ครั้ง น่าจะเก็บไว้ให้คนที่ต้องการยาและมีรายได้น้อย ซึ่งผมก็ยินดีตามนั้น (PW 3)
- (231) มะเร็งหายไปจากตัวฉันแล้ว เหลือเชื่อจริงๆ ขอบคุณ คุณหมอหวัง ขอบคุณยาน้ำที่ขมเข็ญ และขอบคุณคุณหมอแห่งโรงพยาบาลศิริราช ผู้ซึ่งดูแลฉันอย่างมากและอย่างดีตลอดการรักษา (PW 3)
- (232) จะนอนหลับหรือไม่หลับเป็นอีกเรื่องหนึ่งนะครับ แต่ที่เป็นเรื่องเดียวกันก็คือจิตใจของผมได้เป็นฝ่ายกระทำ-รบ-รุกมะเร็งจนมลายหายเหี้ยน (PW 5)
- (233) ต่อจากนั้นจึงใช้วิธีการแพทย์แผนปัจจุบัน เพื่อตรวจ Check ตำแหน่งของมะเร็งว่ามีอยู่ในร่างกายอีกหรือไม่ ด้วยเครื่องมือ Memogram, x-ray Ultra-Sound ถ้ามีเหลืออยู่บ้างก็บำรุงรักษาต่อไป ถ้าไม่มีก็แสดงว่าหายเป็นปกติแล้วก็เป็นอันสิ้นสุดกระบวนการฟื้นฟูสุขภาพแบบองค์รวมตามหลักวิทยาศาสตร์การแพทย์แบบผสมผสาน (PW 17)
- (234) ด้วยเหตุนี้ผมจึงเขียนเรื่องนี้ออกมา เพื่อบอกให้คนทั้งหลายได้รู้ว่ามะเร็งไม่ใช่โรครที่น่ากลัวอะไร เพราะมันไม่ใช่โรค มันเป็นแค่เพียงความคิดปกติกของเซลล์ในร่างกายของเราที่เราทำให้มันเกิดขึ้นเอง และเราก็สามารถที่จะกำจัดมันให้หดไปเองได้ด้วย (PW 23)

นอกจากนี้ยังพบคำว่า หูด ในบริบทของมะเร็ง ดังแสดงในตัวอย่าง (235) – (237) ซึ่งมีคำว่า หูด ปรากฏในถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งจะหูดขึ้นมา” และ “มะเร็งมันหูดขึ้นมา” และ “มะเร็งสมองหูดขึ้นมาอีก” ซึ่งคำว่า หูด เป็นคำจากมโนทัศน์วัตถุอีกคำหนึ่ง ตัวอย่างการใช้คำว่าหูดกับวัตถุที่เราคุ้นเคยกันคือ ตอหูด ในน้ำลคตอหูด และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานปี พ.ศ. 2542 หน้า 737

ได้ให้คำจำกัดความคำว่า หูด ไว้ว่าเป็นคำกริยาหมายถึง โผล่ ทะลึ่ง หรือสูงเด่นขึ้นมาปรากฏอยู่เหนือพื้นดินหรือพื้นน้ำเป็นต้น เช่น ตอหูด

- (235) ในภาคนี้จะว่ากันด้วย ตัวตนของเรา ซึ่งก็หนีไม่พ้นคือ ภายกับจิต ถ้าเข้มแข็งดีทั้งคู่ โฉนเลย มะเร็งจะหูดขึ้นมาได้ ความเข้มแข็งในที่นี้ มิได้หมายถึง ร่างกายมีกล้ามเนื้อเป็นมัดๆ และมีจิตใจเข้มแข็งหยาบเกรียม ปานเพชรฆาต แต่หมายถึง บุคคลธรรมดาๆ ซึ่งหากไม่รู้จักเลือกชีวิตวิถีของตนเองให้ถูกต้อง ภูมิคุ้มกันตนเองก็จะต่ำ ภูมิคุ้มกันอันไม่เข้มแข็งต่างหาก ที่จะทำให้มะเร็งหูดขึ้นมา (PW 11)
- (236) เราทราบถึงรายละเอียด จากภาคที่ 2 มาแล้วว่า อันร่างกายคนเรานั้น หากไม่ดูแล ระวังระวัง มันก็พร้อมที่จะเสื่อมสภาพ ชราภาพและทรุดตกต่ำลง จนถึงขั้นให้มะเร็งหูดขึ้นมา ใครรู้เท่าทัน รีบปรับเปลี่ยนชีวิตวิถีของตนเอง เร็วเท่าไร ก็จะเกิดประโยชน์แก่ตนเอง เท่านั้น (PW 11)
- (237) เหตุการณ์ผ่านไป 2-3 เดือน มะเร็งสมองก็หูดขึ้นมาอีก จนต้องหันมารักษากันใหม่ ปัจจุบันเธออยู่มาได้ 6 ปีแล้ว (DW 17)

นอกจากนี้ยังพบการพูดถึงมะเร็งในลักษณะของวัตถุที่ ซุกซ่อน หรือ แทรก อยู่ระหว่างอวัยวะในร่างกายซึ่งข้อมูลส่วนนี้พบในภาษาของแพทย์ ดังตัวอย่าง (238) – (239)

- (238) ผู้ป่วยที่มีผลจากการเจาะตรวจเซลล์ยังสรุปไม่ได้แน่นอนแต่ก่อนไปในกลุ่มที่ไม่น่ามีความไวใจสูง เช่น เซลล์เริ่มมีหน้าตาแปลกๆ เริ่มกลายจากสภาพปกติเป็นผิดปกติ แต่ยังไม่ครบลักษณะเต็มขั้นของมะเร็ง แบบนี้มักแนะนำให้ผ่าตัดออกทั้งก้อนเช่นกัน เพื่อจะได้ดูตัวอย่างชิ้นเนื้อให้ครบทั้งหมดครับ ดีไม่ดีบางบริเวณอาจกลายเป็นมะเร็งเต็มขั้นแล้วซุกซ่อนอยู่ (DW 21)
- (239) สำหรับผู้ป่วยวินิจฉัยโรคปอดที่กำลังรักษาอาการอยู่ หากพบว่าอาการ ไม่ดีขึ้นแม้ว่าแพทย์จะเปลี่ยนยาแล้ว อาจสงสัยว่ามีมะเร็งปอดแทรกอยู่ด้วย ควรรีบไปพบแพทย์ทางมะเร็งโดยตรงเพื่อทำการตรวจวินิจฉัยต่อไป (DW 13)

นอกจากนี้ในภาษาของแพทย์ยังมีการเปรียบเทียบ การแพร่กระจายของเซลล์มะเร็งจากอวัยวะเริ่มต้นไปยังอวัยวะอื่นๆ ในร่างกาย กับ การที่วัตถุหลุด ออกจากที่ใดที่หนึ่งแล้วลอยหรือไหลไปตามกระแส น้ำ กระแสเลือดที่นำเซลล์มะเร็งไปสู่อวัยวะต่างๆ จึงเปรียบได้กับกระแสน้ำที่วัตถุ ลอยหรือไหลตามไป การปรากฏของคำว่า หลุด มีแสดงในตัวอย่าง (240) – (243) ซึ่งพบในปริจเฉท ภาษาเขียน และ บทบรรยายของแพทย์

- (240) เซลล์มะเร็งมันมีคุณสมบัติว่ามันสามารถที่จะสร้างเส้นเลือดได้เองนะะ สร้างเส้นเลือดมันเลี้ยงตัวเอง พอ ขนาดที่มันใหญ่ประมาณครึ่งเซ็นต์ขึ้นไปมันจะเริ่มสร้างเส้นเลือดแล้ว นะะ พอมันโตขึ้นโตขึ้นมากๆ เนี่ย ตัวมันเองหลุดเข้าไปอยู่ในกระแสเลือดนะะ แล้ว ลอยไปไหน ไปปอด ไปกระดูก ไปตับ ก็แล้วแต่ว่ามันลอยไปที่ไหน ทีนี้ ถ้าเรามาระยะต้นๆ เนี่ย ไอ้เซลล์ที่มันหลุดไปมันไม่ยะนะะะ มันอาจเป็นแค่ มีลิมิตของเทคโนโลยี มีข้อจำกัด ไปทำสแกนกระดูกก็อาจจะไม่

เจอ ทำอัสตราชาวคัมภีร์ก็อาจไม่เจอ เพราะหลุดไปไม่เยอะ นะคะ กว่าเราจะตรวจเจอมันต้อง 1 เซ็นขึ้นไป ถ้า มีนิดๆหน่อยๆ ไม่ได้ (DS 17)

- (241) (487) Pap smear ปกติจะใช้ตรวจหามะเร็งปากมดลูก แต่บางครั้งอาจใช้วินิจฉัยมะเร็งเยื่อบุมดลูก ได้ ถ้ามีเซลล์ผิดปกติหลุดลุดออกจากโพรงมดลูก ด้วย (DW 22)
- (242) ในนวัตกรรมกรรมการตรวจ DNA และ RNA นี้ ยังอยู่ในขั้นตอนการทำวิจัยในต่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยยังไม่ได้นำมาใช้กับคนไข้ ซึ่งแนวทางนี้คือการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาเซลล์มะเร็งในกระแสเลือด อาทิ มะเร็งเต้านม ซึ่งจะพบว่าเซลล์มะเร็งหลุดลุดออกมาในเลือด ซึ่งปัจจุบัน ยังคงเป็นเทคโนโลยีราคาแพง(DW 3)
- (243) หลักการก็คือมันต้องสังเกตว่าเป็นก้อน แล้วต้องคลำก่อนว่าเป็นก้อนที่ไหน นะ ถ้าเจอก้อนตรงไหนก็ ก็น่าสงสัย ถ้ามันนูนขึ้นมาผิดปกติ อันที่สองคือผลเลือดตรวจเลือด เพราะมะเร็งบางชนิดก็ไหลลงมาในกระแสเลือด ตรวจสารองค์ประกอบในเลือด แล้วที่สำคัญคือ ตรวจเองก็ได้ ให้รู้ว่ามะเร็งค่อมน้ำเหลือง หรือค่อมน้ำเหลืองที่เราสงสัยเป็นมะเร็งหรือเปล่า ถ้าเป็นมะเร็งเป็นมะเร็งแบบไหนนะฮะ อย่างเนี่ยพอตรวจเลือดก็จะเห็นเซลล์ไหลลงมา อันนี้จะบอกค่อมน้ำเหลืองมีคั้น อาจจะมี...แบบนี้...เป็นมะเร็ง แบบนี้ หรือว่า คุณหน้าตาของไอ้พวกเซลล์ที่ผิดปกติที่อยู่ในเลือดก็พอจะบอกได้ว่าเป็นมะเร็งค่อมน้ำเหลืองชนิดไหนได้แล้วนะ ก็จะมีหลายแบบ (DS 13)

การเปรียบเทียบแพร่กระจายของเซลล์มะเร็งไปตามกระแสเลือดกับการที่วัตถุหลุดออกจากจุดหนึ่งจุดใด พบได้ในคำนิยามของคำว่า มะเร็ง ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี 2542 ด้วยเช่นกันดังแสดงในตัวอย่าง (244)

- (244) มะเร็ง น. เนื่องจากชนิดร้าย เกิดขึ้นเพราะเซลล์แบ่งตัวอย่างรวดเร็ว ควบคุมไม่ได้ แล้วแทรกไปตามเนื้อเยื่อข้างเคียง และสามารถหลุดจากแหล่งเริ่มต้น ไปแบ่งตัวเพิ่มจำนวนที่บริเวณอื่นๆ ได้รักษาไม่ค่อยหาย

ตัวอย่างข้อมูลอุปถัมภ์วัตถุข้างต้นแสดงความเป็นระบบของการเปรียบเทียบโรคมะเร็งกับวัตถุในระดับภาษาระดับหนึ่งและสะท้อนมโนอุปถัมภ์ “โรคมะเร็งเป็นวัตถุ” ซึ่งในความเป็นจริงมะเร็งเป็นโรคเรื้อรังชนิดหนึ่งไม่ใช่วัตถุ การเปรียบเทียบเป็นวัตถุจึงสะท้อนกระบวนการทำความเข้าใจมโนทัศน์ที่ซับซ้อนของมะเร็งผ่านมโนทัศน์ของวัตถุที่มีลักษณะทางกายภาพ และแสดงให้เห็นว่าในระดับปริชาณของผู้ใช้ภาษาคุณสมบัติบางประการของโรคมะเร็งน่าจะมีความคล้ายคลึงกับคุณสมบัติบางประการของวัตถุ เช่น การเป็นสิ่งที่มิอยู่ในโลก การที่วัตถุอาจถูกนำออกหรือนำได้ภาษาจะได้ และอาจรวมถึงคุณสมบัติของการ มีอยู่ หายไป หมดไป และเหลืออยู่ การเป็นสิ่งที่สามารถค้นหา พบ เจอ และจับต้องได้ ซึ่งเมื่อนำมาเทียบเคียงกับโรคมะเร็งแล้วโรคมะเร็งก็เป็นสิ่งที่มิอยู่จริงในโลก แต่องค์ประกอบของโรคมะเร็งมีทั้งส่วนที่มีลักษณะทางกายภาพที่มองเห็นได้และ

องค์ประกอบที่มองไม่เห็น องค์ประกอบที่มีลักษณะทางกายภาพที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่า ได้แก่ ก้อนเนื้ออกมะเร็ง ที่ผู้ป่วยเองสามารถคลำได้หากก้อนอยู่ใกล้ผิวหนัง เช่น ก้อนมะเร็งที่เต้านม อย่างไรก็ตาม ผู้ป่วยไม่อาจเห็นก้อนมะเร็งที่อยู่ภายในร่างกายของตนเองได้ หากแพทย์ไม่ผ่าตัดเอาเอาก้อนเนื้อนั้นออกมาให้ดู ก้อนมะเร็งจึงยังเป็นสิ่งที่ผู้ป่วยไม่สามารถมองเห็นได้สำหรับผู้ป่วย องค์ประกอบที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่าของมะเร็ง เช่น เซลล์มะเร็ง สารบ่งชี้การเป็นมะเร็งในเลือด บางตัวที่บ่งบอกการเป็นมะเร็ง เช่น PSA (prostatic specific antigen) ที่บ่งบอกการเป็นมะเร็งต่อมลูกหมาก และCEA (Carcinoembryotic Antigen) ที่บ่งบอกการเป็นมะเร็ง ซึ่งผู้ป่วยมักได้รับการบอกกล่าวจากแพทย์ว่าการตรวจตัดชิ้นเนื้อไปตรวจและการหาค่าของสารเหล่านี้ในกระแสเลือด เป็นวิธีการค้นหามะเร็งในร่างกาย มะเร็งจึงมีคุณสมบัติของการเป็นสิ่งที่ค้นหา พบ เจอได้เหมือนกับวัตถุทั่วไป ซึ่งคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันเหล่านี้อาจแสดงคู่ความคล้ายคลึงออกมาในลักษณะของแผนภูมิเชื่อมโยงความสัมพันธ์ได้ดังนี้

แผนภูมิ 6 การเชื่อมโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปลักษณ์โรคมะเร็งเป็นวัตถุ

แคววมโนทัศน์ต้นเค้า วัตถุแปลกล้อม	แคววมโนทัศน์ โรคมะเร็ง
วัตถุแปลกล้อม	⇒ โรคมะเร็ง ก้อนมะเร็ง เซลล์มะเร็ง สารเคมีในเลือด
การมี/ ไม่มีอยู่ของวัตถุ	⇒ การเป็น/ ไม่เป็นโรคมะเร็ง
การค้นหาวัตถุ	⇒ การตรวจวินิจฉัยแบบต่างๆ
การพบ เจอวัตถุ	⇒ ผลจากการตรวจร่างกายในแบบต่างๆ
คุณสมบัติทางกายภาพ	⇒ ก้อนมะเร็ง เซลล์มะเร็งมีคุณสมบัติทางกายภาพ
ภาชนะ	⇒ อวัยวะ/ ร่างกาย
นำเข้า/ออกจากภาชนะได้	⇒ อยู่ในร่างกายหรืออวัยวะ (ก้อนมะเร็ง) นำออกจากร่างกายได้

การเปรียบโรคมะเร็งเป็นวัตถุมีความเป็นระบบในระดับภาษาและปริชาน อุปลักษณ์เกี่ยวกับวัตถุเหล่านี้สะท้อนมโนอุปลักษณ์ “โรคมะเร็งเป็นวัตถุ” ที่แสดงให้เห็นการมองโรคมะเร็งว่าเป็นวัตถุที่มีอยู่หรือเกิดขึ้นจริงในอวัยวะหรือในร่างกาย แม้ว่าผู้ป่วยจะมองไม่เห็นก็ตาม นอกจากนี้โรคมะเร็งยังเป็นสิ่งที่สามารถตรวจค้นหา พบ และเจอได้ การรักษาจะช่วยทำให้โรคมะเร็ง ก้อนเนื้ออกมะเร็ง และเซลล์มะเร็งหายไป หรืออาจเหลืออยู่ในร่างกายก็ได้ ดังนั้นแม้จะไม่มีอาการใดๆ ผู้ป่วยก็ไม่อาจปฏิเสธการเป็นมะเร็งของตนหรือการมีอยู่ของมะเร็งได้ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาไปแล้วจึงต้องมีการเฝ้าระวังและติดตามดูอาการกันต่อไป เพราะช่วงที่มะเร็งไม่มีอาการก็ไม่ได้หมายความว่าโรคมะเร็งนั้นหายไปทั้งหมด การค้นหาโรคมะเร็งของแพทย์ด้วยการตรวจวัดระดับสารเคมีบางอย่างในเลือดเป็นระยะ จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีอยู่ของโรคมะเร็งได้ มโนอุปลักษณ์ “โรคมะเร็ง

เป็นวัตถุแปลกปลอม” จึงเน้นอธิบายด้านด้านการเป็นวัตถุที่ค้นหาได้ของมะเร็ง ไม่ได้เน้นอธิบายเกี่ยวกับคุณสมบัติของก้อนเนื้ออกมะเร็งอย่างมโนอุปลักษณะ “โรคมะเร็งเป็นพิษ” หรือเน้นอธิบายความเรื้อรังของโรคเหมือนมโนอุปลักษณะเพื่อนหรือด้านการเกิดโรคนี้นในร่างกายเหมือนมโนอุปลักษณะโรคมะเร็งเป็นเชื้อโรค ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแต่ละมโนอุปลักษณะอธิบายคุณสมบัติของโรคมะเร็งในด้านที่ต่างกัน

4.7 มโนอุปลักษณะ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการทำสงคราม”

เมื่อผู้ป่วยมะเร็งและแพทย์พูดถึงการรักษาโรคมะเร็ง มักมีการพูดถึงการรักษาโรคมะเร็งในลักษณะของการทำสงครามต่อสู้กับโรคร้ายซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือศัตรู โดยพบการปรากฏของอุปลักษณะสงครามในปริจเฉทภาษาพูดและภาษาเขียนของผู้ป่วย อุปลักษณะสงครามมีทั้งที่เป็นคำนามและคำกริยาต่างๆจากมโนทัศน์ของการทำสงคราม อุปลักษณะที่เป็นคำนามเหล่านี้แสดงการเปรียบเทียบการรักษาโรคมะเร็งโดยรวมกับการทำสงคราม วิธีการรักษาแต่ละวิธีเป็นอาวุธที่นำมาใช้ต่อสู้ปราบ กำจัด กวาดล้าง และ ทำลาย ศัตรูในสนามรบ มีการเปรียบโรคมะเร็ง ก้อนมะเร็งและเซลล์มะเร็งเป็นศัตรูในการรบ และสนามรบนั่นก็คือร่างกายของผู้ป่วยนั่นเอง

อุปลักษณะสงครามที่เป็นคำนาม ที่ปรากฏในบริบทของโรคมะเร็ง เช่น คำว่า สงคราม ตี การต่อสู้ การรบ การสู้รบ สนามรบ อาวุธ ศัตรู และ ข่าศึก เป็นต้น คำนามเหล่านี้ส่วนใหญ่พบในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วย ดังแสดงในตัวอย่าง (245) – (248)

- (245) ผมกำลังทำสงครามสู้รบกับมะเร็ง ด้วยข้อมูลด้านการข่าวที่ไม่มากนัก ครั้นจะทำประมาณสถานการณ์ข่าวกรองให้ท่านอ่าน ก็จะยาวและออกนอกเรื่องเกินเหตุ แต่ขออย่าคำพูดที่ว่า “สงครามสู้รบกับมะเร็ง” นั้น มิใช่คำพูดเล่นๆเพราะความพ่ายแพ้คงผมหมายถึง จะเกิดความเจ็บปวด ความทรมานและมีความตายเป็นเดิมพัน ฉะนั้นผมจึงคิดใคร่ครวญและวิเคราะห์อย่างจริงจังให้ “รู้เขา” อย่างถ่องแท้ (PW 11)
- (246) แต่นี่มะเร็งยังอยู่ในร่างกาย ฉะนั้นต้องรีบทำลายมันออกไปโดยเร็ว ก่อนที่มันจะกำจัดฉัน นี่เรากำลังทำสงครามกัน -- สงครามระดับชีวิต (PW 9)
- (247) ...สู้กันมันหยดแหมะแหละครึบ ระหว่างการต่อสู้ สนามรบในร่างกายของผมสะบักสะบอม ขาหมองข้างขาบวมจนหมดอัมฤทธิ์ตั้งห้ามเดิน (PW 5)
- (248) เมื่อมาถึงบรรทัดนี้เราจึงได้รู้วิธีที่จะทำสงครามเอาชนะมะเร็ง ว่านอกจากจะด้วยอาวุธอื่นๆแล้ว ยังจะต้องมีอาวุธหลักคือภูมิคุ้มกัน การสร้างภูมิคุ้มกันจึงเป็นหลักการหนึ่งในการต่อสู้กับมะเร็ง นี่คือการบำบัดเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน อันเป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ผมนำมาใช้ในการทำศึกกับมะเร็งครั้งนี้จนประสบความสำเร็จ ซึ่งผมก็ขอขอบคุณท่านผู้รู้ไว้ ณ ที่นี้ด้วย (PW 23)

การปรากฏของคำนามที่มาจากมโนทัศน์สงครามเหล่านี้ แสดงการเปรียบเทียบการรักษาว่าเป็นการทำสงครามกับโรคมะเร็ง โดยมีร่างกายของผู้ป่วยเป็นสนามรบ และมะเร็งเป็นฝ่ายตรงข้ามหรือเป็นศัตรูในสงครามที่ต้องทำลายและกำจัดให้หมดสิ้นไป ดังการปรากฏของคำว่า ข้าศึก ศัตรู ในบริบทของมะเร็งในตัวอย่าง (249) – (251)

- (249) ฉันก็อยากจะตัดสินใจอย่างเฉียบขาด ฉะนั้นจะไปว่าจะอย่างไร แต่ในสถานการณ์เป็นจริง มันไม่เป็นเช่นนั้น มันยากมากทีเดียว เมื่อหมอบอกว่าสถานการณ์เฉพาะหน้าอย่างนี้น่าจะผ่าตัดก่อน ข้าศึก นั้นใหญ่หลวงนัก แล้วจะเอาหรือไม่เอาเคมีบำบัด ซึ่งหมอเห็นว่าการฉายแสงน่าจะช่วยมากกว่า.(PW 25)
- (250) เพราะฉะนั้นอย่าทำอะไรให้ศัตรูเห็นว่าเราอ่อนแอ เราต้องสู้ มีจิตใจเข้มแข็ง และมีร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์ สมดุลครับ จึงจะปราบมะเร็งได้ จำไว้ว่า “มะเร็ง หายได้ถ้าใจคุณสู้” ครับ... ต้องสู้...จึงจะชนะ เอาละครับ (PW 4)
- (251) เจ้าเซลล์มะเร็งนี้ ... เป็นศัตรูกับร่างกาย ผมรู้จักกำพืดของมันดี จึงน่าจะจัดการกับมันเองได้ (PW 11)

ในปริจเฉทของแพทย์ก็เช่นกันมีการเปรียบเทียบการรักษาโรคมะเร็งกับการทำสงครามโดยโรคมะเร็งเปรียบได้กับฝ่ายตรงข้ามหรือศัตรูในการทำสงคราม เช่น

- (252) การค้นพบเสตีมเซลล์ทำให้เป้าหมายในการทำสงครามสู้รบกับมะเร็งพลิกโฉมหน้าโดยทันที เป็นการเปิดแนวรบใหม่และหัวหอกด้านการวิจัยต่างพากันมุ่งเป้าไปที่การค้นหาแนวทางในการกำจัดมะเร็งที่ต้นกำเนิดนั่นคือเสตีมเซลล์ และการวิจัยยาต่างก็มุ่งเป้าไปที่การค้นคว้าซึ่งพุ่งตรงไปทำลายเสตีมเซลล์มะเร็ง โดยไม่ทำอันตรายต่อเซลล์ปกติตัวอื่นๆ ทั้งหมดนี้เป็นความคืบหน้าล่าสุด และการเปิดแนวรบใหม่ในการรักษามะเร็ง (DW 2)
- (253) เรากำลังทำสงครามกับตัวที่รุกรานร้ายกาจอย่างมะเร็ง กองกำลังตามธรรมชาติ ๕ อ เซลล์เม็ดเลือดขาว อาจแพ้ย่ายในยกแรก ทำให้เซลล์มะเร็งก่อตัวขึ้นได้ แต่หลังจากความช่วยเหลือโดยการรักษาอย่างถูกวิธี การให้อาหารเสริมพลังงานอย่างดี โอกาสที่จะเอาชนะมะเร็งได้ก็มากขึ้น (DW 14)
- (254) ต่อไปนี้ในร่างกายของเราจะเกิดสงครามระหว่างเซลล์ เปรียบไปก็เป็นสงครามยืดพื้นที่ เบียดขับผู้รุกรานออกไป เป็นการต่อสู้กันระหว่างเซลล์มะเร็งกับเซลล์ภูมิคุ้มกัน ธรรมชาติบำบัดเชื่อว่าร่างกายของเรานั้นประเสริฐสุด มันสามารถซ่อมสร้างและรักษาโรคได้ด้วยตัวของมันเอง แม้แต่โรคมะเร็งมันก็จะเอาชนะได้ เพียงแต่เราต้องคอยป้อนอาวุธที่มีประสิทธิภาพอันได้แก่วิตามินกับเกลือแร่ที่จำเป็นสำหรับภูมิต้านทานให้ไม่ขาด จนกว่าสงครามเซลล์จะสิ้นสุดลง (DW 27)
- (255) การทำสงครามกับโรคมะเร็ง ถ้าสู้คนเดียวโดดเดี่ยวก็ต้องเหงา ดังนั้น ต้องหาเพื่อนร่วมรบ หรือพันธมิตร เพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนกัน รวมถึงอาชีพเดียวกัน ทำให้เกิดวิชาการใหม่ๆขึ้นมา จะได้นำมาใช้ในการรักษา และเป็นประโยชน์ต่อคนไข้ จะเห็นว่ามะเร็งเป็นปัญหาของโลก ผู้ป่วย

ไม่ได้โคดเคี้ยว แต่ทุกคนกำลังช่วยกันสู้รบอยู่ ดังนั้น ผู้ป่วยควรสร้างกำลังใจให้กับตัวเอง และคิดว่าจะต้องชนะ เพียงแต่อาจจะต้องใช้เวลา ซึ่งถือเป็นสงครามระดับโลกที่สาหัส และยึดเชื
จนไม่รู้ว่สงครามจะสิ้นสุดเมื่อไหร่ เราเชื่อว่า 50 ปีข้างหน้าเราน่าจะควบคุมมันได้ (DW 31)

ในตัวอย่าง (252) พูดถึงการรักษาในลักษณะของการทำสงคราม การค้นพบวิธีการรักษาใหม่ทีเรียกว่า เสติ้มเซลล์ เปรียบได้กับการเปิดแนวรบใหม่กับข้าศึกหรือโรคมะเร็ง ในตัวอย่าง (252) มีการเปรียบเทียบการรักษากับการทำสงครามเช่นกัน และการรักษาที่ถูกวิธีก็ทำให้โอกาสที่จะชนะสงครามมีมากขึ้น นอกจากนี้คำว่า เพื่อนร่วมรบ และ พันธมิตร ใน (255) ก็แสดงการเปรียบเทียบกลุ่มแพทย์ผู้ให้การรักษามะเร็งกับแนวร่วมในสนามรบ และคำว่า ผู้รุกราน ในตัวอย่าง (254) ก็แสดงถึงการเปรียบเทียบโรคมะเร็งเป็นศัตรูที่มารุกรานด้วย คำว่า เรา ในถ้อยคำที่ว่า “เรากำลังทำสงคราม” ก็แสดงให้เห็นว่าผู้ป่วยกับแพทย์อยู่ฝ่ายเดียวกัน และมีมะเร็งเป็นศัตรูฝ่ายตรงข้าม และในตัวอย่าง (256) – (262) เป็นตัวอย่างของอุปลักษณ์ที่เป็นคำนามคำว่า ข้าศึก ศัตรู และ ผู้รุกราน ซึ่งพบในปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์

- (256) การที่แพทย์สามารถปรับภูมิคุ้มกันของผู้ป่วยให้กลับคืนสู่สภาวะปกติได้ โอกาสที่จะชนะข้าศึก หรือหายจากโรคมะเร็งย่อมมีโอกาสสูงขึ้น (DW 22)
- (257) ในขณะที่จิตเป็นสมาธิ เม็ดเลือดขาวที่เรียกว่า ที.เซลล์ ออกมาในกระแสเลือดมาก และทำลายข้าศึก คือ เชื้อโรคต่างๆ ตลอดจนทำลายเซลล์มะเร็ง (DW 30)
- (258) มะเร็งเต้านม จึงเหมือนศัตรูในที่แจ้ง เราเห็นเป้าหมายชัดเจน คล้ายเจอก้อนมะเร็งได้ง่าย รักษาได้ และมีรูปแบบการรักษาที่เฉพาะเจาะจง (DW 14)
- (259) ความพยายามในการหาความแตกต่างในระดับเซลล์ของมะเร็ง เรียกว่าการศึกษาศัตรูเพื่อเอาชนะมันให้ได้อย่างราบคาบ (DW 14)
- (260) มะเร็งปากมดลูก ศัตรูตัวร้ายของผู้หญิง (DW 9)
- (261) เราก็ควรทำความรู้จักกับศัตรูของเราให้ติดตามสมควร เพื่อจะได้ป้องกันหรือเอาชนะศัตรูให้ได้ ตามหลัก “รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะทั้งร้อยครั้ง” นั่นแหละครับ (DW 30)
- (262) มะเร็ง คือ เซลล์ของตัวเองที่เปลี่ยนจากมิตร กลายเป็นผู้รุกราน ที่สำคัญความคิดปกตินี้ถ่ายทอดให้ลูกหลานได้ (DW 34)

นอกจากนี้ภูมิคุ้มกันในร่างกายและวิธีการรักษาต่างๆ เปรียบได้กับอาวุธที่แพทย์และผู้ป่วยนำมาใช้ในการทำสงครามกับศัตรู อุปลักษณ์ อาวุธ ที่แสดงการเปรียบเทียบวิธีการรักษาเป็นอาวุธ

- (263) การทำสงครามระหว่างเซลล์ดำเนินไปโดยอาศัยกำลังอาวุธรบที่โรงพยาบาลรามา เป็นหลัก (PW 5)

- (264) อนาคตของการรักษาไม่ได้อยู่ที่อาวุธร้ายแรงหนักขึ้น ที่คิดค้นกันขึ้นเพื่อเช่นฆ่าเซลล์มะเร็ง เพราะเซลล์ก็ย่อยมพลอยฟ้าพลอยฝนไปด้วย สิ่งที่เราคาดหมายว่าจะเป็นอาวุธสำคัญในอนาคตคือ การบำบัดด้วยภูมิคุ้มกัน (Immunotherapy) อันมีศักยภาพในการกระตุ้นระบบภูมิคุ้มกันที่ กำลังซึมซาบให้ตื่นขึ้นมาทำงานอย่างแข็งแรง ปัจจุบันนี้การแพทย์แผนปัจจุบันเริ่มค้นพบอาวุธ ทำนองนี้บ้างแล้ว แต่ยังอยู่ในระยะการศึกษาทดลองไปก่อน (PW 7)
- (265) ปอดเป็นอวัยวะที่เคลื่อนไหวยืดหดอยู่ตลอดเวลาที่จริง แต่ก็มีหลอดเลือดฝอยมาก จึงทำให้ดักจับเซลล์มะเร็งไว้ได้ง่าย ปอดไม่มีอาวุธร้ายทำลายมะเร็งได้ เพราะระบบน้ำเหลืองในเนื้อปอดไม่ ผู้แข็งแรงนัก มีแต่ท่อน้ำเหลืองที่นำเซลล์มะเร็ง เชื้ออวัณโรค และสารมลพิษ ไปติดที่ต่อมน้ำเหลืองที่ขั้วปอดเพื่อทำลายล้างที่นั่นเท่านั้น (PW 29)

คำว่า อาวุธ ในตัวอย่าง (263) – (265) แสดงการที่ผู้ป่วยพูดถึงภูมิคุ้มกันในร่างกายและการรักษาแบบต่างๆ ที่ผู้ป่วยได้รับจากโรงพยาบาลในลักษณะของอาวุธที่ใช้ในการสู้รบกับโรคมะเร็ง นอกจากนี้การปรากฏของอุปสรรคคำว่า อาวุธ อาวุธร้ายแรง ร่วมกับคำว่า เช่นฆ่า ทำลาย กวาดล้าง และศัตรู ในตัวอย่างเหล่านี้ แสดงการเปรียบเทียบการรักษากลับมาเป็นอาวุธที่นำมาใช้เช่นฆ่า ทำลาย กวาดล้าง โรคมะเร็งซึ่งเป็นศัตรูในสงครามครั้งนี้ ตัวอย่าง (266) เป็นตัวอย่างเพิ่มเติมแสดงการปรากฏของอุปสรรค อาวุธ ในถ้อยคำที่ว่า: “อาวุธที่เราจะใช้ต่อสู้กับมะเร็งเนี่ย มีใหญ่ๆก็มีอยู่สามชนิด” (บรรทัด 6) และ “คุณ(ชื่อผู้ป่วย) ไม่ได้ได้รับการรักษา ไม่ได้ใช้ อาวุธที่ดีที่สุดนะ ในการรักษา ใช้อาวุธ ระดับเบอร์สองนะปานกลางไป” (บรรทัด 10-12) ที่พบในปริศนาบทสนทนาระหว่างแพทย์กับผู้ป่วย

(266)

- 1 แพทย์: อู๊ย ขาดช่วงให้มานานอย่างนี้ระวัง...นะ แต่โรคของคุณสุทิตนี่เป็นโรคที่ ถ้าไม่
- 2 ผ่าก็ผลการรักษาไม่ดีค่ะ เพราะว่าให้ยาอย่างเดียวค่ะ
- 3 ผู้ป่วย: อ้อ
- 4 แพทย์: ใช่ เพราะว่ามันเป็นมะเร็งรังไข่ ในรังไข่เนี่ยเป็นมะเร็งที่ตอบสนองกับมิดที่ดี
- 5 ที่สุด เอ้อ ตอบสนองกับยาเคมีบำบัดปานกลาง ตอบสนองกับยา ตอบสนองกับ
- 6 รังสีรักษาน้อย คืออาวุธที่เราจะใช้ต่อสู้กับมะเร็งเนี่ย มีใหญ่ๆก็มีอยู่สามชนิด มี
- 7 มิมิด มิด ผ่าตัด ก็มียาเคมีบำบัดที่ได้ไป แล้วก็มีรังสีรักษา เคยได้ยินไหม๊ยาย
- 8 แสง ทีนี้ธรรมชาติของมะเร็งแต่ละชนิดมัน
- 9 ไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันอย่างสมมุติว่าถ้า เป็นมะเร็งปากมดลูกเนี่ยฉายแสง
- 10 จะดีที่สุด แต่ว่าถ้าเป็นมะเร็งรังไข่เนี่ย ผ่าตัดจะดีที่สุด ทีนี้ที่ผ่านมานะ คุณ(ชื่อ
- 11 ผู้ป่วย) ไม่ได้ได้รับการรักษา ไม่ได้ใช้ อาวุธที่ดีที่สุดนะ ในการรักษา ใช้อาวุธ
- 12 ระดับเบอร์สองนะปานกลางไป แล้วยังจะไปเล็งผลเลิศได้ยังงี้อะ แล้วแถมยัง
- 13 หายไปอีกอะแถมยังหายไปอีก นี่คุณสุทิต
- 14 อยากหายหรือเปล่าเนี่ย

(DS 8)

นอกจากนี้ยังพบการเปรียบเทียบการฉายรังสีหรือการฉายแสงกับการยิงด้วยอาวุธประเภทปืน มีเครื่องฉายแสงเป็นปืน และการฉายแสงไปที่ก้อนมะเร็งเปรียบได้กับการยิงปืนไปที่ศัตรู ดังจะเห็นได้จากการปรากฏของคำว่า ยิง ในตัวอย่าง (267) – (268) ด้านล่างซึ่งแสดงการปรากฏของอุปลักษณ์คำว่า ยิง ในภาษาเขียนและภาษาพูดของผู้ป่วยมะเร็งตามลำดับ

(267) การให้คีโม คือ การนำสารเคมีที่มีพิษร้ายแรงมากเข้าไปในร่างกายของเรา เพื่อทำลายเซลล์มะเร็ง ส่วนการฉายแสงก็คือ การใช้ลำแสงยิงเข้าไปบริเวณที่เราเป็นเพื่อฆ่าเซลล์มะเร็งเช่นกัน (PW 10)

(268)

- 1 ผู้ป่วย 1: เป็นน้อยๆไม่ต้องตัดสมันี้ เขารักษาด้วยอะไร ยิงด้วยฉายแสง ไม่ต้องตัด ?
- 2 หลังจากนั้นนะ ครั้งหลังเนี่ย
- 3 ผู้ป่วย 2: ไม่ใช่ป้า ของเราเป็นก้อนใหญ่; ผู้ป่วย 1: ก้อนเล็กๆ ไม่ต้องตัด (PS 18-19)

ตัวอย่าง (267) พบในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วยมะเร็งลำไส้รายหนึ่ง ที่พูดถึงการฉายแสงในลักษณะของการยิงอาวุธประเภทปืนไปที่ร่างกายส่วนที่เป็นมะเร็งเพื่อฆ่าเซลล์มะเร็ง เซลล์มะเร็งซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของโรคมะเร็งจึงเปรียบได้กับศัตรูในการรบเช่นกัน ตัวอย่าง (268) ได้มาจากการสนทนาระหว่างผู้ป่วยสองรายซึ่งถ้อยคำที่ว่า “ยิงด้วยฉายแสง” แสดงการเปรียบเทียบการฉายแสงกับการยิงอาวุธประเภทปืน

นอกจากนี้ยังมีคำกริยาอื่นๆอีกหลายคำจากโน้ตสนั้สงคราม ที่ปรากฏในบริบทการรักษาโรคมะเร็งและแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการรักษาโรคมะเร็งเป็นการทำสงครามต่อสู้กับกับมะเร็ง คำกริยาเหล่านั้น เช่นคำว่า บุก โจมตี จู่โจม ต่อสู้ ทำลาย ทำลายล้าง สยบ พิชิต กำจัด ปราบ ฆ่า ไล่ล่า กำจัด และกวาดล้าง

(269) น้ำยาคีโมมันจะทำหน้าที่เป็นทหาร บุกและฆ่าทุกอย่างที่ขวางหน้าโดยเคร่งครัด มีน้ำล่า... ภายในร่างกายของฉันทันจึงทุนทวาย วูบร้อนวูบหนาว อาเจียนเป็นไข้ เพราะมีสงครามฆ่ากัน สุดๆอยู่ข้างในนี่เอง (PW 9)

(270) หมอแผนใหม่เห็นว่า ก้อนมะเร็งเป็นศัตรูที่ต้องรีบกำจัดกวาดล้างด้วยการผ่าตัด(ศัลยกรรม) ให้ยาพิษ(สารเคมีฆ่าเซลล์) และเผามันให้สิ้นซากรังสีบำบัด โดยถือว่าก้อนมะเร็งนั่นแหละคือโรคมะเร็ง ดังนั้นเมื่อสวมวิญญาณหมอแผนใหม่ ต้องขยันผ่าตัด ขยันให้ยาพิษ และขยันเผา (PW 7)

(271) คุณผู้อ่านคะ บางคนอาจจะเคยได้ยินว่า ยาเคมีบำบัดเป็นสุดยอดยาที่ร้ายแรงของมวลมนุษยชาติ เพราะเป็นยาที่ใช้กำจัดเซลล์มะเร็ง ซึ่งนอกจากมันจะกำจัดเซลล์มะเร็งแล้ว มันก็จะกำจัดเซลล์ที่ดีของเราไปด้วย แบบว่าฆ่ามัน ฆ่ามัน ดีไม่ดียังไงก็ฆ่ามันนนนน...ทำนองนี้แหละค่ะ (PW 18)

(272) อาการที่เกิดขึ้น ผมคิดเสียว่าเป็นเพราะฤทธิ์ยาที่กำลังแสดงอานุภาพของมันในการกำจัดมะเร็ง ซึ่งเป็นอาการแพ้อย่างหนึ่ง แล้วที่เกิดอาการนี้เพราะยากำลังทำงาน ถ้าผมไม่มีอาการอะไรเลย ก็

- จะทำให้คิดได้ 2 อย่าง คือ 1. ยานี้ไม่มีผลข้างเคียงกับตัวผมเลย หรือ 2. ยานี้ไม่มีผลในการกำจัด มะเร็ง ซึ่งผมไม่อยากจะเสี่ยงกับความคิดที่ 2 ที่ว่าเสียเงินไปมากมายกับการรับยามแล้วไม่มีผลต่อมะเร็ง แต่ในยามที่ขาท่างานนี้ ผมรับรู้อยู่แล้วว่า มันทำลายทั้งมะเร็งและทำลายตัวผมอยู่ด้วย เวลาที่ผมทุกข์ทรมานในการที่ยากำลัง ทำลาย ร่างกายผม มันก็กำลัง ทำลาย มะเร็งด้วย ผมถึงต้องยอมรับความเจ็บปวดทรมานทุกข์ทรมานในช่วงนี้ เพราะรู้ว่ามันจะต้องถึงจุดสิ้นสุด (PW 15)
- (273) การที่ผมบริโภคอาหารที่มีสารเคมีสูง ก็ย่อมจะช่วยสกัดกั้นมิให้ต่อมลูกหมากรับสารพิษจนเซลล์มะเร็งแบ่งตัวมากขึ้น เป็นการช่วยให้เซลล์เม็ดเลือดขาวไม่หนักแรง ในการ เข้าโจมตี สังหารทำลาย เซลล์มะเร็งของต่อมลูกหมาก ตามจำนวนที่มีอยู่ก่อน (PW 11)
- (274) 4.3 Targeted Therapy การรักษาแบบใหม่ ภูมิคุ้มกัน (DW 14)

คำกริยา บุกและฆ่า ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า ทหาร และสงคราม ในตัวอย่าง (269) ให้ภาพของการทำสงครามที่เกิดขึ้นในร่างกายของผู้ป่วย การรักษาด้วยยาเคมีเปรียบได้กับการทำสงครามต่อสู้กับมะเร็ง น้ำยาเคมีเป็นทหารที่แพทย์ส่งไปบุกและฆ่ามะเร็งซึ่งเป็นศัตรู และในตัวอย่าง (268) – (274) มีการเปรียบเทียบมะเร็ง เซลล์มะเร็ง และโรคมะเร็งเป็นศัตรู ที่ต้องกำจัด โดยมีการรักษาต่างๆ ได้แก่ การผ่าตัด และ ยาเคมีบำบัด เป็นอาวุธที่ใช้ในการกำจัด กวาดล้าง ทำลาย โจมตี และเผา มะเร็งหรือศัตรู ฝ่ายตรงข้ามให้สิ้นซากไป

ตัวอย่าง (275) – (276) ด้านล่างแสดงการปรากฏของอุปลักษณ์คำว่า ต่อสู้ ซึ่งพบในปริจเฉทภาษาเขียนของผู้ป่วยมะเร็ง คำว่า ต่อสู้ นี้ แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการรักษากับการทำสงครามต่อสู้กับโรคมะเร็ง และวิธีการรักษาต่างๆ เป็นอาวุธที่ใช้ในการทำสงครามต่อสู้กับมะเร็ง

- (275) มะเร็ง...มันกำลังต่อสู้กับโรคร้ายที่กำลังคุกคามชีวิตของตนเอง (PW 9)
- (276) คนที่จะต้องต่อสู้กับโรคมะเร็ง คือ ตัวดิฉัน ค่ะ มันจะไม่มัวแต่ร้องไห้ เพราะน้ำตาไม่สามารถช่วยแก้ไขอะไรได้” (PW 3)

ตัวอย่าง (277) – (281) ต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างการปรากฏของถ้อยคำว่า ปราบมะเร็ง ต่อต้าน มะเร็ง และป้องกันมะเร็ง

- (277) โดยที่การ ปราบปรามมะเร็ง เป็นเรื่องซับซ้อนและยุ่งยาก ดังนั้นหลักการ ต่อต้าน มะเร็งที่ดีที่สุด และสำคัญที่สุดทุกวันนี้หนีไม่พ้นการป้องกัน (PW 7)
- (278) น้ำแอปเปิล มีสาร ต่อต้าน เซลล์มะเร็งให้เล็กลงและหายไป ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมะเร็งทรวงอกและมะเร็งเต้านม (PW 16)
- (279) พริก... ป้องกัน มะเร็งบางชนิดได้ (PW 29)
- (280) หมอนัดตรวจทุก 4 สัปดาห์ สรุปคือรักษาทั้ง 2 ทาง ยาโรงพยาบาลเป็นยา ป้องกัน และ ทำลาย มะเร็งไม่ให้ แพร่กระจาย ส่วนยาน้ำเทียนเขียนช่วยเสริมภูมิคุ้มกันร่างกายให้แข็งแรง (PW 3)

- (281) คุณอาจจะเคยได้ยินรายงานผลการวิจัย และข่าวคราวที่ออกมามากมาย ถึงแนวทางในการพิชิตมะเร็ง ต่อต้านมะเร็ง ป้องกันมะเร็ง หรือมีชีวิตอยู่กับมะเร็งตามแนวทางต่างๆซึ่งทุกวันนี้มีทฤษฎีออกมามากมายจนสับสน (DW 44)

ตัวอย่าง (282) – (285) แสดงการเปรียบเทียบการรักษาเป็นการพิชิตหรือสยบศัตรู โดยจะเห็นได้จากการปรากฏของคำว่า “พิชิตมะเร็ง” “พิชิตความเจ็บป่วย”

- (282) คนไข้ที่ต้องอยู่ในสภาพที่เจ็บป่วยมาก หรือใช้เวลาในการรักษาที่ค่อนข้างยืดเยื้อ ยาวนาน สภาพจิตใจ กำลังใจในส่วนตัวคนไข้ ก็มีบทบาทไม่น้อยในการร่วมต่อสู้พิชิตความเจ็บไข้ได้ป่วย (PW 22)
- (283) ค่อมได้สมองส่วนหลังจะหลั่ง Hormone Endorphyll ออกมาจะทำให้คลายความปวดเมื่อย ความเมื่อยล้าและก่อให้เกิดอารมณ์ดีตลอดเวลา จะทำให้สยบเซลล์มะเร็งไม่ให้ลุกลามต่อไปได้ (PW 17)
- (284) ผมทราบว่าตอนนี้ ผู้อ่านพอจะรู้จักซึ่งแล้วว่า อาหารทำให้เกิดมะเร็ง ผมก็บอกท่านเหมือนกันว่า อาหารนั้นก็จะช่วยให้ท่านฟื้นมะเร็ง พิฆาตมะเร็ง และพิชิตมะเร็งได้เหมือนกัน (PW 11)
- (285) ผมพบว่ายาที่ผมใช้รักษาอยู่มีระยะเวลาหวังผลอยู่สัก 6 เดือน นั่นหมายความว่า ถ้าผมสามารถ พิชิตมะเร็งได้ใน 6 เดือนนี้คือดีเลย (PW 15)

ในการทำสงครามครั้งนี้ฝ่ายมะเร็งเองก็สู้รบตอบโต้ จู่โจม รุกไล่ บุกรุก รุกราน คุกคาม ต้าน กลับมาเช่นกัน ดังการปรากฏของอุปสรรคณ์ รุกไล่ จู่โจม พิฆาต ถล่ม และ ต้าน ในตัวอย่าง (286) – (293)

- (286) มะเร็งชอบจู่โจมตอนที่เราสัมผัสใจสุขภาพของตน ฉันทเองเป็นหมอมิทีผลอได้ ทำให้เป็นมะเร็ง ถ้าได้ใหญ่ส่วนปลายเมื่อหนึ่งปีก่อน (PW 7)
- (287) อาการทางกาย เพิ่งมาปรากฏชัดในช่วงปีนี้เอง แต่ก็ยัง คงมีภูมิคุ้มกันทานพอที่จะรับอาการรุกไล่ของมะเร็งได้ ความลำบากทางกายคือการที่ต้องดูแลเอาใจใส่ทำแผลคุณก้อนมะเร็ง อยู่กับน้ำเหลือง น้ำหนอง น้ำเลือด (PW 25)
- (288) อาจารย์อธิบายเรื่องเบรสต์คอนเซอร์ฟเวชั่น (Breast Conservation) การศัลยกรรมที่ตอบความต้องการที่ฉันอยากให้คงสภาพเต้านมให้ได้มากที่สุดและเสริมซิลิโคน เอาตัวอย่างซิลิโคนให้เลือก จากนั้นแจ้งวันผ่าตัดว่า เป็นวันพฤหัสบดีที่ 22 ฉันขอวันพฤหัสบดี และขอบเลข 22 มัน เป็นวันเกิดของฉัน และนี่เป็นวันสำคัญที่ฉันจะได้ลาจากมะเร็งที่บังอาจมารุกรานฉัน (PW 21)
- (289) เป็นที่ยอมรับกันแล้วในปัจจุบัน และสามารถยืนยันได้อย่างแน่ชัดแล้วว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมๆ กับมะเร็ง เพราะในดีเอ็นเอมนุษย์มี ยีนมะเร็ง ประกอบอยู่แล้วตั้งแต่เริ่ม เพียงแต่ในสภาพการณ์ปกติ ยีนเหล่านี้จะไม่แสดงตัว ไม่กำเริบเลิบบานถึงขั้นรุกรานชีวิต (PW 9)
- (290) “เคยคิดแม้กระทั่งจะฆ่าตัวตายเลยนะ เพราะหนึ่งคือเงินเราก็ไม่มี รักษาโคสหนึ่งก็ 50,000 และก็ไม่ใช่ว่ารักษาครั้งเดียวแล้วจะหยุดได้ ต้องรักษาประมาณ 6-8 ครั้ง ตกแล้วก็ประมาณ 4-5

- แสนบาท จะเอาเงินมาจากไหน อยากปล่อยทิ้งให้มะเร็งมันคุกคามไปเรื่อยๆโดยไม่ต้องรักษา คิดว่าไม่รักษาก็ตาย รักษาก็ตาย นู้ยไม่มีเงินเก็บขนาดนั้น บ่อยครั้งเลยที่นู้ยร้องไห้” (PW 27)
- (291) ยาที่ใช้บำบัดรักษาโรคมะเร็งเหล่านี้ แพทย์มักใช้ร่วมกันคราวละ 3 หรือ 4 ชนิด ที่เป็นเช่นนี้ก็เพื่อพยายามที่จะลดทอนโอกาสของเซลล์มะเร็งในการต้านทานการบำบัดรักษาให้ลดน้อยลง และถึงแม้จะเป็นไปได้ว่าเซลล์มะเร็งบางเซลล์จะเกิดการต้านยาชนิดใดชนิดหนึ่ง แต่ก็มีโอกาสน้อยเหลือเกินที่เซลล์มะเร็งเหล่านี้จะสามารถต้านยาได้หมดทั้ง 3 หรือ 4 ชนิด และเนื่องจากยาที่ใช้ร่วมกันเหล่านี้ อาจทำให้เกิดอาการข้างเคียงอย่างรุนแรงขึ้นได้ (PW 13)
- (292) มะเร็งเป็นเนื้อร้ายที่รุกรานร่างกาย (DW 2)
- (293) โรคมะเร็ง คือ โรคที่มีเซลล์เจริญเติบโตผิดปกติกลายเป็นก้อนมะเร็ง สามารถบุกรุกทำลายเนื้อเยื่อใกล้เคียง และกระจายไปยังอวัยวะอื่นได้ (DW 13)

อุปถัมภ์สงครามที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ผู้ป่วยส่วนใหญ่จะเป็นคำกริยาจากมโนทัศน์สงคราม เช่น สู้ ทำลาย ฆ่า ดังแสดงในตัวอย่าง (294) – (295)

- (294) แบบว่าบางคนเขากลับไม่กิน โน่นไม่กินนี่ แต่ฉันคิดว่า แบบว่า ร่างกายเราโดนนี้มา ถ้ากินอะไรได้ก็กิน แต่ไม่กินเฉพาะไอ้เนี่ย ของคอง น้ำอัดลม พวกนี้ไม่กินเลย กินไม่ได้ แต่มันจะแพ้ใจไม่รู้ แต่ กินแล้วจุก ก็เลยไม่กินเลย ของอื่นกินหมด ของทะเลทะเลกินหมด ไข่ กิน กิน กิน คือแบบว่า มันแบบว่า อะไรได้ แบบว่าได้มาสู้ตอนให้ยา ทำลาย มัน (PS 10)
- (295) แต่ก็คิดใจนะ มันเหมือนมีกำลังใจด้วยหรือเปล่าไม่รู้นะอะ แบบว่าลืมหามาแล้วเห็นแต่คุณหมอตั่งนั้นอะไรอย่างเนี่ย ถึงแม้ว่ายังไม่ ยังไม่ครบสูตร แต่มันก็รู้สึกมีความอุ่นใจ ทำให้เรามีกำลังใจ ที่จะต่อสู้ต่อไป อะไรอย่างเนี่ย (PS 13)
- (296) จริงๆก็ไม่รู้เรื่องหรอกอะ คือรู้แต่ว่าคีโมมันเป็นเคมีที่ไปฆ่าพวกเซลล์ที่มันเป็น ที่มันเป็นมะเร็งอะ มันฆ่าแล้ว ไม่ใช่ฆ่าแต่ มะเร็งมันฆ่าเซลล์ที่ดีด้วย ร่างกายเราก็กลับเป็นเหมือนกับว่าไม่มีภูมิคุ้มกันไม่มีอะไร เราต้องระวังตัวมาก ไข่ไม้คะ หมอจะอธิบายให้เราระวังตัว (PS 63)

อุปถัมภ์สงครามที่ปรากฏในปริจเฉทเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยโรคมะเร็งและแพทย์ข้างต้นแสดงการเปรียบเทียบการรักษาโรคมะเร็งกับการทำสงครามอย่างเป็นระบบในภาษา และสะท้อนให้เห็นมโนอุปถัมภ์ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการทำสงคราม” ซึ่งแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการรักษาเป็นการทำสงครามในระดับปริชานของทั้งผู้ป่วยและแพทย์ กล่าวคือการรักษาโรคมะเร็งกับการทำสงครามนั้นถึงแม้ว่าจะเป็นสองมโนทัศน์ที่แตกต่างกัน แต่ในระดับปริชานของผู้ป่วยและแพทย์แล้วคุณสมบัติของสองมโนทัศน์นี้อาจมีความคล้ายคลึงกันบางประการที่สามารถนำมาเทียบเคียงกันได้และอาจแสดงเป็นคู่เชื่อมโยงคุณสมบัติดังในแผนภูมิ 7 ด้านล่าง

แผนภูมิ 7 การเทียบโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปถัมภ์การรักษาโรคมะเร็ง
เป็นการทำสงคราม

แคววมโนทัศน์ต้นเค้า การทำสงคราม	แคววมโนทัศน์ การรักษาโรคมะเร็ง
การทำสงคราม	⇒ การรักษาโรคมะเร็ง
สนามรบ	⇒ ร่างกายของผู้ป่วย
อาวุธ	⇒ วิธีการรักษา เช่น การผ่าตัด เคมีบำบัด รังสี ยา อาหารและอื่นๆ เช่น ภูมิคุ้มกันของร่างกาย
ข้าศึก ศัตรู	⇒ โรคมะเร็ง ก้อนมะเร็ง เซลล์มะเร็ง
การรุกราน บุก โจมตี ถล่ม ทำลายของข้าศึก	⇒ การเกิดก้อนมะเร็งขึ้นที่อวัยวะ การขยายขนาดของ ก้อนจนทำให้เกิดความเสียหายของอวัยวะ การ แพร่กระจายของโรค ไปที่อวัยวะใดอวัยวะหนึ่ง และ อาการอื่นๆ
การต่อสู้ ปราบ กวาดล้าง ทำลาย พิชิต ต่อต้านและสยบข้าศึก	⇒ วิธีการรักษาและกลไกการทำงานของยา รังสี และต่างๆ

การเชื่อมโยงคุณสมบัติของการทำสงครามกับการรักษาโรคมะเร็งข้างต้น แสดงให้เห็นความคล้ายคลึงระหว่างคุณสมบัติของสองมโนทัศน์ที่เกิดขึ้นในระดับปริชาณของผู้ใช้ภาษา ซึ่งจะเห็นได้ว่าการรักษามะเร็งเพื่อให้ผู้ป่วยหายหรือมีอาการดีขึ้นมีความคล้ายคลึงกับการทำสงครามในสนามรบกับข้าศึกศัตรู และศัตรูในที่นี้ก็คือโรคมะเร็ง ก้อนมะเร็ง และเซลล์มะเร็ง ซึ่งมาบุก รุกราน โจมตี ทำลายอวัยวะต่างๆในร่างกายของผู้ป่วย ด้วยการขยายขนาดของก้อนเนื้อองมะเร็ง และการแพร่กระจายของโรคมะเร็งไปสู่อวัยวะอื่นๆ เช่น ต่อม้ำเหลือง ตับ ปอด และสมอง ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายแก่อวัยวะ ร่างกาย และชีวิตของผู้ป่วย วิธีการรักษาต่างๆที่แพทย์ใช้ เช่น การผ่าตัด เคมีบำบัด รังสีรักษา วิตามินซีความเข้มข้นสูง อาหารและวิธีการอื่นอื่นๆ จึงเปรียบได้กับอาวุธที่ฝ่ายแพทย์และผู้ป่วยนำมาใช้ต่อสู้ ปราบ กำจัด กวาดล้าง ทำลาย พิชิตศัตรู และสนามรบที่ทั้งสองฝ่ายกำลังทำสงครามกันนั้นก็จึ่ร่างกายของผู้ป่วยนั่นเอง

จะเห็นได้ว่ามโนอุปถัมภ์ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการทำสงคราม” เน้นอธิบายโรคมะเร็งในด้านของการรักษาโรค วิธีการรักษาของโรค กลไกการทำงานของร่างกาย และเป็นมโนอุปถัมภ์ที่พบได้บ่อยที่สุดในภาษาของแพทย์และผู้ป่วย ในด้านการรักษานั้น นอกจากมโนทัศน์สงครามแล้วยังพบการทำความเข้าใจผ่านมโนทัศน์การเดินทางด้วย แต่มโนอุปถัมภ์ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการเดินทาง” จะเน้นอธิบายหรือทำให้คุณสมบัติด้านความยาวนานของการ

รักษาเด่นขึ้นมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ป่วยมองว่าการรักษาโรคมะเร็งเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลายาวนาน ดังจะได้อธิบายโดยละเอียดในหัวข้อต่อไป

4.8 มโนอุปถัมภ์ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการเดินทาง”

อุปถัมภ์อีกกลุ่มหนึ่งเป็นคำนามและคำกริยาจากมโนทัศน์เกี่ยวกับการเดินทาง แสดงการเปรียบเทียบการรักษาโรคมะเร็งกับการเดินทาง เส้นทางที่ใช้ในการเดินทางเป็นวิธีการรักษา ผู้ป่วยเป็น ผู้เดินทาง ผู้ป่วยมะเร็งคนอื่นๆเป็นเพื่อนร่วมทาง เส้นทางในการเดินทางที่ถูกต้องก็คือวิธีการรักษาที่ถูกต้องเหมาะสม และการเดินทางย้อนกลับมาตั้งต้นใหม่เปรียบได้กับการเริ่มต้นรับการรักษาขั้นที่ 1 ใหม่อีกครั้ง

อุปถัมภ์การเดินทางนี้ปรากฏอย่างเป็นระบบในภาษาของผู้ป่วย ตัวอย่างส่วนใหญ่จึงนำมาจากภาษาของผู้ป่วยเป็นหลัก อุปถัมภ์กลุ่มนี้พบในภาษาของแพทย์บ้างเช่นกันแต่ยังไม่เป็นระบบเพียงพอจึงจะนำเสนอและอภิปรายหลังจากได้นำเสนอข้อมูลของผู้ป่วยแล้ว

อุปถัมภ์การเดินทางมีทั้งที่เป็นคำนามและคำกริยาจากมโนทัศน์การเดินทาง ที่เป็นคำนาม เช่นคำว่า การเดินทาง เพื่อนร่วมทาง ทาง หนทาง เส้นทาง แพร่ง ทางสองแพร่ง และหนทาง และคำกริยาเช่นคำว่า เดิน ว่ายน้ำ ทรูยทาง ตัดทาง ตั้งต้น ย้อนกลับ เป็นต้น

ตัวอย่าง (297) – (300) แสดงการปรากฏของคำนาม การเดินทาง เส้นทาง ในรูปของอุปถัมภ์ในบริบทภาษาเขียนของผู้ป่วยโรคมะเร็งและแพทย์ซึ่งป่วยเป็นมะเร็งท่านหนึ่งตามลำดับ

- (297) การรักษาวิธีนี้ ผมต้องไปรักษาทุกวันจันทร์ คือรับทุกสัปดาห์ จากรอบแรกที่รับทุก 3 สัปดาห์ ซึ่งก็ได้ผล ภายใน 5 สัปดาห์เหลือ 57 มินลควบลงมา นี่เป็นการเล่าเรื่องการเดินทางของเวลาที่ผ่านไป 14 เดือนให้ฟังว่าผมรับการรักษาระยะใด อย่างไรบ้าง (PW 15)
- (298) เมื่อฉันกลับไปในคืนก่อนที่จะมีการตรวจหามะเร็งที่แพร่กระจาย ซึ่งฉันรู้แฉะใจว่ามีอยู่แน่นอน เพราะซีอีเอหลังผ่าตัดสูงถึง 5,327 นาโนกรัม และเมื่อใช้วิธีชีวิตได้สามเดือน ซีอีเอลดลงมาเป็น 1,205 นาโนกรัม (คนปกติมีแค่ 5 นาโนกรัม) แม้ว่าสภาพร่างกายและจิตใจของฉันจะวิเศษสุด ไม่มีอาการที่รบกวนคุณภาพชีวิตเลยแม้แต่น้อย ซึ่งฉันรู้ดีว่าเป็นผลของการไม่ยอมรับสารเคมี และรังสีบำบัด แต่เลือกใช้ชีวิต ฉันมีความพอใจในการเลือกเส้นทางนี้อย่างภาคภูมิใจ (PW 7)
- (299) แม้ถูกกันออกจากเส้นทางการรักษาเยียวยาสุขภาพของฉัน ความที่แม่เองก็ไม่เข้าใจขั้นคยะขยที่ จะรู้ให้ได้ว่าลูกสาวปีดบังอะไร (PW 25)
- (300) ผมจึงคุยกับหมอว่า ถ้าผมเปลี่ยนยาจะเปลี่ยนเป็นยาอะไร ก็มีกรกล่าวชื่อยาประเภทหนึ่งขึ้นมา ซึ่งผมรู้ว่ายาประเภทนี้จะป็นยาประเภทสุดท้ายที่นำมาใช้ในการรักษามะเร็ง อย่างน้อยก็กับ มะเร็งลำไส้ที่ผมเป็น นั่นทำให้ผมเริ่มมีความรู้สึก ว่า เริ่มเดินทางมาสู่เส้นทางที่เรียกว่าเส้นทางสุดท้ายของการรักษา และอนนสายนี้อาจเป็นสายสุดท้ายของการรักษาแล้ว ถ้าผมหายก็ถือว่า โชคดี แต่ถ้าไม่หาย ปัญหาคือจะทำอย่างไร (PW 15)

ตัวอย่าง (297) คำว่า *การเดินทาง* ในตัวอย่างนี้ แสดงการเปรียบเทียบการเข้ารับการรักษา ในระยะเวลา 14 เดือนกับการเดินทางของผู้ป่วย การเดินทางเริ่มต้นตั้งแต่การรับยาครอบงำครั้งแรก กระทั่งเวลาผ่านไป 14 เดือนเมื่อการรักษาเสร็จสิ้นการเดินทางก็จบลง และวิธีการรักษาโรคมะเร็ง แต่ละวิธีจึงเปรียบได้กับเส้นทางต่างๆ ในการเดินทางที่ผู้ป่วยแต่ละคนเดินทางไป ดังจะเห็นได้จาก คำว่า *เส้นทาง* ในตัวอย่าง (298) แสดงการเปรียบเทียบวิธีการรักษาแบบชีวจิตเป็นเส้นทางที่ผู้ป่วย เลือกในการเดินทางครั้งนี้ แนวทางหรือวิธีการรักษาที่ผู้ป่วยเลือกและยอมเข้ารับการรักษา จึงเปรียบ ได้กับเส้นทางที่ผู้ป่วยเลือกเดิน ดังจะเห็นได้จากคำว่า “เส้นทางการรักษา” ใน (299) และ “เส้นทางสุดท้ายของการรักษา” ใน (300)

นอกจากนี้ผู้ป่วยรายอื่นที่เข้ารับการรักษาในแบบเดียวกัน หรือเป็นโรคมะเร็งเหมือนกัน ก็เปรียบได้กับเพื่อนร่วมเดินทาง ดังจะเห็นได้จากการปรากฏของคำว่า *เพื่อนร่วมทาง* ในถ้อยคำที่ว่า “ฉันก็แนะนำและตอบคำถามพวกเขาเช่นเคยทุกครั้งด้วยความหวังใยในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมทาง สายมะเร็ง” ใน (301)

- (301) เข้าวันรุ่งขึ้นมีผู้โทรศัพท์มาถึงฉัน 3 คน ไม่ใช่อาจารย์สาทิศ แต่สองคนแรกแนะนำตนเองว่าป่วยเป็นมะเร็ง และต้องการคำแนะนำจากฉันในการบำบัดตามแนวทางชีวจิต ซึ่งฉันก็แนะนำ และตอบคำถามพวกเขาเช่นเคยทุกครั้งด้วยความหวังใยในฐานะที่เป็นเพื่อนร่วมทางสายมะเร็ง ส่วนรายที่สามเป็นเสียงของเพื่อนเก่าของฉันเอง ที่สอบถามข่าวคราวมาด้วยความหวังใยในตัวฉัน ทำให้ฉันมั่นใจว่า ถ้าทำกรรมดีก็จะต้องได้ผลดีตอบแทนมาเช่นนี้เอง (PW 7)

ตัวอย่าง (302) – (307) ที่จะนำมาเสนอต่อไปเป็นตัวอย่างการปรากฏของคำนามคำว่า *ทาง* สองแห่ง *เส้นทาง* และ *ทาง* ในภาษาของผู้ป่วยมะเร็งสามรายที่แสดงการเปรียบเทียบ ทางหรือเส้นทางที่ผู้ป่วยต้องเลือกเดินกับวิธีการรักษาที่ผู้ป่วยต้องเลือกรับ

- (302) “ครับ, ขอบคุณมาก ขอคุณในความเอาใจใส่ดูแลของหมอ และผมต้องขอโทษด้วย ที่จะขอ บอกเลิกการผ่าตัด” ผมบอกหมอไปทั้งๆที่รู้สึกเกรงใจหมอ แต่เมื่อมาถึงทางสองแพร่งซึ่งบังคับ ให้ผมต้องเลือกทางหนึ่งทางใด ผมจึงต้องเอ่ยปากบอกหมอถึงแพร่งที่ผมเลือกด้วยความจำใจ (PW 23)
- (303) ถ้าคำว่า “คือ” หมายถึงความมั่นใจว่าสิ่งที่ทำอยู่นั้นถูกต้อง ฉันก็คงเป็นคนคืออย่างไม่ต้องสงสัย เพราะในสายตาของคนรอบข้างเวลานั้น การตัดสินใจปฏิเสธมิเป็นความเอาแต่ใจตัวเองแต่จะ ทำอย่างไรได้ ในเมื่อฉันซึ่งเป็นผู้ป่วยได้เลือกหนทางการรักษาให้ตัวเองแล้วว่าจะเดินตามเส้นทางสายชีวจิตที่ อาจารย์สาทิศ อินทรกำแหง บอกไว้ อีกทั้งยังมั่นใจว่าการตัดสินใจของตัวเอง ครั้งนี้ไม่ผิด (PW 39)

(304)

1 ผู้วิจัย : แล้วรู้ไม่ทำไมเราถึงต้องให้เคมีบำบัด

- 2 ผู้ป่วย : ก็มันเป็นหนทางสุดท้าย
- 3 ผู้วิจัย : เหรอ (PS 26)
- (305) มิถุนายน 2531 คุณหมอปัทธยาบอกดิฉันและสามีว่า การรักษาลิ้นสุดแล้ว ไม่จำเป็นต้องฉายแสงหรือให้ยาเคมี เพราะมะเร็งยังไม่ได้เข้าต่อมน้ำเหลือง แต่เมื่อสามีดิฉันชักใช้ถึงความมั่นใจของคุณหมอเรื่องที่ไม่แนะนำให้ดำเนินการรักษาในขั้นตอนต่อไป คุณหมอมเลขสรุปว่า หากเราต้องการความสบายใจ จะไปรักษาต่อก็ได้ ในที่สุดเราเลือกทางไปพบหมอในขั้นตอนต่อไป อย่างน้อยก็เพื่อแสวงหาทัศนคติสองในการตัดสินใจ (PW 22)
- (306) มะเร็งเป็นปัญหาที่ทั่วโลกกำลังแสวงหาหนทางในการดูแลรักษา และเป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 3 รองจากโรคหัวใจ และอุบัติเหตุ มีงานวิจัยมากมายที่แสดงว่าร้อยละ 90 ของมะเร็งสามารถป้องกันและรักษาได้ (DW 22)
- (307) การผ่าตัดเป็นทางเลือกแรกในการรักษา แต่การลงมีดกับร่างกายเพื่อผ่าตัดเอาเนื้องอกออกไปอวัยวะส่วนหนึ่งก็หายไปด้วย ดังนั้นยิ่งผ่าตัดใหญ่เท่าใดร่างกายก็จะได้รับความเสียหายมากขึ้น (PW 22)

คำว่า ทางสองแพร่ง และ แพร่ง ในตัวอย่าง (302) แสดงการเปรียบเทียบทางหรือเส้นทางที่เป็นสองแพร่งกับวิธีการรักษาสองวิธีที่มีให้ผู้ป่วยเลือก และต้องเลือกรับการรักษาแบบใดแบบหนึ่ง วิธีการรักษาสองวิธีจึงเป็นทางที่เป็นสองแพร่งที่ผู้ป่วยจะต้องเลือกเดินไป และในตัวอย่าง (303) คำว่า หนทาง เส้นทาง แสดงให้เห็นว่าแนวทางการรักษาโรคมะเร็งแบบชีวิตจิตเป็นเส้นทางหรือหนทางที่ผู้ป่วยรายนี้เลือกเดิน คำว่า เดินตาม แสดงการเปรียบเทียบการยอมรับการรักษาเป็นการเดินตามเส้นทางที่ตนเองได้เลือก คำว่า “หนทางสุดท้าย” ในตัวอย่าง (304) ก็แสดงการพูดถึงการรักษาเป็นหนทาง และการรักษาด้วยเคมีบำบัดเป็นหนทางสุดท้ายให้เลือกเดิน และการเลือกหรือหาวิธีการในการรักษาก็เปรียบได้กับการเลือกหรือหาเส้นทางการเดินทาง ดังในถ้อยคำที่ว่า “ในที่สุดเราเลือกทางไปพบหมอในขั้นตอนต่อไป” ในตัวอย่าง (305) “แสวงหาหนทางในการดูแลรักษา” (305) และ “การผ่าตัดเป็นทางเลือกแรกในการรักษา” (307)

ตัวอย่าง (308) – (309) ด้านล่างแสดงถึงการเปรียบเทียบการเลือกเดินทางไปในเส้นทางที่ถูกต้องการกับการเลือกหรือการได้รับวิธีการรักษาโรคมะเร็งจากแพทย์อย่างถูกวิธี ดังการปรากฏของถ้อยคำที่ว่า “ถูกทาง” และ “เดินมาถูกทาง” ในสองตัวอย่างนี้ซึ่งพบในภาษาเขียนของผู้ป่วยสองราย

- (308) ผมเริ่มมีกำลังใจและมีความมั่นใจขึ้นว่าเรารักษาถูกทางแล้ว เพราะตัวเราเองมันบอก หลังจากนั้นมากำลังใจผมเกินร้อย ไม่เคยคิดกลัวเจ้ามะเร็งร้ายสักนิดเดียว ผมขับรถจากศรีราชา เข้า ร.พ. จุฬาฯเอง เพื่อมาให้เคมีบำบัดและขับรถกลับบ้านหลังจากให้เคมีเรียบร้อยแล้วทุกครั้ง (PW 3)
- (309) ผมได้เดินมาถูกทางแล้ว จึงไม่ควร “วอกแวก” หรือลังเล ผมจะให้ผลการเจาะเลือดตรวจค่า PSA ที่ค่อยๆลดลง เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองต่อไป (PW 11)

นอกจากค่านามจากมโนทัศน์การเดินทางแล้ว คำกริยาจากมโนทัศน์เกี่ยวกับการเดินทางที่พบในปริจเฉทของผู้ป่วยก็มีอยู่หลายคำ เช่น *กรุยทาง* *เดิน* *ว่ายน้ำ* *หวน* *ตั้งต้น* ดังในตัวอย่าง (310) – (312) ที่แสดงการปรากฏของคำว่า *เดินตาม* และ *เดินทาง* ใน “เดินตามกระบวนการรักษา” (310) และ “เดินทางต่อบนเส้นทางกระบี่บำบัด” (310) และถ้อยคำที่ว่า “ว่ายน้ำข้ามทะเล” ใน (312) ซึ่งแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการรักษาเป็นการเดินทาง การรับการรักษาและปฏิบัติตามขั้นตอนการรักษาเปรียบได้กับการเดินทางตามเส้นทางที่ตนเลือกไปเรื่อยๆ ซึ่งอาจเป็นการเดินทางด้วยเท้าหรือการว่ายน้ำ และการเดินทางจะจบลงเมื่อการรักษาเสร็จสิ้น

- (310) เมื่อฉันรู้ว่าผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็งทรวงอกในปี 2531 ก็ได้เดินตามกระบวนการรักษาของแผนปัจจุบัน กำลังใจตอนนั้นไม่เสีย มาเริ่มรู้สึกหวั่นไหวต่ออารมณ์ความรู้สึกจริงๆ ก็ที่แขนขวา ประสบภาวะอัมพาตชั่วคราว ขณะนั้นไม่รู้ว่าจะหายไหม คีขึ้นได้ไหม หรือว่าจะแย่มากลงไปเรื่อยๆ (PW 22)
- (311) คงเป็นเพราะว่าในรอบสองสามปีหลังมานี้ มีคนโทรมามากมาย และค่อยๆ ทยอยไปเรื่อยๆ เดือนละรายหรือสองราย พวกเขาอาจความหาฉันไม่เจอ เพราะฉันเองยังคงเดินทางต่อบนเส้นทางของการบำบัด ไม่ได้อยู่เป็นที่เส้นทาง (PW 24)
- (312) คณะหมอเดินออกจากห้องไปแล้ว น้ำตาฉันซึมขึ้นมาด้วยความตื่นตัน ในที่สุด...ฉันก็ว่ายน้ำข้ามทะเลมาถึงฝั่งตรงข้ามจนสำเร็จ หลังจากการต่อสู้และอดทนในโรงพยาบาลแห่งนี้มาเกือบ 5 สัปดาห์. (PW 9)

(313) เป็นตัวอย่างการปรากฏของคำว่า *กรุยทาง* ซึ่งแสดงการเปรียบเทียบการกรุยทางกับการพยายามหาหนทางรักษาด้วยการลองผิดลองถูก โดยไม่รู้่วาวิธีการใดจะทำให้หายจากโรคได้

- (313) การพึ่งตนเอง ซ่อนนี้เป็นหัวใจของทุกเรื่องเมื่อแขนขวาเสียจนแขนพื้น ฉันก็ได้เรียนรู้ถึงการต่อสู้กับตนเอง กรุยทางไปทั้งที่ไม่รู้ว่าจุดยืนที่ดีจะอยู่ที่ใด ไม่มีใครบอกได้ ไม่มีคำตอบ เพียงแต่มีกำลังใจที่จะสู้ จะไม่ยอมอยู่ในสภาพนั้น ฉันจะไม่แคร์ว่าในอีก 5 ปี 10 ปีข้างหน้า ร่างกายคน โดยเฉพาะแขนข้างนี้จะลีลา(เพราะใช้แรงมากเกินไป) หรือจะเป็นอย่างไร เพียงแต่ฉันจะทำปัจจุบันให้เป็นพื้นฐานที่ดีในอนาคตข้างหน้า (PW 22)

คำว่า *กรุยทาง* นี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ. ศ. 2542 หน้า 71 กล่าวไว้ว่าเป็นคำกริยา หมายถึงการถางเป็นแนวไว้ ซึ่งให้ภาพของการไม่มีทางเดินรออยู่ แต่ผู้ป่วยต้องกรุยทางคือถางทำทางเอง และหากเส้นทางหรือวิธีการรักษาที่ผู้ป่วยเลือกไม่เหมาะสม ผู้ป่วยบางรายอาจต้องตั้งต้นรับการรักษาแบบใหม่อีกครั้ง การเริ่มต้นรับการรักษาใหม่เปรียบได้กับการกลับมาตั้งต้นการเดินทางใหม่ ดังการปรากฏของคำว่า *หวนมาตั้งต้นใหม่* ในตัวอย่าง (314) และ (315)

- (314) ดิฉันต้องหวนมาตั้งต้นใหม่กับคุณหมอวิโรจน์ ซึ่งเป็นคนที่สุขุม และมีมารยาททางการแพทย์มาก แม้คุณหมอจะทราบเรื่องที่ดิฉันและสามีเล่าถึงสาเหตุตรงๆที่เราจะไม่ติดต่อกับหมอพัทยาก็ คุณหมอก็ได้แต่หัวเราะขำๆให้กำลังใจเรา ทั้งพยายามชักชวนให้เราคุยกับหมอพัทยาใหม่ โดยไม่เคยพูดถึงด้านลบของหมอพัทยาให้เราฟังเลย แต่เมื่อเย็นขึ้นขันแข็งว่า จะไม่ขอติดต่อกัน ก็ช่วยติดต่oprึกษากับคุณหมอบิน ซึ่งเป็นหมอหัวหน้าแผนก ศัลยกรรมทรวงอก ในโรงพยาบาลของรัฐที่ดิฉันรักษาอยู่ ให้มาเป็นผู้ดูแลอาการดิฉันโดยประสานกับคุณหมอวิโรจน์ (PW 22)
- (315) ข้าพเจ้าหันหน้าออกจากโรงพยาบาลและคิดว่าจะไม่หวนเดินทางมาเข้ารับการรักษาพยาบาลกับแพทย์แผนปัจจุบันอีก ถ้าจะตายก็ขอไปตายยังต่างจังหวัดดีกว่า. (PW 17)

ตัวอย่างอุปลักษณะเกี่ยวกับการเดินทางในปริศนาภาษาเกี่ยวกับ โรคมะเร็งของผู้ป่วยโรคมะเร็งข้างต้น แสดงการเปรียบเทียบการรักษากับการเดินทางอย่างเป็นระบบระดับหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นโมเดลลักษณะ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการเดินทาง” ที่มีการเปรียบเทียบการเดินทางกับการรักษาวิธีการรักษาต่างๆที่มีอยู่ในปัจจุบันเปรียบได้กับเส้นทางในการเดินทางที่ผู้ป่วยต้องเลือกเดิน การเลือกเส้นทางที่ถูกต้องก็คือการเลือกการรักษาที่ถูกต้อง การเดินทางไปสู่เป้าหมายได้อย่างราบรื่นไม่หลงทางเปรียบได้กับการรักษาที่ได้ผลดี ผู้ป่วยมีสุขภาพดีขึ้นหรือมีอายุยืนยาวขึ้นกว่าที่แพทย์เคยพยากรณ์ไว้

ผู้ป่วยซึ่งเปรียบได้กับผู้เดินทาง และมีผู้ป่วยมะเร็งรายอื่นเป็นเพื่อนร่วมเดินทาง ผู้เดินทางจะเป็นผู้มีส่วนในการเลือกเส้นทางเดินของตนว่าจะไปทางใด ในการเดินทางนั้นมีเส้นทางให้เลือกหลายเส้นทางเพราะการรักษาโรคมะเร็งมีอยู่หลายวิธีและหลายแนวทางด้วยกัน แบ่งเป็นประเภทใหญ่ได้สองกลุ่ม กลุ่มแรกคือ การรักษาแบบแผนปัจจุบันกับแพทย์แผนทางเลือก ในกลุ่มแพทย์แผนปัจจุบันเองก็มีวิธีการรักษาหลายแบบที่ผู้ป่วยและแพทย์จะต้องร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีการรักษาที่เหมาะสมกับอาการและระยะของโรคมะเร็ง อาทิเช่น การผ่าตัด การให้ยาเคมีบำบัด การฉายรังสี และอื่นๆ ในกลุ่มแพทย์แผนทางเลือกเองซึ่งเน้นวิธีการรักษาแบบธรรมชาติก็มีวิธีการรักษาหลายวิธีให้ผู้ป่วยได้เลือก เช่น การออกกำลังกาย การงดอาหารประเภทเนื้อสัตว์ การสวนล้างลำไส้ ด้วยกาแฟ การตากแดดตอนเช้า เป็นต้น

การเลือกเดินทางที่ผิดเปรียบได้กับการเลือกวิธีการรักษาที่ไม่เหมาะสม ทำให้เสียเวลาในการเดินทางหรืออีกนัยหนึ่งคือเสียเวลาของชีวิตที่เหลืออยู่ และอาจทำให้ต้องย้อนกลับมาตั้งต้นใหม่ และเลือกทางเดินใหม่ การเลือกแนวทางการรักษาของผู้ป่วยจึงมีผลต่อสุขภาพ ผลลัพธ์ในการรักษา ผู้ป่วยบางรายอาจเลือกรักษาตามแนวแพทย์สมัยใหม่ บางรายเลือกรักษาแบบผสมผสานกับแพทย์แผนทางเลือก และบางรายเลือกที่จะรับการรักษาตามแนวแพทย์แผนทางเลือกอย่างเดียวนั้น แนว

ของชีวิต หากผู้ป่วยเลือกแนวทางหรือวิธีการรักษาที่ไม่เหมาะสม ก็จะเสียเวลาในการรักษาไปจนบางครั้งโรคอาจลุกลามเกินแก้ไข

ไม่มีเวลาและพลังชีวิตเหลือเพียงพอที่จะมาตั้งต้นเลือกเส้นทางการรักษาใหม่ได้

คุณสมบัติที่เทียบเคียงกันได้เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า แม้ว่ามโนทัศน์การเดินทางกับมโนทัศน์โรคมะเร็งจะเป็นมโนทัศน์ที่แตกต่างกัน แต่ในระดับปริซันของผู้ใช้ภาษานั้นสองมโนทัศน์นี้มีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันบางประการที่สามารถนำมาเทียบเคียงเชื่อมโยงกันได้เป็นคู่ๆ และการเชื่อมโยงคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันในระดับปริซันเหล่านี้ อาจแสดงออกมาเป็นแผนภูมิเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นดังนี้

แผนภูมิ 8 การเทียบโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปลักษณ์การรักษาโรคมะเร็งเป็นการเดินทาง

แวดวงมโนทัศน์ต้นเค้า การเดินทาง		แวดวงมโนทัศน์ การรักษาโรคมะเร็ง
การเดินทาง	⇒	การรักษาโรคมะเร็ง
ผู้เดินทาง	⇒	ผู้ป่วย
เพื่อนร่วมทาง	⇒	ผู้ป่วยรายอื่น
เส้นทาง หนทาง	⇒	แนวทางการรักษา วิธีการรักษา ขั้นตอนในการรักษา
เดิน ว่าย	⇒	การเข้ารับการรักษาตามขั้นตอน ไปเรื่อยๆ
การตั้งต้นใหม่	⇒	การเริ่มการรักษาใหม่ การเลือกวิธีหรือแนวทางใหม่
ออกนอกเส้นทาง	⇒	การไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์

ดังที่กล่าวข้างต้น อุปลักษณ์การเดินทางนี้พบในปริจเฉทของแพทย์บ้าง แต่ยังไม่เป็นระบบเพียงพอที่จะสะท้อนมโนอุปลักษณ์ได้เพราะพบเพียงอุปลักษณ์ที่เป็นคำนามเกี่ยวกับทาง เส้นทาง และคำกริยาเกี่ยวกับการเดินทางอีกเพียง 2-3 คำเท่านั้น คือ *เดิน* และ *หลงทาง* แต่ไม่พบอุปลักษณ์เกี่ยวกับผู้เดินทาง เพื่อนร่วมทาง และอื่นๆ ซึ่งเป็นบทบาทของผู้ป่วย

อุปลักษณ์การเดินทางที่ปรากฏในบริบทของโรคมะเร็งนั้น มีการกล่าวถึงในงานวิจัยเกี่ยวกับอุปลักษณ์โรคมะเร็งในภาษาอังกฤษเช่นกัน แต่ในมุมมองที่ต่างออกไป เช่น ในงานของกิบส์และแฟรงค์ (Gibbs and Frank, 2002) พบว่าผู้ป่วยโรคมะเร็งชาวอเมริกันมองว่าโรคมะเร็งเป็นอุปสรรคในการเดินทางของชีวิต กิบส์และแฟรงค์จึงจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของมโนอุปลักษณ์ที่สูงกว่าคือ มโนอุปลักษณ์ชีวิตเป็นการเดินทาง เช่น *Cancer was something I needed for me to get through., It has transported me to a place* และ *It kinds brings...it brought me to the kind of...the edge of the abyss.* และการมองว่าโรคมะเร็งเป็นอุปสรรคในการเดินทางนั้นแสดงมุมมองเกี่ยวกับตัวโรคมะเร็งไม่ใช่การเปรียบเทียบการเดินทางกับการรักษาเหมือนที่พบในข้อมูลปริจเฉทภาษาเกี่ยวกับ

โรคมะเร็งของผู้ป่วยชาวไทยนอกจากนี้บทบาทของแพทย์ในมโนอุปถัมภ์ ก็ไม่เด่นชัดเหมือนกับในภาษาอังกฤษที่ระบุได้ว่าแพทย์เป็นมัคคุเทศน์ในการเดินทาง

4.9 มโนอุปถัมภ์ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการแข่งขัน”

นอกจากการมองการรักษาโรคมะเร็งในลักษณะของการทำสงครามและการเดินทางแล้วยังพบว่าผู้ป่วยพูดถึงการรักษาโรคมะเร็งในลักษณะของการแข่งขันอีกด้วย โดยพบคำนามและคำกริยาจากมโนทัศน์การแข่งขันต่างๆ ไปรวมทั้งการแข่งขันกีฬา มาปรากฏอยู่ในบริบทของโรคมะเร็งเมื่อผู้ป่วยพูดถึงการรักษา ตัวอย่างกลุ่มคำนามจากมโนทัศน์การแข่งขันที่พบ เช่นคำว่า *แข่งขัน คู่แข่ง คู่ต่อสู้ ผู้ชนะ ผู้แพ้ ชัยชนะ และรางวัล* โดยคำนามเหล่านี้ปรากฏร่วมกับคำกริยาจากมโนทัศน์การแข่งขันต่างๆ เช่นคำว่า *แพ้ ชนะ เอาชนะ ยอมแพ้ พ่ายแพ้ แข่งขัน เล่น ลงสนาม และ เปิดเกมส์* เป็นต้น

อุปถัมภ์ที่ปรากฏอยู่ในบริบทโรคมะเร็งเหล่านี้แสดงการเปรียบเทียบการรักษากับการแข่งขัน โดยมีผู้ป่วยและโรคมะเร็งเป็นผู้เข้าแข่งขัน โรคมะเร็งเป็นคู่แข่งหรือคู่ต่อสู้ที่ผู้ป่วยต้องเอาชนะ และในการแข่งขันหนึ่งๆนั้นย่อมต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้แพ้และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ชนะ หากผู้ป่วยเสียชีวิตจากโรคนี้อาจเป็นผู้ป่วยที่มีสุขภาพร่างกายทรุดโทรม สภาพจิตใจท้อแท้ หดหู่ ผู้ป่วยลักษณะนี้จะเปรียบได้กับผู้แพ้ในการแข่งขันและโรคมะเร็งก็จะเป็นฝ่ายชนะ เพราะรางวัลในการแข่งขันครั้งนี้ก็คือชีวิตและสุขภาพของผู้ป่วยนั่นเอง ความพ่ายแพ้จึงเปรียบได้กับความตายและการมีสุขภาพกายและใจที่ทรุดโทรม ส่วนผู้ป่วยที่ชนะในการแข่งขันก็คือผู้ป่วยที่มีชีวิตรอดหรืออยู่ได้นานกว่าที่แพทย์เคยคาดการณ์ไว้ มีสภาพร่างกายดีและมีกำลังใจเข้มแข็ง ดังในตัวอย่าง (316) – (319) ซึ่งเป็นตัวอย่างการปรากฏของคำนาม *ผู้ชนะ* และ *ผู้แพ้* ที่พบในปริจเฉทภาษาพูดและภาษาเขียนของผู้ป่วยตามลำดับ

- (316) ทุกคนบอกไม่เหมือนหน้าคนป่วยเลย แล้วจะไปทำทำไมให้มันป่วย เราต้องเป็นผู้ชนะโรคมะเร็ง ไม่ใช่ให้โรคมารอบงำเราอะไรอย่างเนี่ย แม่ แม่ น้อง ทุกคน ตกใจ คิดว่า แหม อีกคงไม่นานจะไปแล้ว อย่างเนี่ย แม่บอก คุณไม่เหมือนคนป่วยเลย อ.สมคิด ก็ตกใจ บอก ป้าเนี่ยไม่เหมือนคนป่วยเลยนะ อะไร (PS 13)
- (317) นอกจากคิดนั้นแล้ว ยังมีประชาชนอีกหลายคน นับร้อยนับพันหรืออาจจะนับล้านๆคนที่อยากจะปรบมือให้กับผู้ชนะ ชนะที่ว่าคือ ชนะทั้งใจตัวเอง ชนะทั้ง โรคมะเร็งที่คนเป็นมามากต่อมาก แต่วันนี้มันกำลังแพ้อาย แพ้ ให้กับความเข้มแข็งของผู้หญิงตัวเล็กๆคนหนึ่งที่ใช้ช่วงชีวิตที่มีอยู่ทั้งหมดอย่างคุ้มค่า (PW 27)
- (318) ทุกวันนี้ผมมีความหวังมากขึ้น ไม่รู้สึกท้อแท้ ความกลัวน้อยลง มีความคิดว่าอะไรก็แล้วที่มันเกิดขึ้นกับตัวเรา เราต้องมีสติตั้งมั่น จิตใจเข้มแข็งแล้วจะสามารถสร้างพลังในการต่อสู้กับโรค

ภัยไข้เจ็บต่างๆได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าเราขาดสติ หดหู่ ท้อแท้ และหมกมุ่นใจแล้ว ในที่สุดเราก็จะเป็นผู้แพ้ และเสียชีวิตในเวลาอันรวดเร็ว (PW 3)

- (319) วันนั้นฉันล้าลาทุกคน รวมทั้งทุกๆสิ่งที่ฉันได้พบเจออยู่ที่บ้านเกิดเสียจน ถนนกำลังจะพาฉันกลับไปเมืองหลวง เพื่อต่อสู้กับความโหดร้ายของโรคร้ายต่อไป ซึ่งฉันรู้ว่ามันคือหน้าที่ที่ฉันจะต้องเผชิญ หลังจากหนีมันมานานแล้ว และสักวัน ถนนเส้นนี้แหละก็จะพาฉันกลับมาที่ชัยภูมิอีกครั้ง หากว่าครั้งนี้ ฉันจะกลับมาอย่างผู้พ่ายแพ้ แผ่นดินเกิดก็ได้เติมพลังใจที่จะสู้ต่อไปให้ฉันแล้ว อย่างเต็มเปี่ยม ดังนั้นวันหน้า ฉันจะกลับมาอย่างผู้ชนะบ้าง ฉันมั่นใจ. (PW 18).

ในตัวอย่าง (316) – (319) คำว่า ผู้ชนะ ในถ้อยคำที่ว่า “ผู้ชนะ โรค” และ “ปรบมือให้กับผู้ชนะ” แสดงการเปรียบเทียบผู้ป่วยโรคมะเร็งเป็นผู้ชนะและโรคมะเร็งเป็นผู้แพ้ โดยผู้ป่วยที่ชนะคือผู้ป่วยที่ควมมีสุขภาพดี สดชื่น เข้มแข็ง ไม่มีสภาพร่างกายเหมือนคนป่วย ส่วน ผู้แพ้ ในการแข่งขันครั้งนี้ คือ ผู้ป่วยที่ท้อแท้ หดหู่ มีอาการของโรค ผู้ป่วยที่แพ้ยามีบำบัดอย่างรุนแรง หรือเสียชีวิตเนื่องจากโรคมะเร็ง และในกรณีหลังนี้โรคมะเร็งก็จะกลายเป็นฝ่ายชนะ

คำกริยาจากมโนทัศน์การแข่งขันนั้นส่วนใหญ่แล้วก็เป็นคำกริยาเกี่ยวกับการแพ้หรือชนะ เช่น คำว่า ชนะ เอาชนะ แพ้ แพ้พ่าย พ่ายแพ้ และ ขอมแพ้ ดังในตัวอย่าง (320)– (323) ที่จะนำมาแสดงต่อไป

- (320) ชนะหรือแพ้ อีกนัยยะหนึ่งคือ เป็นหรือตาย (PW 11)
- (321) ผมถือว่ามันเป็นโรคฉวยโอกาสที่เล่นงานผมที่เปลอ แบบนี้ข้อมันบดถึกกันไม่ได้ ต้องสู้ให้รู้แพ้รู้ชนะกันไปข้างหนึ่ง ถ้าผมชนะ-ผมอยู่ แต่ถ้าผมแพ้...มะเร็งเอ๊ย เอ็งอย่าหวังว่าจะลายนวลอยู่รอด...ต้องตายด้วยกันกะข้า (PW 5)
- (322) ตั้งใจนับยาที่ฉีดแต่ละเข็ม ซึ่งลดลงไปเรื่อยๆ จาก 12 เข็ม เป็น 11, 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 ... พอถึงเข็มสุดท้าย ฉันรู้สึกมีความสุขมาก ไซโย ไซโย ไซโย ... ฉันชนะแล้ว ฉันชนะมะเร็งแล้ว (PW 13)
- (323) ตั้งใจว่าจะเขียนเรื่อง ผมชนะมะเร็งมาได้ยังไง? มานานแล้ว ตั้งแคร์สักตัวและเชื่อมั่นว่าตัวเองหายจากมะเร็ง แต่ก็ไม่ได้เขียนสักที (PW 23)

คำว่า ชนะ กับ แพ้ ในตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการมีชีวิตอยู่หรืออยู่รอดจากโรคมะเร็งนั้นเป็นการชนะโรคมะเร็ง และการตายหรือเสียชีวิตของผู้ป่วยเป็นการพ่ายแพ้ แก่มุมอื่นของการเป็นผู้ชนะ คือ การมีความอดทนต่อการรักษาจนจบทุกขั้นตอน การมีสุขภาพดีและจิตใจไม่ท้อแท้หดหู่ ในตัวอย่าง (322) นั้นการที่ผู้ป่วยเข้มแข็งอดทนรับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัดซึ่งเป็นการรักษาที่ทำให้เกิดอาการข้างเคียงต่างๆ จนถึงเข็มสุดท้ายหรือจนครบจำนวนครั้งที่แพทย์กำหนดไว้ เปรียบได้กับการชนะโรคมะเร็ง ในตัวอย่าง (323) ผู้ป่วยรายนี้เป็นมะเร็งต่อมลูกหมากที่ผ่านการ

รักษาต่างๆมาแล้วจนมีอาการดีขึ้น คำว่า *ชนะ* ในประโยค ผมชนะมะเร็ง เป็นการเปรียบเทียบที่ผู้ป่วยได้ผ่านการรักษาจนครบ มีสภาพร่างกายดีขึ้น และมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างการปรากฏของคำกริยาว่า *แพ้* *พ่ายแพ้* *ยอมแพ้* ในบริบทของโรคมะเร็งที่แสดงการเปรียบเทียบรักษาที่ไม่ได้ผลดีหรือมีอาการข้างเคียงมาก เช่น การแพ้ยาเคมีบำบัดอย่างรุนแรง ความเจ็บปวดทรมาน หรือ ความตายเป็นความพ่ายแพ้ของผู้ป่วย ตัวอย่างที่ (324) – (325) เป็นตัวอย่างการพูดถึงการรับการรักษาประเทษยาเคมีบำบัดในลักษณะของการแข่งขันระหว่างผู้ป่วยกับโรคมะเร็ง การได้รับยาเคมีบำบัดแล้วผู้ป่วยไม่มีอาการข้างเคียงหรือมีอาการข้างเคียง เพียงเล็กน้อยเปรียบได้กับการเป็น ผู้ชนะในการแข่งขัน ในทางตรงกันข้ามหากมีอาการข้างเคียงของยาเคมีบำบัดอย่างรุนแรงผู้ป่วยก็จะกลายเป็นผู้แพ้ ดังการปรากฏของคำว่า *พ่ายแพ้* ในถ้อยคำที่ว่า “พ่ายแพ้เคมีบำบัด” และคำว่า “ความพ่ายแพ้” ในตัวอย่างนี้

- (324) หลังจากพ่ายแพ้เคมีบำบัดคอร์สที่ผ่านมา ฉันก็ได้พาเอาร่างกายอันบึกบึน(เพราะไขมันอันล้นปรี) รวมทั้งหัวใจที่สะบักสะบอม พร้อมความพ่ายแพ้ หลบมาเลียแผลใจที่บ้านเกิด (PW 18)
- (325) ความพ่ายแพ้ของผมหมายถึง จะเกิดความเจ็บปวด ความทรมานและมีความตายเป็นเดิมพัน ฉะนั้นผมจึงคิดใคร่ครวญและวิเคราะห์อย่างจริงจังให้ “รู้เขา” อย่างถ่องแท้ (PW 11)

ผู้ป่วยรายนี้รับยาเคมีบำบัดและมีอาการแพ้ยาเคมีเกิดขึ้นจนร่างกายรับไม่ไหวต้องเข้านอนรักษาตัวในโรงพยาบาล และหยุดพักการรักษาที่วางแผนไว้ไปก่อน สภาวะเช่นนี้ถูกมองว่าเป็นความพ่ายแพ้ของผู้ป่วย แต่การพ่ายแพ้นั้นอาจขึ้นกับฝ่ายตรงข้ามหรือโรคมะเร็งได้ด้วยดังการปรากฏของคำว่า *พ่ายแพ้* ในตัวอย่าง (326)

- (326) คนที่ตีพร้อมในอุดมคติ นั้น มีอยู่แต่เพียงในหนังสือนวนิยายเท่านั้น เราจึงต้องเลือกมองคนให้เป็น มองในส่วนที่ดีที่เขา มีอยู่ มองด้วยใจที่เป็นธรรม ไสสະອາດ ไม่มีอคติ เท่านั้นเราก็จะมีความสุขได้ท่ามกลางความสับสนวุ่นวายของโลกในปัจจุบันนี้ และเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันโรคให้กับตัวเอง มะเร็งก็จะพ่ายแพ้ไปในที่สุด (PW 13)

ถ้อยคำที่ว่า “มะเร็งก็จะพ่ายแพ้ไปในที่สุด” แสดงการเปรียบโรคมะเร็งเป็นผู้แพ้ และผู้ป่วยที่มีความเข้มแข็ง ผู้ป่วยที่มีกำลังใจดี มองโลกในแง่ดีและจิตใจสงบเป็นฝ่ายชนะ

นอกจากนี้ความพ่ายแพ้ยังอาจเกิดจากการที่ผู้เข้าแข่งขัน ซึ่งก็คือผู้ป่วยยอมแพ้และออกจากการแข่งขันไป และการออกจากการแข่งขันนั้นเปรียบได้กับการที่ผู้ป่วยไม่ยอมรับการรักษาต่อ แต่ผู้ป่วยบางรายก็ไม่ยอมแพ้ และการไม่ยอมแพ้ก็คือการที่ผู้ป่วยอดทนรับการรักษาและพยายามดูแลตัวเองต่อไปอย่างไม่ท้อถอย ดังการปรากฏของอุปสรรคณ์คำว่า *ยอมแพ้* *ยอมพ่ายแพ้* ในภาษาเขียนของผู้ป่วยดังแสดงในตัวอย่าง (324) – (325)

- (327) ฉันปล่อยโฮออกมา ฉันต่างหากที่ต้องอยู่ทุกข์ทรมานกับสิ่งที่เจอ ฉันต้องเจ็บปวดอย่างนี้อีกต่อไปตราบดีก็ตามที่ฉันยังไม่หายจากโรคร้ายนี้ ฉันอยากยอมแพ้ ฉันไม่อยากให้ยาอีกต่อไปแล้ว ฉันยอมตาย ฉันไม่อยากรักษา ไม่อยากมีชีวิตอยู่อีกต่อไปแล้ว (PW 18)
- (328) เมื่อคณะหมอเขายังอยากต่อสู้เพื่อที่จะช่วยให้ฉันมีชีวิตอยู่ต่อไปในโลกกว้าง โฉนเลขฉันจึงจะ ยอมพ่ายแพ้ลงง่ายๆเสียเอง (PW 9)

นอกจากคำว่า ไม่ยอมแพ้ แล้วยังพบการปรากฏของคำว่า เอาชนะ แสดงการเปรียบเทียบการพยายามเอาชนะคู่ต่อสู้หรือคู่แข่งในเกมสการแข่งขันซึ่งก็คือโรคะเร็ง กับการพยายามอดทนรับการรักษาแบบต่างๆ หรือการพยายามหาวิธีการรักษาร่างกายของผู้ป่วยวิธีต่างๆ เพื่อให้อาการดีขึ้นหรือมีชีวิตอยู่ได้ยืนยาวขึ้น ดังแสดงในตัวอย่าง (328) – (330)

- (329) ฉันคงบอกไม่ได้ว่าวิธีการต่างๆที่ตัวเองได้พยายามสรรหามาเพื่อจะเอาชนะมะเร็งนั้น วิธีใดเป็นวิธีที่ดีที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการผ่าตัด การบำบัดทางเคมี การรักษาด้วยอาหารชีววัฒน การรักษาด้วยพืชสมุนไพร เห็ดหลินจือ การทำสมาธิ วิธีการต่างๆเหล่านี้ล้วนแต่มีคุณสมบัติประ โยชน์ มีความสำคัญเกื้อกูลซึ่งกันและกัน (PW 13)
- (330) ผมอยากจะเอาชนะเจ้ามะเร็งจอมลูกหมากให้จงได้ ผมก็จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับคู่ต่อสู้ของผมให้ต้องแพ้ ดังนั้นการที่เป็นมะเร็ง ก็ไม่ได้หมายความว่าสิ้นหวัง ไม่ได้แปลว่าจะตายอย่างรวดเร็วขอเพียงแค่ทำให้สบาย มีกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญ กำลังใจไม่ต้องรอกจากคนอื่นแต่ต้องสร้างด้วยตัวเองก่อน คุณดูแลสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ก็จะสามารถเอาชนะโรคนี้อได้ ละเอียดอย่างมีความสุข (PW 3)
- (331) ทุกคนไม่อยากเป็นมะเร็ง แต่เมื่อเป็นเข้าแล้วก็ต้องรักษาต้องสนใจ ศึกษาเรื่องราวของมะเร็งให้มากขึ้น มองมะเร็งในแง่บวก เปลี่ยนเคราะห์ให้เป็นโอกาส เอาชนะมะเร็งด้วยสติ ให้ถือว่ามะเร็งนั้นทำให้เราได้ศึกษาธรรมชาติ ทำให้ดวงตาเห็นธรรม (PW 29)

ผู้ป่วยที่ชนะการแข่งขันก็จะได้รับ ชัยชนะ เป็นรางวัล ดังการปรากฏของคำว่า ชัยชนะ และ รางวัล ในตัวอย่าง (332)

- (332) การป่วยเป็นมะเร็งไม่ว่าจะเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกาย จะต้องใช้ความเพียรพยายามและความอดทนค่อนข้างมาก เพื่อผลสำเร็จในบั้นปลายที่จะสร้างความภาคภูมิใจให้กับตัวเอง เมื่อเราสามารถประคองชีวิตผ่านจุดวิกฤต และได้รับชัยชนะเป็นรางวัล (PW 13)

ตัวอย่างอุปถัมภ์เกี่ยวกับการแข่งขันต่างๆข้างต้น แสดงให้เห็นการเปรียบเทียบการรักษาโรคมะเร็งกับการแข่งขันในภาษาอย่างเป็นระบบระดับหนึ่ง มีผู้เข้าแข่งขันสองฝ่ายคือฝ่ายผู้ป่วยและฝ่ายโรคมะเร็ง มีผู้แพ้และผู้ชนะ มีชีวิตของผู้ป่วยเป็นรางวัล รางวัลหรือชัยชนะในการแข่งขันคือการที่ผู้ป่วยมีชีวิตได้นานกว่าที่แพทย์พยากรณ์ไว้ หรือการมีสุขภาพและกำลังใจดีขึ้นระหว่างการรักษา หรือการที่ไม่เกิดอาการข้างเคียงจากการรักษาด้วยเคมีบำบัด

ระบบของอุปถัมภ์เหล่านี้สะท้อนให้เห็นมโนอุปถัมภ์ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการแข่งขัน” การแข่งขันที่เน้นผลการแพ้ชนะ มโนอุปถัมภ์นี้จึงเน้นอธิบายผลของการรักษาที่ผู้ป่วยได้รับว่าผลจะออกมาแพ้หรือชนะ หรืออีกในหนึ่ง เป็นหรือตาย อาการดีขึ้นหรือแย่ลง เนื่องจากมะเร็งเป็นโรคที่ยากจะรักษาให้หายขาดได้และวิธีการรักษาต่างๆมักเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดผลข้างเคียงต่อสุขภาพ อวัยวะ และชีวิตของผู้ป่วย เช่น เคมีบำบัด เป็นวิธีการรักษาด้วยการฉีดสารเคมีบางอย่างเข้าไปทำลายเซลล์มะเร็งในร่างกาย แต่ในขณะเดียวกัน เซลล์ปกติอื่นๆที่มีอัตราการเจริญเติบโตเร็วเหมือนเซลล์มะเร็ง เช่น เซลล์ผม ก็จะถูกทำลายหรือกระทบกระเทือนไปด้วยและแสดงออกมาเป็นอาการต่างๆ เช่น ผมร่วง คลื่นไส้อาเจียน ทำให้ผู้ป่วยบางรายถึงกับต้องเข้านอนโรงพยาบาลเนื่องจากการแพ้สารเคมีจากยาเคมีบำบัด ความเสี่ยงในการรักษาในลักษณะเหล่านี้ก็ถูกมองว่าเป็นความเสี่ยงในการการแข่งขันหรือในการพนันว่าผู้ป่วยจะชนะ มีชีวิตรอดหรือผ่านสิ่งเหล่านี้ไปได้หรือไม่

การรักษาโรคมะเร็งกับการแข่งขันแม้จะเป็นสองมโนทัศน์ที่แตกต่างกันแต่ก็มีความคล้ายคลึงกันบางประการในระดับประชาชน ที่อาจแสดงการเชื่อมโยงคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันหรือเทียบเคียงกันได้ออกมาเป็นแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิ 9 การเทียบโยงความสอดคล้องในระดับโครงสร้างของมโนอุปถัมภ์การรักษาโรคมะเร็งเป็นการแข่งขัน

แควดวงมโนทัศน์ต้นเค้า การแข่งขัน	แควดวงมโนทัศน์ การรักษาโรคมะเร็ง
การแข่งขัน	⇒ การรักษาโรคมะเร็ง
ผู้เข้าแข่งขัน	⇒ ผู้ป่วย
คู่แข่ง	⇒ โรคมะเร็ง
ประเภทของการแข่งขัน	⇒ วิธีการรักษา
ผู้ชนะ	⇒ ผู้ป่วยที่มีชีวิตยืนยาว/ เข้มแข็งมีกำลังใจ/ มีสภาพร่างกายดี
ผู้แพ้	⇒ ผู้ป่วยที่เสียชีวิต/ ทรมานทั้งกายหรือใจ/ มีอาการข้างเคียงจากการรักษา
การยอมแพ้	⇒ การไม่รับการรักษาต่อ
ชัยชนะ, รางวัล	⇒ ไม่เสียชีวิต/ มีชีวิตยืนยาวกว่าที่แพทย์เคยพยากรณ์ไว้/ ผ่านการรักษาได้อย่างปลอดภัย
ความพ่ายแพ้	⇒ เสียชีวิตจากมะเร็ง, มีอาการข้างเคียงจากการได้รับ เคมีบำบัด

จะเห็นได้ว่าคุณสมบัติของทั้งสองมโนทัศน์นี้มีความคล้ายคลึงกันบางประการที่อาจนำมาเทียบเคียงกันได้ การแข่งขันเทียบเคียงกับการรักษา การแข่งขันต้องมีผู้ลงแข่งขันซึ่งโดยมากมักจะมี

สองฝ่าย ผู้ลงแข่งขันจึงเปรียบได้กับฝ่ายผู้ป่วยกับฝ่ายโรคมะเร็ง ประเภทของการแข่งขันก็เปรียบได้กับวิธีการรักษาแบบต่างๆ เดิมพันในการแข่งขันในครั้งนี้ก็คือชีวิตและสุขภาพที่ดีขึ้นของผู้ป่วยเมื่อการแข่งขันดำเนินไป ผู้แข่งขันอย่างผู้ป่วยก็ย่อมต้องใช้ความอดทนกับการรักษาที่อาจมีความเจ็บปวดและมีอาการข้างเคียงต่างๆ เพื่อจะได้เป็นผู้ชนะในเกมการแข่งขันครั้งนี้ ผู้แข่งขันที่ยอมแพ้ไปก่อนการแข่งขันจะสิ้นสุดลงก็คือผู้ป่วยที่ไม่ยอมรับการรักษาต่อ ผู้ป่วยที่ชนะการแข่งขันก็จะได้รับรางวัลเป็นชีวิตที่ยืนยาวขึ้นหรือสุขภาพที่ดีขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นเพียงช่วงเวลาสั้นๆเท่านั้น ผู้ป่วยที่พ่ายแพ้คือผู้ป่วยที่เสียชีวิตจากโรคในเวลาอันรวดเร็ว ผู้ป่วยที่ท้อแท้ หดหู่ ทрудโทรมทั้งกายและใจ

อาจกล่าวได้ว่ามโนอุปลักษณ์ “การรักษาโรคมะเร็งเป็นการแข่งขัน” นี้เน้นอธิบายเกี่ยวกับการรักษาในด้านของผลการรักษา เนื่องจากผลของการแข่งขันคือการแพ้หรือชนะ มีผู้แพ้หรือผู้ชนะ ผลของการรักษาก็ถูกมองในรูปของการแพ้และชนะเช่นกัน โดยผู้ป่วยอาจเป็นผู้แพ้หรือผู้ชนะก็ได้ หลังจากรับการรักษาแบบใดแบบหนึ่งไปแล้ว นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าอุปลักษณ์เหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วปรากฏอยู่ในปริจเฉทภาษาเกี่ยวกับโรคมะเร็งของผู้ป่วยโรคมะเร็ง และพบน้อยมากในปริจเฉทภาษาของแพทย์ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า มุมมองในเรื่องของการพ่ายแพ้หรือชนะเป็นมุมมองจากประสบการณ์ของผู้ที่ป่วยเป็นโรคมะเร็ง เพราะผู้ที่ลงแข่งขันหรือผู้ที่จะเป็นผู้แพ้หรือผู้ชนะในการแข่งขันก็คือตัวผู้ป่วยเอง

อุปลักษณ์การแข่งขันนั้นพบในปริจเฉทภาษาเกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์เช่นกัน โดยคำจากมโนทัศน์การแข่งขันที่ปรากฏในภาษาของแพทย์ส่วนใหญ่ เป็นคำนามและคำกริยาเกี่ยวกับการแพ้ชนะ เช่นคำนามคำว่า *ชัยชนะ ความพ่ายแพ้* และคำกริยาคำว่า *แพ้ ชนะ เอาชนะ* แต่ไม่พบคำนาม *ผู้แพ้ ผู้ชนะ คู่แข่ง รางวัล* อย่างเช่นในภาษาของผู้ป่วย ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ลงแข่งขันเป็นผู้ป่วยมิใช่แพทย์ ชีวิตที่นำมาลงเดิมพันในครั้งนี้ก็คือชีวิตของผู้ป่วย คู่แข่งหรือมะเร็งก็เป็นสิ่งที่อยู่ในร่างกายของผู้ป่วย ประสบการณ์เกี่ยวกับโรคมะเร็งของแพทย์จึงอาจกล่าวได้ว่าไม่ได้เป็นประสบการณ์ตรง เพราะแพทย์เป็นเพียงผู้ให้การรักษาไม่ใช่ผู้ที่ป่วยเป็นมะเร็ง

(33-) – (334) เป็นตัวอย่างการปรากฏของอุปลักษณ์คำว่า *ชัยชนะ* และ *ความพ่ายแพ้* ในปริจเฉทภาษาเขียนของแพทย์ซึ่งพบในความถี่ที่น้อยกว่าในภาษาของผู้ป่วย

(333) แพทย์อีกผู้หนึ่ง ก้อนมะเร็งเพิ่งขูดลงได้สัก 2 ปี ซึ่งเป็นชัยชนะขั้นต้น ทั้งๆที่ตนเองก็รู้ว่านั่นเป็น ชัยชนะชั่วคราว เขากล่าวว่า “ผมรู้ว่าถ้าเมื่อไหร่ผมหันไปรักษาผู้ป่วย ตอนนั้นมะเร็งของผมมีหวังกำเริบ” แต่คงด้วยความอยากรักษามะเร็งให้ผู้อื่น ปัจจุบันเขาจึงผันตนเองจากหมอสูติจมาประกอบอาชีพรักษามะเร็งด้วยธรรมชาติบำบัดแบบที่ตนเองเคยรับการรักษา มาผมก็ได้แต่เอาใจช่วยเขาด้วยอุเบกขาธรรม (DW 17)

(334) จากคนไข้ 4 ประเภทนี้ ผู้เขียนมีความเห็นตรงกับเบอร์นี ซิเกลว่ากลุ่มที่มีความหวังว่าจะอยู่รอดนั้นคือกลุ่มที่มีกำลังใจจะสู้โรค คนกลุ่มนี้จะทำทุกอย่างเพื่อจะมีชีวิตอยู่ต่อไป มีการปรับเปลี่ยน

วิถีชีวิตอาหาร เพื่อเอาชนะโรคมะเร็ง ส่วนกลุ่มที่ขอมทำตามคำแนะนำของหมอทุกอย่างแต่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงความเคยชินเดิมจะมีอัตราการตายสูงกว่า ส่วนกลุ่มที่ท้อแท้และกลุ่มที่ไม่เคยรู้ตัวเลยว่าเป็นอะไรจนกระทั่งตายนั้นก็จบลงด้วยความพ่ายแพ้ (DW 27)

ในตัวอย่าง (333) คำว่า ชัยชนะ ในถ้อยคำที่ว่า “ก่อนมะเร็งยุบ...เป็นชัยชนะขั้นต้น...ชัยชนะชั่วคราว” แสดงการเปรียบเทียบการมีผลการรักษาที่ดีคือก่อนมะเร็งยุบลงเป็นชัยชนะขั้นต้น ถ้อยคำที่ว่า “ชัยชนะชั่วคราว” แสดงให้เห็นว่าชัยชนะนี้มิได้ชนะแล้วชนะเลย เพราะโรคมะเร็งเป็นโรคเรื้อรัง ผู้ป่วยอาจกลับเป็นซ้ำหรือก้อนขยายตัวใหญ่ขึ้นมาได้อีกในอนาคต คำว่า ความพ่ายแพ้ ในถ้อยคำที่ว่า แสดงการเปรียบเทียบ ความท้อแท้หดหู่ กับ การเสียชีวิตเนื่องจากโรคมะเร็งเป็นความพ่ายแพ้ของผู้ป่วยและคำว่า เอาชนะ ในถ้อยคำที่ว่า “เพื่อเอาชนะโรคมะเร็ง” (334) แสดงการเปรียบเทียบความพยายามในการรับการรักษาและดูแลตนเองของผู้ป่วย เป็นการพยายามเอาชนะ แข่งขันอย่างมะเร็ง

คำกริยาคำว่า พ่ายแพ้ และยอมแพ้ ที่พบมีแสดงในตัวอย่าง (335) – (336) ซึ่งคำว่าพ่ายแพ้ แสดงการเปรียบเทียบการรักษาไม่หายเป็นการพ่ายแพ้ต่อโรคมะเร็งของร่างกายของผู้ป่วย ส่วนคำว่า ยอมแพ้ เป็นการเปรียบเทียบการไม่ยอมรับการรักษาต่อเป็นการยอมแพ้ในการแข่งขัน

(335) คนที่เป็นมะเร็งต่างชวนช่วยหาวิธีการรักษาตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการผ่าตัด การใช้ยาเคมี การฉายแสง อันเป็นกระบวนการรักษาโดยการแพทย์แบบแผน หรือการควบคุมอาหารด้วยแนวของแมคโครไบโอติกส์ ใช้ยาสมุนไพรไทย คัมภีร์จีน ใช้พลังจิตหรือกระทั่งการใช้ไสยเวท-หลากหลายวิธีแล้วแต่ประสบการณ์ของแต่ละบ้าน รักษาแล้วหายก็มีไม่หายก็มี ทั้งนี้ล้วนมีปัจจัยเอื้อให้เกิดการหาย และมีปัจจัยทำให้กายพ่ายแพ้ต่อโรค (DW27)

(336)

- 1 แพทย์: อ้า ผมก็ว่าถ้าเรา ถ้าเรามาถึงขั้นนี้แล้วก็ ถ้าเราไหวก็ต้องเอาอะ เพราะว่า
- 2 ยังไงเราก็ยอมแล้วนี่นา ขาก็ตัดแล้ว
- 3 ญาติผู้ป่วย: ไม่มีทางเลือกแล้ว
- 4 แพทย์: เสี่ยงเราก็ต้องเอา ไขมันยี้ มาถึงตรงนี้แล้วก็ต้องทำ และก็ต้องยอมรับว่า ถ้ามันจะเกิดอะไรขึ้นก็คือ ถ้าไม่ ถ้าเราไม่สู้มันก็ยอมแพ้แล้ว จะให้ทำยังไง
- 5 ละ นะเด็กก็ยังสู้ต่อเลย เขาก็ยังเล่นๆ อยู่ เขาก็ยัง happy
- 6
- 7 ญาติผู้ป่วย:
- 8 แพทย์: ก็ถือว่าเราทำดีที่สุดเพื่อลูก เพราะว่า ถ้าถึงเวลาแล้วเราจะได้ไม่ เสียใจ นะ
- 9 เพราะเราทำเต็มที่แล้ว ถ้ามันเกิดอะไรขึ้นก็ สุดที่พ่อแม่จะทำได้นะ ok อะ
- 10 เดี่ยวคุยกับน้องอาทิตย์หน่อย (DS 5)

นอกจากนี้ยังพบคำนามว่า *แชมป์* และ *ครองแชมป์* ในภาษาของแพทย์ด้วย ดังแสดงใน ตัวอย่าง (337) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบโรคมะเร็งปากมดลูก ซึ่งสามารถทำให้ผู้ป่วยหญิงเสียชีวิตได้ เป็นจำนวนมากมาเป็นเวลานาน เป็นผู้ครองชนะเลิศหรือครองแชมป์ในการแข่งขันครั้งนี้

- (337) โรคมะเร็งเป็นโรคร้ายอันดับ 1 ที่คร่าชีวิตคนไทยไปมากกว่าปีละ 50,000 คน คิดต่อกันมาเป็นปีที่ 8 และมีแนวโน้มผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นทุกปีทั้งเพศชายและหญิง โดยในเพศหญิง มะเร็งที่ครอง แชมป์อันดับหนึ่ง 1 คือ มะเร็งปากมดลูก ส่วนแชมป์อันดับ 2 ได้แก่ มะเร็งเต้านม ทั้งสองตัวร้ายพรากผู้หญิงไปจากครอบครัวปีละ 5,000 คน (DW 3)

อุปนิสัยเกี่ยวกับการแข่งขันในภาษาของแพทย์ จึงไม่เพียงพอที่จะแสดงความเป็นระบบ และสะท้อนมโนอุปนิสัยการรักษาโรคมะเร็งเป็นงานแข่งขันได้ แต่อุปนิสัยการแข่งขันเหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของมโนอุปนิสัยดังกล่าวที่พบในภาษาของผู้ป่วย

อุปนิสัยเหล่านี้ในภาษาของแพทย์แสดงให้เห็นว่าการมองว่าโรคมะเร็งเป็นเพื่อน เป็นภัยร้าย การรักษาเป็นการเดินทาง และการแข่งขันน่าจะมีอยู่ในระบบปริชานของแพทย์เช่นกัน จึงมีอุปนิสัยเหล่านี้ปรากฏอยู่อย่างสอดคล้องกับมโนอุปนิสัยที่พบในภาษาของผู้ป่วย แต่คำพ้องข้อมูลของอุปนิสัยเหล่านี้ในภาษาของแพทย์ยังไม่สามารถวิเคราะห์ความเป็นระบบที่สะท้อนมโนอุปนิสัยได้ แสดงให้เห็นว่าการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีมโนอุปนิสัยอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะทำความเข้าใจอุปนิสัย การใช้อุปนิสัย และการสื่อสารด้วยอุปนิสัยของผู้ใช้ภาษาได้ การวิเคราะห์อุปนิสัยในภาษาของแพทย์จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์การใช้อุปนิสัยตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ ร่วมกับแนวคิดทฤษฎีมโนอุปนิสัย ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดอีกครั้งในบทที่ 6